

PROFIL OBCE

Strategický plán obce Horoměřice 2020 - 2030

Analytická část strategického plánu obce
Finální zpráva

**Strategický plán obce Horoměřice
2020 - 2030**

Profil obce

Září 2020

hanuska
Hanus **konzultace** & analýzy

Zadavatel:

Obce Horoměřice
Velvarská 100
Horoměřice
252 62
IČO: 00241229
DIČ: CZ00241229

Ing. Marcela Helerová

(kontaktní osoba)

Ivan Král

(kontaktní osoba)

Zpracovatel:

Lukáš Hanus Ph.D.

Hanus konzultace a analýzy (kontaktní osoba)

Kanina 24

IČ: 74164589

lukas.hanus@gmail.com – kontaktní e-mail pro veřejnost

724855895

Datum přípravy: leden – duben 2020

Obsah

Obsah

Obsah	3
Seznam zkratk	6
Manažerské shrnutí	7
Postup přípravy strategického plánu	11
Regionální a územní charakteristika obce.....	14
Historie	16
Výsledky rozhovorů s obyvateli obce.....	18
Obyvatelstvo - vývoj	22
Věkové složení obyvatel Horoměřic.....	24
Vzdělání obyvatel	28
Dílčí SWOT analýza	29
Ekonomika, trh práce, cestovní ruch	32
Ekonomická situace obce	32
Trh práce, vývoj a struktura nezaměstnanosti.....	33
Turistický a cestovní ruch	34
Dílčí SWOT analýza	35
Doprava a technická infrastruktura	37
MHD.....	37
Železniční tratě	37

Autobusové trati	37
Silniční cesty.....	37
Letecká doprava.....	40
Cyklistická doprava	41
Vývoj dopravní sítě	42
Přeložka silnice II. třídy 240.	42
Dálnice D0 - Silniční okruh kolem Prahy	43
Dílčí SWOT analýza	45
Školství a sport.....	48
Sport.....	48
Vzdělávání.....	49
Mateřské a předškolní školství	49
Základní školství.....	50
Dílčí SWOT analýza	51
Služby a občanská vybavenost.....	54
Sociální oblast	54
Zdravotnictví	55
Komerční služby.....	55
Dílčí SWOT analýza	57
Kulturní a komunitní život	61
Dílčí SWOT analýza	66
Bydlení a inženýrské sítě	69
Technické sítě	72

Komunikační síť	72	Dílčí SWOT analýza	85
Pitná voda.....	72	Životní prostředí obce	88
Odpadní voda	72	Půdní podmínky a vodstvo	90
Čistírna odpadních vod.....	72	Sucho	91
Dodávka plynu.....	73	Ovzduší a hlukové emise	94
Dodávky elektrické energie	73	Ochrana přírody.....	95
Odpadové hospodářství	74	Dílčí SWOT analýza	97
Dílčí SWOT analýza	76	Samospráva obce	100
Územní a prostorový rozvoj	80	Dílčí SWOT analýza	102
Rizikové vlivy	81		
Vnitřní.....	81		
Vnější	82		

Mapa 00: Horoměřice. Zdroj: Geoportál ORP Černošice, 2019.

Seznam zkratk

AFK – amatérský fotbalový klub

IAD – individuální automobilová doprava

ČOV – čistírna odpadních vod

ČSÚ – Český statistický úřad

DDM – Dům dětí a mládeže

EAO – ekonomicky aktivní obyvatel

EO – ekvivalentní obyvatel

ESF – evropské strukturální fondy

NNO – nestátní nezisková organizace

OPŽP - Operační program Životní prostředí

ORP – obec s rozšířenou působností

PRO – Program rozvoje obce (také strategický plán)

SKO – směsný komunální odpad

SLDB – Sčítání lidí, domů a bytů

SOKP – severní okruh kolem Prahy

SVJ – sdružení vlastníků bytových jednotek

ÚSES - Územní systémy ekologické stability

VaK – vodovody a kanalizace

VDB – veřejná databáze

Manažerské shrnutí

ČSÚ uvádí, že v roce 2018 měly **Horoměřice 4282¹ trvale hlášených obyvatel**. Průměrný věk 37,8 let řadí Horoměřice do kategorie dynamicky se rozvíjejících obcí, kde budou na další dvě desetiletí dominovat potřeby lidí v ekonomicky produktivním věku. Horoměřice mají **větší počet dospívajících dětí před hranicí vysoké školy než počet mladoseniorů** (kohorty těsně po vstupu do důchodového věku) a seniorů vůbec. Problémem obce je vysoký počet obvyklých obyvatel bez trvalého pobytu. **Odhad skutečného stavu je minimálně 4807 obyvatel** (tedy o 500 obyvatel více, tj. cca 11 %).

Index stáří, který je vyjádřen poměrem mladých lidí do 14 let věku a seniorů od 65. roku věku výše, je v případě Horoměřic 62,0. **Svědčí o velmi mladém obyvatelstvu, které se vymyká všem srovnatelným průměrům**. Od roku 1997 se každoročně zvyšuje počet obyvatel obce, a to především díky migračnímu přírůstku, který často mnohokrát převyšuje přírůstek přirozený.

V Horoměřicích bylo ke konci roku 2018 evidováno celkem 1293 podniků, z toho zhruba 733 aktivních. **Nejčastějším odvětvím je velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (178 aktivních podniků)**. Hned na druhém stupni je vysoce znalostní odvětví profesní, vědecké a technické činnosti (130 aktivních).

V obci se nachází vysoký počet ekonomicky aktivních obyvatel (40 % v roce 2011). V roce 2011 uvedlo 934 lidí, že vyjíždí denně za prací či

studiem (tj. 38,2 %). Drtivá většina z nich (800, tj. 85,6 %) dojíždí do jiného kraje. Horoměřice dosahují **velmi nízkých hodnot nezaměstnanosti (1,21 %, tj. 34 osob** v evidenci uchazečů o zaměstnání ÚP ČR). Příležitostí jsou ubytovací kapacity pro návštěvníky obce a konferenční turistiku.

Páteřní trasy hromadné železniční dopravy vedou mimo obec, především údolními reliéfy okolní krajiny, značně daleko od obce na to, aby byly využitelné pro pravidelnou dojíždku do okolních měst a obcí. Hlavním dopravním spojením s okolními centry jsou silniční cesty. Horoměřice jsou **zapojeny do pražské integrované dopravy** linkami 316, 355 a 356.

Obcí prochází **silnice II. třídy 240**, která je hlavní propojkou mezi Prahou 6 a Kralupy nad Vltavou. Právě po ní proudí nejvíce automobilové dopravy skrze obec. Dále jsou to **silnice II. třídy 241, silnice III. třídy 2404**. **V součtu je to pouze na těchto tazích více než 20 tis. vozů denně (z toho více než 3 tis. těžkých nákladních vozů)**. **Letecká doprava je zatěžujícím prvkem života v obci**. Dobrou prognózou je stavba paralelní runway na Letišti Václava Havla, která by měla částečně ulevit od hluku a emisí z leteckých motorů. **Přeložka silnice II. třídy 240 a stavba severního obchvatu Prahy (R1) by ve výsledku měly indukovat v Horoměřicích větší dopravu a ekologickou zátěž s ní spojenou**. Obec má velmi chaotickou vnitřní síť silnic a ulic bez logických os a objízdných tras.

V obci je několik sportovních týmů, které nabízí program pro všechny věkové skupiny. Z hlediska rozvrstvení věkových kohort obyvatelstva

¹ VDB ČSÚ 2020.

je nedostatečná nabídka volnočasového vyžití pro školní a předškolní děti. **Rezervy v péči o dorost má AFK Horoměřice.** Chybí dostatečná kapacita tělocvičen, u ZŠ se uvažuje o dostavění nového sportovního pavilonu.

Kapacity prakticky všech vzdělávacích institucí narazí v horizontu několika málo let na úplné limity rozvoje. Rozšířit je třeba ZŠ (cca 5-10 let do limitu kapacity) i MŠ (kapacity nedostačují již v roce 2020), a to o několik tříd. Současnou nabídku předškolního a školního vzdělávání doplňují soukromé instituce a dětské skupiny.

V obci je **minimální nabídka sociálních služeb a velmi nízká incidence sociálních problémů.** Obec s rozšířenou působností Černošice zajišťuje sociální služby, které je možné v případě potřeby v obci využít. **Problémy se mohou vyskytnout u pobytových zařízení a odlehčovacích služeb,** především u pečovatelských domů pro seniory. Slabinou obce je organizace výstavby sociálních bytů a chráněného bydlení v nově budovaných bytových resortech.

V Horoměřicích působí dva dětští praktičtí lékaři. Pro specializované dětské vyšetření je potřeba navštívit ambulantní pracoviště mimo obec (Statenice, Praha). V péči pro dospělé ordinují dva praktičtí lékaři a jeden zubní lékař. V každém případě je **počet lékařů na současný počet trvale žijících obyvatel (4282²) naprosto nedostatečný** a stav ukazuje na to, že jsou obyvatelé zvyklí hledat zdravotnické služby všeho typu jinde.

Dynamický stavební rozvoj a migrace do obce není následována dostatečnou měrou rozvoje komerčních služeb ani místního

pracovního trhu. Obec má **minimální lokální nabídku služeb a kamenných obchodů, která** neodpovídá místní kupní síle. Rychloobrátkové zboží zajišťuje supermarket Lidl a potraviny Eso. Doplňuje je několik menších koloniálů. Plánovaná výstavba supermarketu Penny Market s předpokládanou celkovou podlažní plochou 1400 m² by posunula plochu prodejen rychloobrátkového zboží na cca 900 m² na tisíc obyvatel. Výstavba **by tím o 10 % překonala celorepublikový průměr,** a dostala se tak mezi sledovanými obcemi na první příčku. Jeho provoz nutně budou muset využívat i obyvatelé okolních obcí.

Pro malé obce typu Horoměřic může být kultura a turistický ruch jedněmi z hybných momentů udržitelného rozvoje s potenciálem rozvoje spolupráce mezi okolními obcemi či mikroregiony. Aktivní spolky v obci mnohdy překlenují svými aktivitami své původní poslání a nabízí veřejnosti širší spolupráci, věkově dynamický kolektiv obce neustále obohacovaný o nové jedince. Obec je významným producentem kulturních a komunitních akcí, kromě ní je zde i širší skupina spolků poskytujících veřejných program.

V obci **není sál s dostatečnou kapacitou** ke shledávání na společenských i sportovních akcích. Chybí kulturní infrastruktura. Přitom obec s mocností 5000 obyvatel má dostatečný potenciál pro provoz celého multifunkčního kulturního domu (resp. DDM). Obrovským potenciálem pro rozmělnění příkopů mezi jednotlivými kohortami přistěhovalců (novousedlíků a starousedlíků) by se mohla stát rekonstrukce statku (zámečku). Vytvořit by zde např. bylo možné několik integrovaných funkcí komerčního, kulturního, veřejného a

² VDB ČSU 2020.

sociálního využití. Základní škola a školka produkují kulturní a společenské akce pro veřejnost, podílí se na produkci obecních akcí. **Obec je charakterizována rodinnými a bytovými domy.** Bytový fond obce je dominantně tvořen rodinnými domy (61 %) v osobním vlastnictví. **K nejsilnější výstavbě v obci docházelo v první pětiletce nového tisíciletí.** Exponenciální růst dokončených bytů evidujeme následně v posledním statisticky zpracovaném období roku 2018 s průmětem do roku 2019. **Horoměřice měly v roce 2011 takřka 10 % bytového fondu v pronájmu.** Většina stavebního rozvoje Horoměřice ještě čeká, a to ve velmi krátkých intervalech. Aktuálně, v roce 2018, proběhlo největší dokončení bytových jednotek od roku 2001.

Dodávky vody jsou zajištěny z pražské vodovodní soustavy, což je možné riziko vzhledem k pokračujícímu suchu a úbytku podzemních vod. Vodovody a kanalizace jsou prakticky zcela ve vlastnictví obce. Vodovody mají nadprůměrnou ztrátu vody (20 %) v nerekonstruované distribuční síti. **ČOV je dimenzována na 6 tis. EO – svou kapacitu naplní, při současném tempu výstavby, do méně než pěti let.** Obec je plně elektrifikována. Do vysoké míry i plynofikována. V roce 2011 využívala více než polovina bytů v obci plyn jako hlavní vytápěcí médium (55 %), elektřinu poté pouze 13 % bytů.

Obec organizuje svoz směsného domácího odpadu na využívané hromadné úložiště. Obec má propracovaný systém nakládání s tříděnými odpady. V ulici Do Oříšků je místní sběrný dvůr pro velkoobjemový odpad a bioodpad. V areálu ČOV je umístěn samostatný sběrný dvůr na nebezpečný odpad. **Na obecní úrovni se vede diskuse o změně systému třídění odpadu z donáškového**

systemu (vytřídění na jednom z 16 stanovišť na veřejných místech, kam ho musí občané donést) k systému odvozovému (každá domácnost má doma více svých vlastních třídících kontejnerů).

Převážná část území ORP Černošice je zařazena do rozvojové oblasti hl. m. Prahy. Tato oblast prošla v posledních 15 letech výraznou proměnou v podobě nadprůměrného rozšiřování zastavěného území a i **nadále trvá tlak na další vymezování zastavitelných ploch, mnohdy nad únosnou míru daného prostředí. V březnu 2019 došlo k vyhlášení zahájení řízení o návrhu opatření obecné povahy o vydání územního opatření o stavební uzávěře na celém území obce. Probíhá tvorba nového územního plánu obce reagující na mnoho definovaných rizik posledních let** (především R1, zastavování strategických pozemků atd.). Původní historický ráz centra obce je dosud patrný, v pomyslném centru obce stojí významný objekt v majetku obce před rekonstrukcí. **Obecně probíhal územní rozvoj nekoncepčně v posledních minimálně 15 letech,** což dovedlo obec k nemožnosti vytvořit objízdne komunikace po okraji obce, nemožnosti dotvoření logických komunikačních os ve vesnici spojené s nemožností vytvoření komfortních veřejných prostranství. Obec má nejasně definované centrum, zanedbaný veřejný prostor v blízkosti „centra“ obce v soukromých rukou (lesopark, okolí ČOV). Do budoucna hrozí další devastace charakteru krajiny pokračující výstavbou.

Obec má nízký index ekologické stability díky nevyváženosti zelených a zastavěných ploch na svém území. Zdejší půdy mají nízký

potenciál retence dešťové vody³. Obec obklopují ekologicky nestabilní plochy zemědělských planin, kde hrozí úbytek biodiverzity, což nejsou schopny vyrovnat ani současné biokoridory a biocentra. **Vysoká míra urbanizace krajiny omezuje možnosti zasakování vody v půdě.** ÚSES jsou často nefunkční, nerealizované nebo zastavěné. **Horoměřice jsou oblastí postiženou mimořádným suchem, dále lineárním a bodovým znečištěním emisemi z automobilové dopravy.**

Obec disponuje vlastní samosprávou. Do její správy nespadá žádná další obec, je pověřena výkonem některých funkcí státní správy v tzv. přenesené působnosti. Zastupitelstvo má 15 členů a 5 členů rady. Obec spravuje tři příspěvkové organizace (ZŠ, MŠ a školní jídelnu, kterou využívají i další zaměstnanci obce). **Klíčovou otázkou je do budoucna autonomie a samospráva obce či připojení k hlavnímu městu.** Obec Horoměřice je od roku 2011 členem obecně prospěšné společnosti Přemyslovské střední Čechy. Příjmy obce se v několika posledních letech rapidně zvyšují. Před obcí jsou očekávané mohutné investice do služeb občanské vybavenosti (ZŠ, MŠ) nebo třeba rekonstrukce zámečku. V posledních letech převažují výdaje nad příjmy. Běžné výdaje se daří hradit ze schválených rozpočtů, na některé investiční výdaje využívá obec svých kapitálových rezerv.

³ UAP ORP Černošice 2016

Postup přípravy strategického plánu

Vedení obce Horoměřice přistoupilo na začátku roku 2020 k tvorbě nového strategického plánu rozvoje obce (PRO) na období dalších deseti let (2020-2030). Je třeba vytvořit jasnou vizi budoucnosti obce, na které bude možné v následujících deseti letech společnými silami spolupracovat. Strategie rozplánuje jednotlivé etapy rozvoje obce a naznačí směr možných investic a financování. Lze si ji představit jako jízdní řád rozvoje obce, který na nejdůležitější problémy a potenciály zareaguje jasnými, čitelnými a srozumitelnými projekty. V těchto projektech bude místo pro spolupráci radnice s místními organizacemi a veřejností právě proto, že bude rozvojový plán vytvořen participativně, komunitním způsobem, tedy s plným přizváním veřejnosti. Horoměřice se tím připojují k současnému trendu tzv. „good governance“, tedy dobrého spravování obce, který partnersky a profesionálně zapojuje veřejnost do správy věcí veřejných.

První z kroků v přípravě strategického plánu je analýza schopností a možností obce v pilířích udržitelného rozvoje. Vytvořili jsme adaptovanou metodiku na poznání potenciálů a hrozeb, které budou společně s definicí slabých a silných stránek funkcí obce a komunity základním kamenem k určení hlavních problémů obce.

Objektivní hledisko je jedna rovina přípravy strategického plánu. Obec to jsou ale především lidé, její obyvatelé. Jejich průřezové potřeby a problémy jsou druhou rovinou, z které se rodí kvalitní a udržitelný plán rozvoje. Takový plán má pak schopnost přetrvat více volebních období a stát se tak dlouhodobým politickým svorníkem.

Strategický plán se rodí v mimořádném období celospolečenské karantény dané globální pandemií viru Covid-19. Z tohoto hlediska zřejmě nebude možné v dohledné době zapojit veřejnost formou diskusních veřejných projednání a bude třeba hledat jinou demokratickou bezbariérovou cestu k začlenění veřejnosti do strategického plánu v těchto rovinách:

- definice potřeb,
- definice vize rozvoje,
- definice cílů rozvoje,
- definice rozvojových opatření,
- implementace opatření do chodu radnice i obce.

Úvodní analytická část, jejíž pracovní výstup držíte v ruce, se sestávala z těchto částí:

- příprava v pracovní skupině složené z průřezové části místní veřejnosti a zastupitelů obce,
- série řízených rozhovorů s obyvateli obce o jejím chodu a problémech,
- stanovení rozsahu pro analýzu – socioekonomický profil obce,
- samotná odborná analýza v definovaných oblastech.

V navazující části budou sebrána data od veřejnosti. Pro klíčové problematické oblasti budou připraveny pracovní skupiny, jejichž členové se již budou podílet na návrhu opatření. Počátkem druhé poloviny roku 2020 bude strategický plán dokončen a představen zastupitelstvu obce Horoměřice.

V rámci analýzy byly vybrány čtyři referenční obce. Jejich vývoj bude vztážen ve sledovaných obdobích k vývoji Horoměřic. Srovnání

rozvoje může naznačit některé slepé uličky rozvoje, případně ukázat na jevy, které není vhodné podceňovat. Byly vybrány tyto obce ze Středočeského kraje (viz **mapka 01**):

1. **Hostivice,**
2. **Velké Přílepy,**
3. **Chýně,**
4. **Dolní Břežany.**

Hostivice a Chýně tvoří jeden správný celek. Jejich vývoj je do jisté míry podobný vývoji Horoměřic. Jedná se o příměstské obce, jejichž dynamický, dlouho minimálně řízený a nekoncepční rozvoj přinesl mnoho změn na politickém i komunitním poli. Byl zde vytvořen strategický plán a intenzivně se diskutovalo o zárukách za další vývoj obce směrem k udržitelné podobě zajišťující základní a komfortní služby občanské vybavenosti pro všechny její obyvatele.

Velké Přílepy jsou obec v těsné blízkosti Horoměřic. Také tato obec prošla dynamickou urbanistickou proměnou zprvu bez zapojení obyvatelstva do plánování podoby veřejného prostoru. Vznikla tak poněkud amorfní struktura bytových a rodinných domů, jejichž obyvatelé si těžko hledali cestu jak k sobě, tak k problémům obce. Pocit anonymity ale, zdá se, nepřevládá a obec si našla nový začátek svého rozvoje. S Horoměřicemi sdílí geologický a krajinný ráz, což může do budoucna hrát významnou roli při zajišťování základních lidských potřeb, jako je voda či pohyb v krajině. Nezanedbatelně spojené jsou také problémy s dopravou a jistá oboustranná závislost na hlavním městě Praha. Nebýt blízkosti největšího města Prahy a jedinečného způsobu rozvoje příměstských oblastí ve Středočeském kraji, nebyly by si tyto vesnice v leccems tak podobné. Dolní Břežany jsou v současnosti neopomenutelným premiantem ve strategickém plánování a naplňování ambiciózních cílů v proměně charakteru

obce. Iniciativa za udržitelný rozvoj této obce mimo jiné vedla k vytvoření mezinárodních vědeckého centra uvnitř této nevelké obce. Tím se jí podařilo získat zcela nový prvek do tvorby společné identity. Mimořádné jsou v případě Břežan také investice do veřejného prostoru, které tuto obec proslavily a ukázaly v meziobecním srovnání, že veřejná infrastruktura má zásadní podíl na spokojenosti obyvatel s životem v obci.

Mapa 01: Lokace referenčních obcí. Zdroj: Mapy.cz

Regionální a územní charakteristika obce

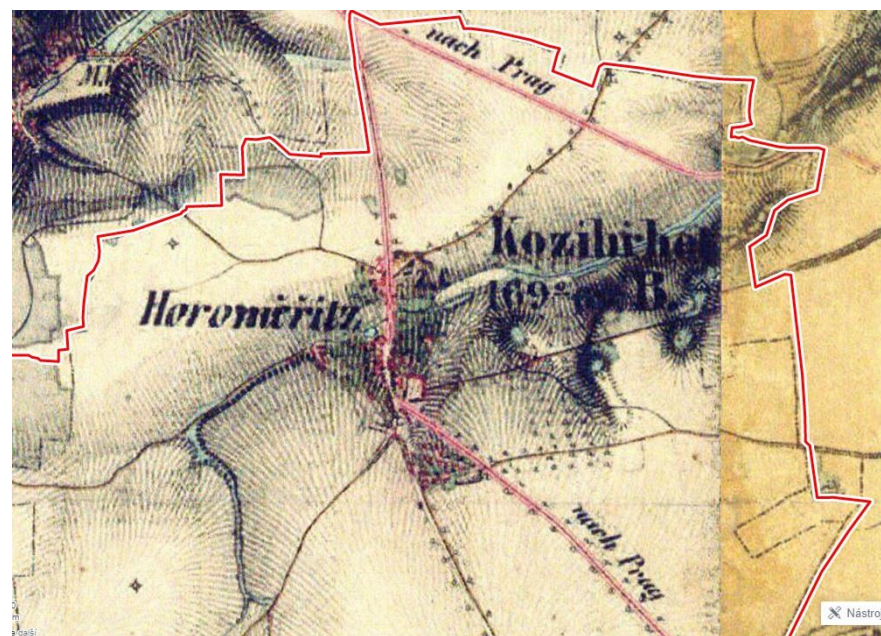
Regionální a územní charakteristika obce

Horoměřice jsou samostatnou středočeskou obcí na severozápad od hlavního města Prahy. Správně spadají pod obec s rozšířenou působností Černošice. Obec má samostatné zastupitelstvo. Je umístěna na strategické páteřní dopravní komunikaci II/240, hlavní tranzitní tepně mezi Prahou a Kralupy nad Vltavou.

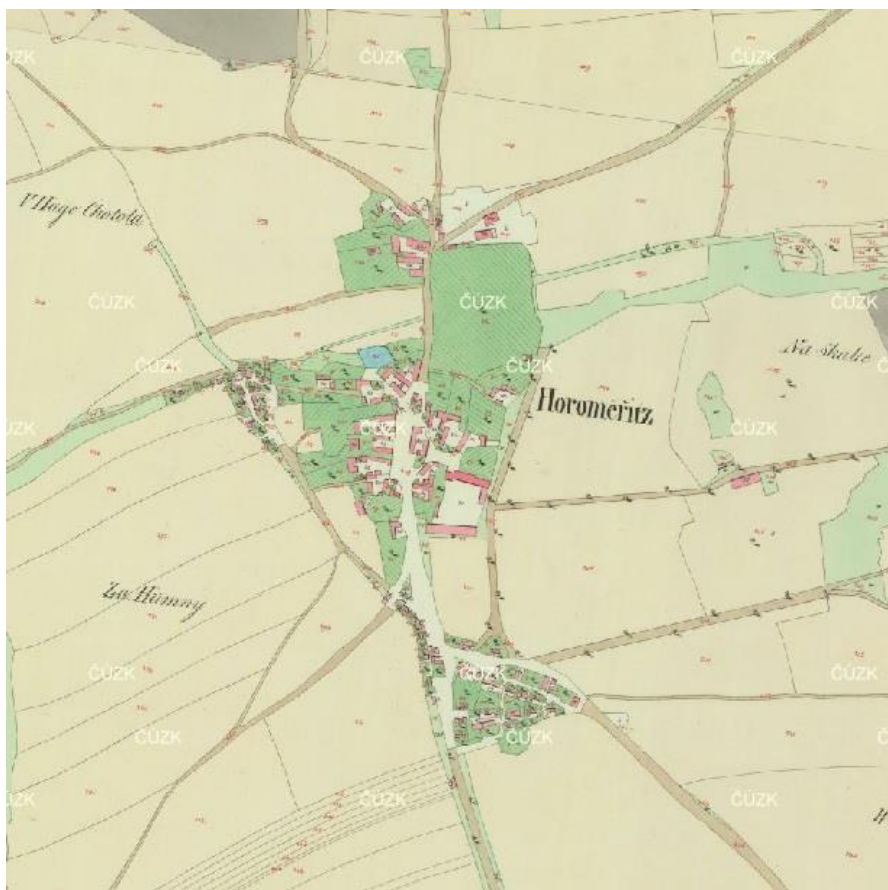
Horoměřice	Středočeský kraj
Správní jednotka	obec
Obec s rozšířenou působností	Černošice
Pověřený obecní úřad	Roztoky
Pracoviště finančního úřadu	Praha-západ
Katastrální pracoviště	Praha-západ
Matriční úřad	Horoměřice
Katastrální plocha (ha)	805,06
Počet katastrů	1
Počet částí obce	1
Nadmořská výška (m nad mořem)	308
První písemná zpráva (rok)	1273

Tabulka 01: Základní charakteristiky obce. Zdroj: VDB ČSÚ 2020.

Původní zemědělský charakter obce, složené z několika hospodářských jednotek (statků), se začíná po roce 1949 pozvolna měnit na příměstskou vesnici tvořenou převážně rodinnými domy.

Obrázek 02: II. vojenského mapování (1836–1852), zdroj: ČÚZK, 2020.

Obrázek 03: Císařské povinné otisky map stabilního katastru Čech 1:2880 (1824-1843). Zdroj: ČÚZK 2020.

Obrázek 03 vykresluje původní centrum obce orientované kolem rynku jižně od ulice Nad Panskou zahradou. Přelom devatenáctého a dvacátého století začal přikládat prostorový akcent okolí záměčku, kde byla v polovině 19. století ještě pouze pole.

Obrázek 04: Vojenské fotografie Prahy z roku 1945. Zdroj: ČÚZK 2020.

Vojenské snímky z meziválečného období a následně i těsně poválečné snímkování ukazuje pozvolný urbanistický rozvoj do jihozápadní a západní části obce. Ten v následujících letech ještě eskaluje, jelikož se jedná o rovinaté části obce s dobrou přístupností.

Obrázek 05: Letecké snímkování z roku 1975. Zdroj: ČÚZK 2020.

Historie

Nejstarší historie oblasti kolem Horoměřic patří do učebnic nejen české, ale světové archeologie a historie obecně. Doklady únětické a knovízské kultury (2000–1500 př. n. l.) jsou rozesety po krajině mezi Úněticemi, Lysolajemi a právě Horoměřicemi. Obsahují doklady o bohatosti nejstarší doložené epochy doby bronzové na našem území. Tento fakt v současném krajinném a urbánním rozložení ploch kolem Horoměřic poměrně zaniká, je ovšem možné, že se stane do budoucna jedním z důležitých lákadel pro krátkodobou turistiku obyvatel Prahy. Tu doporučuje využít jako rozvojový faktor například Územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice⁴.

Atraktivním dokladem historie je menhir, který dokládá prokazatelné keltské osídlení v této oblasti z doby cca 400 př. n. l. Nezodpovězenou otázkou je, zda je menhir skutečně původním dokladem. Kromě mnohem pozdějších barokních architektonických památek je ale jedním z mála historických odkazů ve veřejném prostoru, s kterým se mohou seznámit i náhodní návštěvníci obce.

Klíčovým obdobím pro rozvoj středně veliké vesnice s tradičními sedláckými domy bylo zrušení nevolnictví v českých zemích v roce 1781 a následně zrušení poddanství v rakouských zemích v roce 1848, čímž skončily dozvuky středověkého feudálního hospodářství. Města ve venkovských oblastech se začala modernizovat a stále více lidí mohlo nakládat s rozšířenou možností seberealizace. Vyvázání se z části poddanských povinností vůči vrchnosti je postupně patrné také na přirozeném přírůstku obyvatel v Horoměřicích spojeném s rozvojem řemesel a služeb.

S Horoměřickým panstvím je spojená držba rozsáhlých majetků královskou kanonií premonstrátů na Strahově. Jako majetek

⁴ Územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice. ČZU 2019

strahovského kláštera označuje Horoměřice již první písemná zmínka o obci z roku 1273. Z majetku premonstrátů byly pozemky v Horoměřicích několikrát vyvázány. Poprvé za třicetileté války, naposledy za socialistické kolektivizace po roce 1949. Nejvýznamnější dochovanou památkou na působení strahovského premonstrátského řádu je hospodářský dvůr s obytnou budovou, která byla upravena v 1. polovině 18. století na jednoduchý patrový zámek s rustikovanými rámcí (**obrázek 06**). Tvoří ji komplex barokní venkovské rezidence s reprezentativním bohatě zdobeným prostorem kaple, cenným hospodářským dvorem a dnes zpustlým parkem. Stavení je přirozenou dominantou jádra obce, byť je z části velmi zdevastované socialistickou přestavbou i současnými provozními adaptacemi⁵. Památkově chráněné je zámecké křídlo s kaplí čp. 1 na vymezeném pozemku. Statek se zámečkem je nyní ve složitém vlastnictví obce Horoměřice (památkově chráněná část budov, bývalý cukrovar), Státního pozemkového fondu (nádvoří), Královská kanonie premonstrátů na Strahově (přednádvoří na východní straně) a soukromého majitele. Objekt tohoto typu nemá v obci ani v okolních obcích obdoby.

Obrázek 06: Horoměřický zámek. Zdroj: Národní památkový ústav.

Důležitou soudobou dějinnou epochou s průmětem do současných dní je kolektivizace zemědělských ploch a nemovitostí do státního statku Horoměřice. Dle dostupných informací byla činnost státního statku zaměřena nejen na polní zemědělství v katastru obce, nýbrž také na ovocnářství (zchátralá a nevyužívaná residua sadů jsou patrná v obci dodnes) a chov vepřů.

⁵ Národní památkový ústav, dostupné online:
<https://pamatkovykatalog.cz/zamecke-kridlo-s-kapli-14513541>

Výsledky rozhovorů s obyvateli obce

Na začátku analytické části proběhly dvě výzkumné sondy. První je komunitní monitoring, který měl identifikovat zájmové, politické, podnikatelské a komunitní skupiny. Druhým byla série řízených rozhovorů s vybranými i náhodnými obyvateli obce. Počáteční respondenty doporučili členové řídicí skupiny strategického plánu, další se nabalovali pomocí doporučení od respondentů technikou tzv. „sněhové koule“. Výzkum sloužil k základnímu ujasnění toho, jaký obraz obce obyvatelé sdílí, a jaké problémy je tíží. Seč byly rozhovory především úvodním seznámením koordinačního týmu strategického plánu a nejsou tedy reprezentativní, naznačily mnohé jevy, jejichž znalost bude v dalších částech projektu prohloubena. Zhruba hodinové rozhovory proběhly s cca 15 dospělými obyvateli obce různého věku.

Silné stránky

- Venkovský charakter, bydlení takřka ve městě, ale přitom na vesnici,
- v zásadě klidné bydlení poskytující soukromí,
- existence relativně dostupného lesoparku (Juliána),
- blízkost k Praze, saturace službami v Praze,
- občanská vybavenost, škola má dobrou pověst i úroveň, základní zdravotnictví je přítomno,
- základní služby dovolují realizovat vše potřebné pěšky,

- vzrůstající se komunitně aktivní veřejnost podílející se na kulturních událostech a ve zvyšující se míře i na diskusi o veřejném dění a prostoru (masopust apod.),
- kapacitu školky rozšiřují dětské skupiny (např. Pohoda, LittleStars, Sportík),
- otevřená radnice - partner do diskuse,
- dvojstupňová ZŠ, zřízení druhého stupně prospělo její reputaci,
- kroužky pro děti, volnočasové instituce,
- kosmopolitní obyvatelstvo,
- nízká kriminalita.

Slabé stránky

- Dopravní zatížení především centra obce,
- nekoordinovaná, nekoncepční výstavba bytových a rodinných domů,
- anonymní charakter života v obci (vyjma kulturních akcí),
- absence spolkového prostoru či sálu pro výroční akce,
- mlhavě definované centrum obce nenabízí atraktivní a využitelný veřejných prostor,
- časté řešení ulic bez chodníků (zvýšených obrubníků),
- nekoordinované parkování,
- neexistující nabídka kulturních a společenských veřejně dostupných aktivit,
- slabé možnosti pro sport především dospívajících dětí v místě,

- hluk z letadel pro ty, co si ještě nezvykli,
- emise z letadel pro ty, co už hluk většinou nevnímají,
- Horoměřice jsou z hlediska bydlení racionální volbou, nikoliv vysněným místem pro život – nenabízí přidanou, specifickou hodnotu oproti jiným suburbiím,
- slabé napojení na okolí sítí stezek, cyklostezek (nevhodné pro rekreační pohyb v krátkých vzdálenostech),
- nevyužitý statek se zámečkem,
- špatný stav lesoparku za zámečkem,
- místně nedostupné sociální služby,
- parkoviště před školou a před vietnamskými večerkami u sokolovny,
- chybí místo setkávání s kulturním programem typu komunitního či víceúčelového centra (sál, zkušebny atd.), kde by se mohly setkávat všechny věkové skupiny i migrační kohorty, především pak děti,
- obec je K+R parkoviště pro města a obce na západ od Prahy,
- chybí dostupné a dostatečně kapacitní spoje MHD do okolních obcí (Roztoky apod.),
- obec působí rozbitým dojmem, kde kontrastuje zámková dlažba, četné přístavby u rodinných domů, zchátralé fasády s high-tech novými rodinnými domy,
- ubytovny pro zahraniční dělníky.

Příležitosti

- Asijské obchody na náměstí jsou sice fajn, ale jsou provizoriem v bezkonceptně řešeném veřejném prostoru,
- Havelkův statek je možným prostorem pro chybějící občanskou vybavenost (škola, poliklinika, sociální služby),
- koordinace rozvoje veřejného prostoru a občanské vybavenosti se stavebními investory a developery,
- přebudování nákupního centra naproti úřadu na podnik současného standartu,
- revitalizace zámku (statku) ve spolupráci s veřejností,
- velmi mladé, ekonomicky aktivní obyvatelstvo obce - podpora jemu blízkých aktivit,
- hledání vztahu k obci, místu života a veřejnému prostoru – nejspokojenější lidé jsou tam, kde se investuje do veřejného prostoru a nástrojů podporujících komunitní sounáležitost a solidaritu,
- komunikativní radnice.

Ohrožení

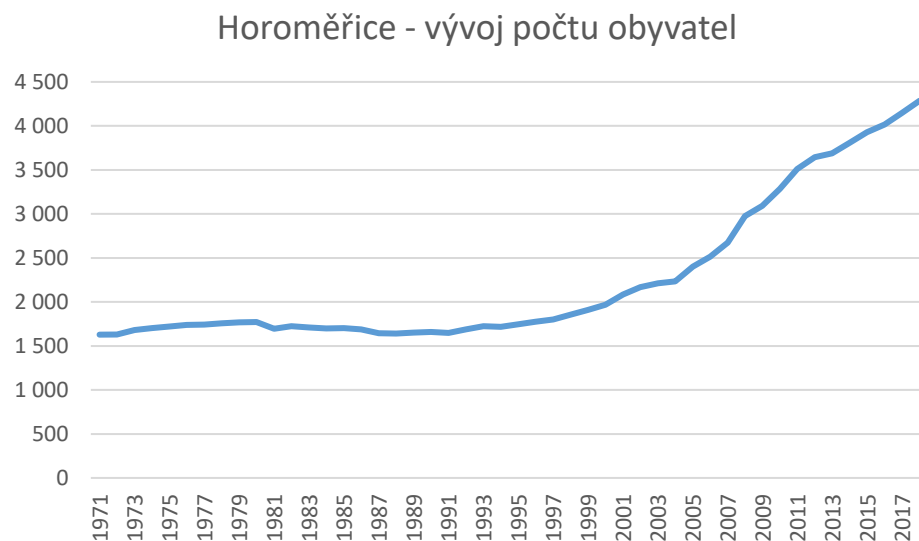
- Stavební rozvoj okolních obcí další bytovou výstavbou – postupující suburbanizace,
- zachování či navýšení dopravy na komunikacích v obci a kolem ní,
- připojení se k Praze – ztráta suverenity a rozhodujících pravomocí,
- nepřipojení se k Praze – ekonomická a rozvojová stagnace,
- nedostatečná občanská vybavenost se zvyšujícím se počtem obyvatel (školství, zdravotnictví, sociální služby),
- anonymizace, individualismus spojený s nově příchozími a charakterem bytové výstavby,
- technické a inženýrské sítě v původním nerekonstruovaném stavu,
- přeložka II/240 a výstavba SOKP (obchvat R1),
- revize projektu paralelní runway Letiště Václava Havla, rozvoj letiště (nová varianta je k obci vstřícnější než současná runway),
- stavební rozvoj okolních obcí (především Statenic).

Obyvateľstvo

Obyvatelstvo - vývoj

ČSÚ uvádí, že v roce 2018 měly Horoměřice 4282⁶ trvale hlášených obyvatel. Průměrný věk 37,8 let řadí Horoměřice do kategorie dynamicky se rozvíjejících obcí, kde budou na další dvě desetiletí dominovat potřeby lidí v ekonomicky produktivním věku (průměrný věk ČR – 42,3 let, Středočeský kraj 41,2 let, Praha 41,9 let).

Graf 01: Vývoj počtu trvale usazených obyvatel Horoměřic 1971–2018, údaj k 31. 12. 2018. Zdroj: VDB ČSÚ 2020.

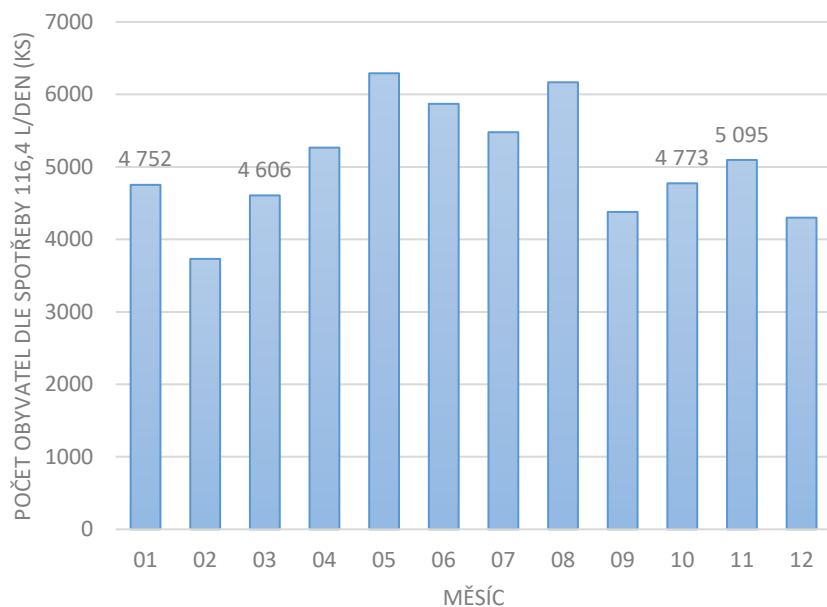
⁶ VDB ČSÚ 2020.

Příčinou je především migrační přírůstek, který výrazně klesne po vyčerpání zastavitelných území. Údaje nereferují k residenční stabilitě, tzn. k indexu usídlených obyvatel v katastru obce vztahených k době usazení. Tento rys je obzvláště důležitý pro dlouhodobé plánování obce, efektivní starost o infrastrukturní potřeby obce a služby, a především pak o neopominutelnou spokojenost s životem v obci.

Věkové složení se dramaticky neodlišuje od průměru ORP. Horoměřice mají větší počet dospívajících dětí před hranicí vysoké školy než počet mladoseniorů (kohorty těsně po vstupu do důchodového věku) a seniorů vůbec.

Výrazným tématem je skutečný počet obyvatel Horoměřic, kteří zde žijí v domácnosti. Tento údaj slučuje trvale hlášené obyvatele a lidi s pobytem obvyklým. Údaje ze SLBD 2011 jsou v tomto smyslu v roce 2020 zastaralé. Pro obec s cca 4000 obyvateli jsou nehlášení uživatelé společné infrastruktury obce výrazně zatěžujícím faktorem. Obec na nich ztrácí třikrát. Jednak přichází o příspěvky z rozpočtového určení, v druhé řadě o daně, a do třetice dotuje povinné poplatky za odvoz odpadu atd. Tento stav zvyšuje náklady na infrastrukturní investice a údržbu. Jaký je tedy reálný počet obyvatel, kteří žijí v Horoměřicích v domácnosti? Tedy vyskytují se zde na každodenní bázi?

Dle evidence zaměstnanců obecního úřadu dochází k registracím trvalého bydliště u lidí v pronájmech – lze ale jen velmi orientačně odhadovat to, jak se podílí na celkovém počtu nehlášených obyvatel.

Graf 02: Vývoj obvyklých obyvatel v Horoměřicích dle kvalifikovaného odhadu průměrného odběru pitné vody v jednotlivých měsících v roce 2018. Zdroj: Stavební komise 2020.

Členové stavební komise Horoměřic zpracovali analýzu odběrů pitné vody statisticky přepočítaných na jednoho obyvatele, z čehož by vycházel stav minimálně 4807 obyvatel (tedy o 500 obyvatel více, tj. cca 11 %).

Horoměřice nenabízí příliš pracovních příležitostí (podrobně viz kapitola *Ekonomika*)

Trh práce

Cestovní ruch

Ekonomika, trh práce, cestovní ruch

v poměru k trvale žijícím obyvatelům. Obec je ideálně položená pro pravidelnou pracovní dojížďku do hl. města Prahy. Socio-kulturně lze Horoměřice považovat za jednu z částí Prahy, byť je typickým příkladem tzv. sídelní kaše, která bohatě převrstvila a kapacitně převýšila obyvatelstvo z předrevolučních dob a jejich potomky.

Věkové složení obyvatel Horoměřic

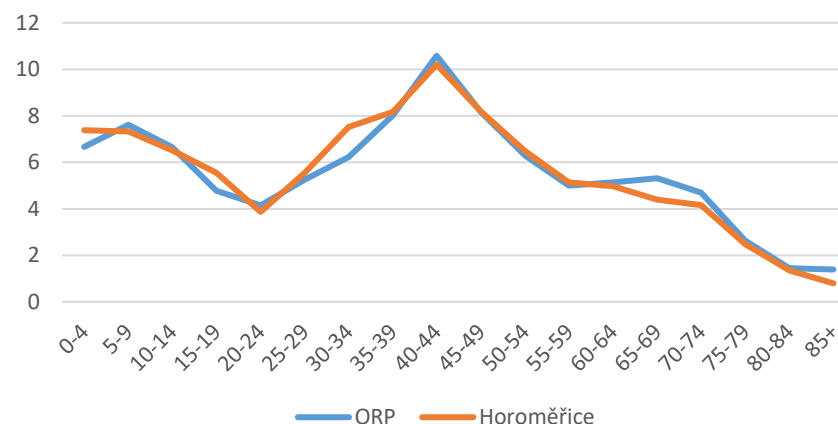
Horoměřice si po mnoho staletí udržovaly charakter zemědělské oblasti v blízkosti hlavního města Prahy. Residenční stabilita (počty obyvatel výrazně nekolísaly) a migrační salda vykazovala stabilní křivku, byla narušena až v souvislosti se suburbanizací Prahy po roce 1991. Nejvyšší přírůstek lze najít v letech 2008-2009, kdy se kombinuje vysoký migrační přírůstek s prvorozenými dětmi silných populačních ročníků 80. let, tzv. „Husákových dětí“.

Na zájmu o výstavbu nových bytových jednotek a rodinných domů se svorně podílí několik faktorů. Jsou jimi:

- relativní blízkost Horoměřic k okraji katastru hlavního města,
- dostupnost MHD a napojení na metro (od roku 1978 stanice Dejvická, od roku 2015 bližší stanice metra Bořislavka),
- relativní blízkost centra Prahy.

V severozápadní části Prahy neproběhla modernistická výstavba velkokapacitních panelových sídlišť jako například na jihu města či na jeho tzv. „severní terase“ (sídlíště Bohnice a Ďáblice). Dlouhou dobu tak byla uchráněna před dopady socialistického plánování a uchovala si venkovský charakter. Výrazná suburbanizace započala až v devadesátých letech, je spojena s demokratickou přestavbou společnosti a trvá dodnes.

Srovnávací graf věkového složení

Graf 03: Srovnávací graf věkového složení obyvatel Horoměřic. Zdroj: regionální statistiky ČSÚ 2018.

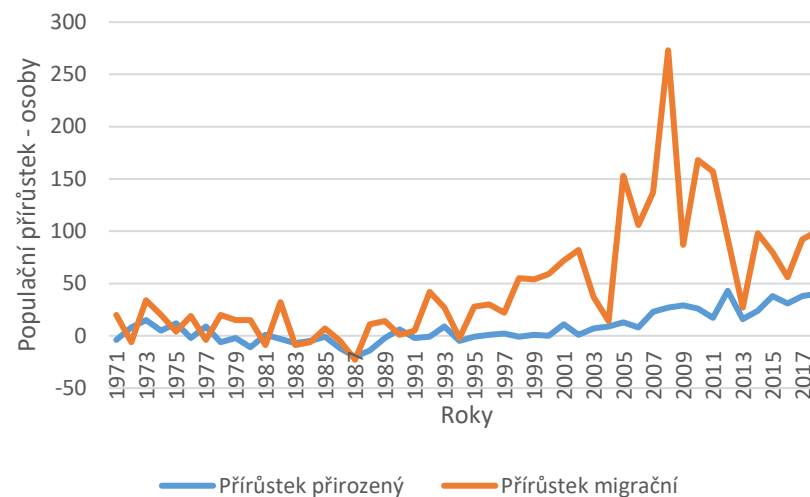
Mění se sociodemografické složení obyvatelstva je nyní výzvou především pro další desetiletí, kdy se budou reprodukovat nově

přistěhovaní obyvatelé, budou dorůstat ročníky z druhé dekády tohoto století a zároveň se bude zvyšovat celkový počet seniorů. Vše se bude dít jak v absolutních číslech týkajících se současných obyvatel, tak očekávatelných nově příchozích v souvislosti s dokončovanou bytovou výstavbou v několika stavebních resortech v katastru obce.

Index stáří, který je vyjádřen poměrem mladých lidí do 14 let věku a seniorů od 65. roku věku výše je v případě Horoměřic 62,0. Svědčí o velmi mladém obyvatelstvu, které se vymyká všem srovnatelným průměrům (ORP 73,0, Středočeský kraj 103,0, Česká republika 122,0)⁷. Potřeby horoměřických obyvatel v předproduktivním a první polovině produktivního věku budou v obci dominovat následující více než jedno desetiletí – viz **graf 03**. Tento údaj je především závazkem, jelikož mladší ekonomicky aktivní obyvatelé mají nejvyšší nároky na služby. Zároveň mají ale nejvyšší míru akceschopnosti a mobility.

Od roku 1997 se každoročně zvyšuje počet obyvatel obce, a to především díky migračnímu přírůstku, který často mnohokrát převyšuje přírůstek přirozený (viz **graf 04**).

Horoměřice - populační přírůstky

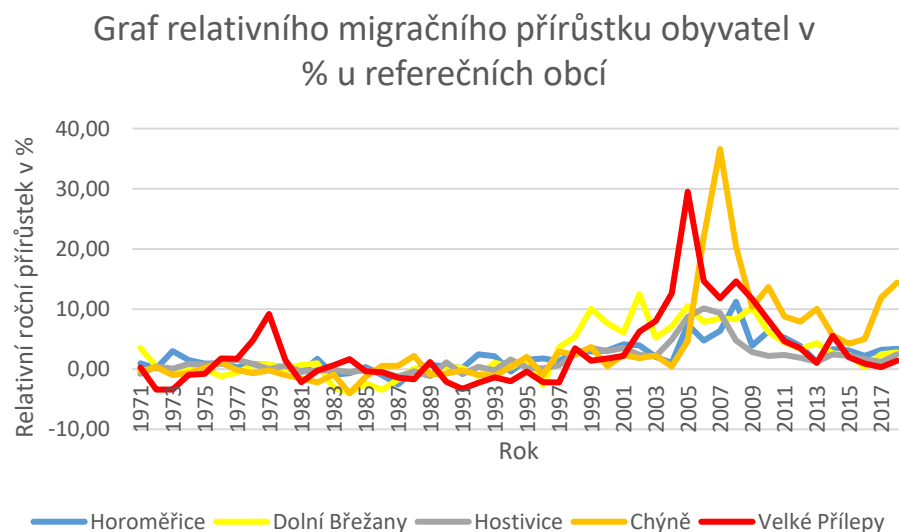

Graf 04: Srovnávací graf přirozeného a migračního přírůstku v letech 1971–2018 v jednotkách obyvatel. ČSÚ 2018.

Trend migrace nových obyvatel neoslabuje, nýbrž pokračuje s postupnou kolaudací dalších bytových resortů v katastru obce. Horoměřice jsou v tomto smyslu pod silným vlivem bytové a stavební politiky hl. města Prahy. Výstavba v Horoměřicích saturuje nedostatečné kapacity výstavby v katastru Prahy umocněné stavebními uzávěrami v klíčových brownfieldech města, nedokončeným metropolitním plánem Prahy a stále se zvyšujícím zájmem o nákup bytových jednotek k žití a investicím.

⁷ ČSÚ 2018.

Ve srovnání s vybranými referenčními obcemi prošly Horoměřice relativně nejmenší mírou zastavěnosti (viz **graf 05**). Až teprve v roce 2018 se opět začal zvyšovat přírůstek obyvatel na úroveň z počátku intenzivní suburbanizace v roce 1999. Tento jev je varující vzhledem k naplněným kapacitám služeb občanské vybavenosti a chybějícímu komunitnímu plánu sociálních služeb v obci.

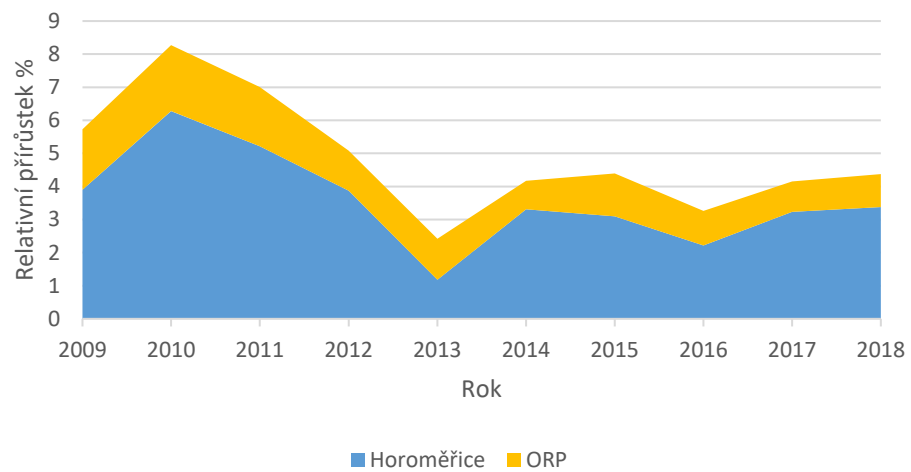
Graf 05: Procentuální nárůst celkového přírůstku v poměru k počtu obyvatel v obci v letech 1971–2018. VDB ČSÚ 2020.

Chýně disponuje jedním z nejvyšších relativních přírůstků jak v rámci ORP Černošice, tak celého Středočeského kraje. Zkušenosti se zvládnutím prakticky neregulované výstavby lze odpozorovat také od Velkých Přílep. Zde se křivka díky nutné stavební uzávěře (nejen kvůli nedostatku pitné vody) ustálila, a dále pravděpodobně nebude pokračovat. Horoměřice mají dle zjištění stavební komise obce intenzivní rozvoj bytového fondu ještě přes sebou, a s ním i migrační přírůstek obyvatel (případně investorů).

Při srovnání s průměrným přírůstkem za ORP Černošice vykazují Horoměřice řádově nižší růst. Sledují však stejnou křivku celkového přírůstku ukazující na stejný živelný rozvoj v celém ORP⁸.

⁸ Projekce obyvatelstva v krajích ČR - do roku 2070
<https://www.czso.cz/csu/czso/hlavni-mesto-praha-o00y65gfmw>

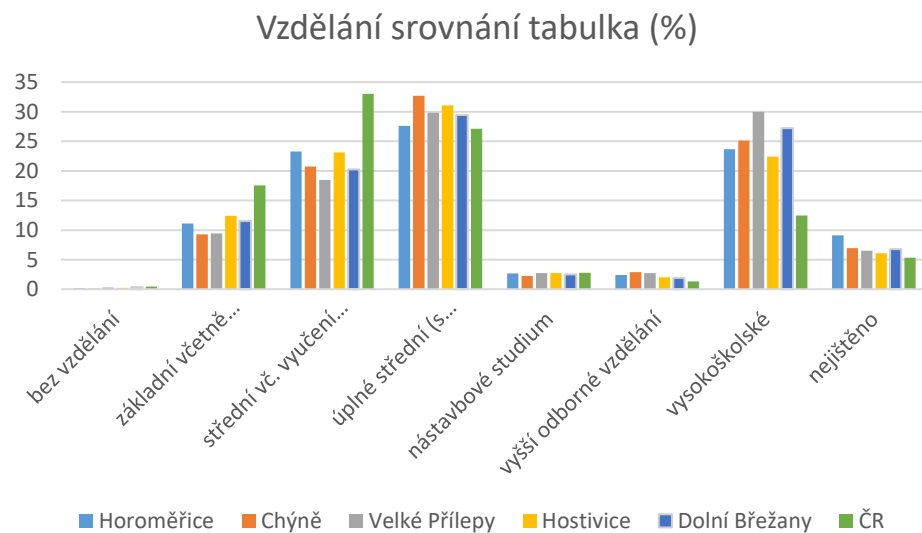
Graf srovnání relativního přírůstku (%)

Graf 06 Srovnání relativního migračního přírůstku obyvatel v % stav k 31. 12. 2018 VDB ČSÚ 2020.

Vzdělání obyvatel

prakticky dvojnásobný počet vysokoškolsky vzdělaných občanů a vyšší jsou i počty občanů s dokončenou maturitou.

Graf 07: Vzdělání obyvatel u referenčních obcí (%). Zdroj: ČSÚ SLDB 2011.

Souvislá data pro všechny referenční obce je v současnosti možné zjistit pouze ze Sčítání lidí, domů a bytů (SLDB) z roku 2011. Data jsou tak nutně skoro 10 let stará. Údaje jsou tedy pouze orientační. Nicméně referují již k době, kdy se v Horoměřicích projevil zatím nejsilnější migrační přírůstek obyvatel. Zajímavé je srovnání s celorepublikovým rozložením. Obce ve Středočeském kraji mají

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- Velmi mladé obyvatelstvo – průměrný věk 37,8 let,
- nadprůměrně vzdělané obyvatelstvo v produktivním věku,
- vysoký ekonomický potenciál (nejsilnější kohorty 35–49 let),
- pozitivní saldo počtu obyvatel bude v následujících deseti letech zvyšovat jen migrace (vnitrostátní, mezinárodní),
- počet dětí a mladých lidí do 14 let převyšuje počet seniorů – nízký index stáří.

Slabé stránky

- Nízká odhadovaná residenční stabilita,
- vysoká denní dojíždka studentů a zaměstnanců do školy a do zaměstnání,
- vysoká pokračující migrace do Středočeského kraje
- v období 2020-2070 konstantně více zemřelých než narozených,
- Středočeský kraj v roce 2018 více než o polovinu zaostává v přirozeném přírůstku (tedy nově živě narozenými) oproti kraji hl. města Prahy.

Příležitosti

- Nadprůměrný počet dospívajících dětí před hranicí vysokoškolského věku,
- nadprůměrný počet rodičů s předškolními dětmi, kde je alespoň jeden z rodičů cizí či naturalizovaný státní příslušník,
- kulturně jsou Horoměřice blíže Praze než středočeským obcím – import městotvorných prvků a služeb do obce je možný,
- systematická práce s mladými rodinami s dětmi a jejich potřebami,
- dostatek času na přípravu zajištění sociálních služeb pro seniory (20 let),
- nízký přirozený přírůstek 2020–2070 umožňuje migraci nových obyvatel z Prahy.

Ohrožení

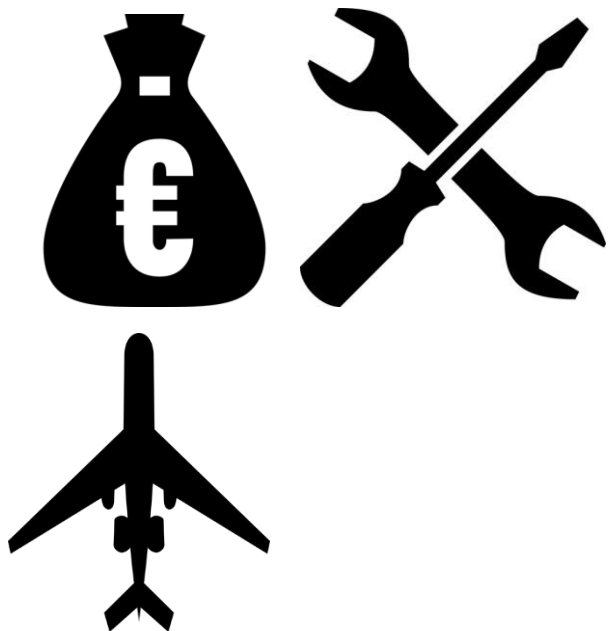
- Nezjištěný počet obyvatel bez trvalého pobytu (cca 500-800 lidí rozdíl),
- suburbanizace – slabá vazba obyvatel na místo,
- navržená změna stavebního zákona, která stimuluje další výstavbu a migrační přírůstek,
- regulace sdílených ekonomik (Airbnb) v Praze přenesení zájem do blízkého okolí – gentrifikace,

- zvyšování nájmů a cen nemovitostí (stárnutí migračního přírůstku),
- vliv pražské stavební a bytové politiky na poptávku po bydlení ve Středočeském kraji.

Ekonomika

Trh práce

Cestovní ruch

Ekonomika, trh práce, cestovní ruch

Ekonomická situace obce

Ekonomickou situaci v obci výrazně ovlivňuje hlavní město Praha, které je na hranici katastru obce. Kapitál zde dominantně nejen vzniká, ale je zde také ve větší míře zkonsumován. Horoměřice nenabízí mnoho příležitostí pro kapitálové investice v místě, a to i přesto že mají v mnoha ohledech strategickou polohu především pro podnikání v cestovním ruchu (blízké Letiště Václava Havla).

V Horoměřicích bylo ke konci roku 2018 evidováno celkem 1293 podniků, z toho zhruba 733 aktivních. Nejčastějším odvětvím je velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (178 aktivních podniků). Hned na druhém stupni je vysoce znalostní odvětví profesní, vědecké a technické činnosti (130 aktivních). Vzhledem ke své velikosti má obec nižší zastoupení průmyslu a zdravotních a sociálních služeb. Právě služby mají poměrně úzkou výseč, což je dáno blízkostí nepřeborné nabídky největšího českého města Prahy a vysokou měrou dojížděky místních obyvatel. **Blíže tabulka 02 na vedlejší straně – Charakter podnikatelské činnosti v obci.**

Tabulka 02: Charakter podnikatelské činnosti v obci. VDB ČSÚ 2020.

	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	1 293	733
Zemědělství, lesnictví, rybářství	24	15
Průmysl celkem	129	89
Stavebnictví	109	69
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	326	178
Doprava a skladování	42	25
Ubytování, stravování a pohostinství	42	22
Informační a komunikační činnosti	47	32
Peněžnictví a pojišťovnictví	2	1
Činnosti v oblasti nemovitostí	108	40
Profesní, vědecké a technické činnosti	206	130
Administrativní a podpůrné činnosti	33	18
Veřejná správa	3	1
Vzdělávání	21	15
Zdravotní a sociální péče	9	9
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	40	23
Ostatní činnosti	124	55

Obec těží z bezprostřední blízkosti hlavního města. Na jihu je obec oddělena významným biokoridorem přírodního parku Šárka–Lysolaje a Šáreckým údolím. Oddělení od města je i psychologickou záležitostí, Horoměřice mají stále přetrvávající, byť mizející, vesnický ráz a místní život tepe jinak než v přilehlé pražské čtvrti Hanspaulce nebo Dejvicích. Horoměřice jsou plně suburbánně využity jako klidné bydlení v bezprostřední blízkosti města. Primárním zdrojem příjmů a pracovních příležitostí je hlavní město. Dalšími místy dojíždějí jsou středočeská města a obce (**viz tabulka 03**).

Jediná dostupná data o pravidelné vyjízdce obyvatel jsou v současnosti ta ze Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2011. Horoměřice měly v tomto roce 3645 obyvatel. Z toho 2443 obyvatel bylo v ekonomicky aktivním věku 15–64 let. Z nich uvedlo 934 lidí, že vyjíždí denně za prací či studiem (tj. 38,2 %). Drtivá většina z nich (800, tj. 85,6 %) dojíždí do jiného kraje. Dá se předpokládat, že u většiny se bude jednat o kraj Praha. S přibývajícími obyvateli stěhujícími se do nově postavených rodinných či bytových domů v následujících 9 letech se dá předpokládat spíše exponenciální než aritmetický růst této hodnoty, tedy že do Prahy dojíždí v celkovém poměru více lidí než v roce 2011.

Vyjíždějící	Zaměstnaní			Žáci a studenti
	Celkem	muži	ženy	
Vyjíždějící do zaměstnání a škol	934	507	427	357
v tom:				
v rámci obce	44	20	24	25
do jiné obce okresu	47	27	20	-
do jiného okresu kraje	30	19	11	4
do jiného kraje	800	432	368	322
do zahraničí	13	9	4	6

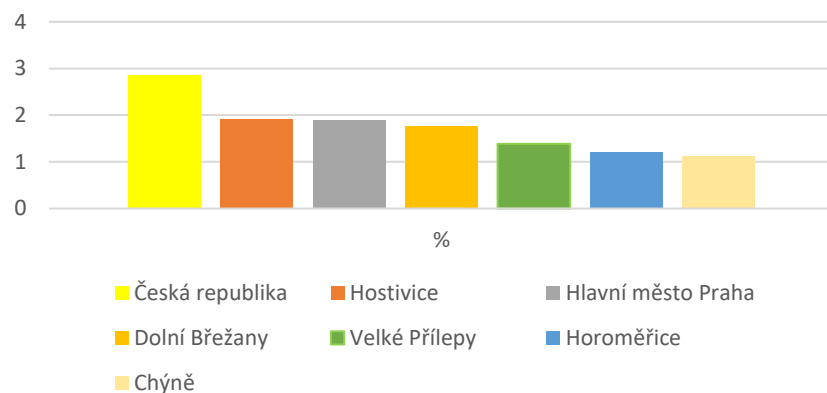
Tabulka 03: Denní vyjížďka do zaměstnání a za studiem. ČSÚ SLBD 2011.

Trh práce, vývoj a struktura nezaměstnanosti

Česká republika se na konci roku 2019 nachází ve stavu konjunktury, která se mimo jiné vyznačuje nízkou průměrnou nezaměstnaností. Velmi nízkých hodnot dosahují právě Horoměřice (1,21 %, tj. 34 osob v evidenci uchazečů o zaměstnání ÚP ČR) – viz **graf 08**. Této nízké hodnotě napomáhá nejen situovanost blízko hlavního města, které nabízí vysokou míru možností jak se zaměstnat, ale také intenzivně se rozvíjející počet přistěhovalých obyvatel, kteří se v drtivé většině stěhují do novostaveb financovaných z hypotéčních úvěrů. Nízká hodnota nezaměstnanosti je zajímavá také kvůli vysokému celkovému počtu ekonomicky aktivních obyvatel (15–64 let)

v populaci obce (65 % - 2812 obyvatel). Lokální nabídka pracovních míst není v kontextu Horoměřic příliš směrodatným parametrem. Horoměřice jsou blízko největšího pracovního trhu v ČR, Prahy. Srovnání v **grafu 07** ukazuje, že nižších hodnot ve srovnávaných obcích dosahuje pouze Chýně, a to opět díky výraznému pozitivnímu migračnímu saldu danému dynamickým rozvojem bytového fondu v posledních letech (viz také **graf 05** u migračního přírůstku). Na území obce nefiguruje dominantní zaměstnavatel, který by hýbal lokálním socioekonomickým prostředím. Nejvíce zaměstnanců má v současnosti základní škola.

Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (%)

Graf 08: Vývoj nezaměstnanosti k 31. 12. 2019. MPSV.⁹

⁹ MPSV počínaje lednem 2013 přešlo na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR s názvem Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Tento ukazatel nahrazuje doposud

Turistický a cestovní ruch

Horoměřice nedisponují silným návštěvnickým tématem, které by mohlo konkurovat blízkému hlavnímu městu či okolním obcím disponujícím atraktivními službami (např. Únětický pivovar), krajinnými hodnotami (Roztoky, Šárecké údolí) či sportovními možnostmi (Suchdol, Praha 6, niva Vltavy). Horoměřice jsou obestřeny polní krajinou s minimální infrastrukturou cyklostezek a další veřejně dostupné sportovní vybavenosti.

Významné historické památky jako zámek (statek) v centru obce jsou veřejně nepřístupné, z velké části nerekonstruované, nabízejí malý počet služeb vzhledem ke své velikosti a významu (RK Pohoda, služebna městské policie, provozy firem). Lokálně významný je lesopark Juliána na západ od obce.

Příležitostí jsou ubytovací kapacity pro návštěvníky hl. města a konferenční turistiku. Obec je v naprosté blízkosti hlavního města a přestupového bodu na síť linek metra. V obci jsou evidována k 31. 12. 2018¹⁰ celkem 2 ubytovací zařízení vyššího standardu (hotel***, hotel****).

zveřejňovanou míru registrované nezaměstnanosti. Pro potřeby statistik z územního hlediska se vychází z počtu obyvatel v členění podle jednotlivých obcí, který se aktualizuje 1x ročně.

¹⁰ VDB ČSÚ 2020.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- Vysoký počet EAO (40 % v roce 2011),
- zanedbatelný počet lidí v evidenci úřadu práce (1,21 % - 31. 12. 2019),
- široký a bohatý pracovní trh v hlavním městě,
- relativně vysoký počet firem vytvářejících pracovní příležitosti v obci,
- široké portfolio místních služeb bez závislosti na dominantním zaměstnavateli.

Slabé stránky

- Kapitál je dominantně vytvářen a konzumován mimo Horoměřice,
- nízký počet turistických cílů a atrakcí,
- dojíždka pouze IAD a MHD po stejných komunikacích,

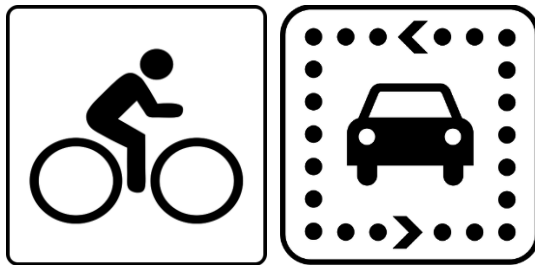
Potenciály

- Servisní služby pro letiště Praha – ubytovací a restaurační služby,
- rekonstrukce zámku – vytvoření pracovních příležitostí pro místní obyvatele + startup projekty pro místní i přespolní zájemce, sociální projekty pro znevýhodněné,
- příležitostí je kupní síla populace Horoměřic a udržení cirkulace kapitálu v komerčních službách v místě obce.

Ohrožení

- Vysoký počet nemovitostí zatížených hypotéčnými úvěry – možná ekonomická krize,
- Vysoký počet (40 %) lidí dojíždí za zaměstnáním do jiného kraje (nejvíce do Prahy).

Doprava a technická infrastruktura

Doprava a technická infrastruktura

MHD

Železniční tratě

Horoměřice se rozkládají v průměrné nadmořské výšce 308 m n. m., což je relativně vysoko vzhledem k okolnímu terénu. Páteřní trasy hromadné železniční dopravy proto vedou mimo obec, především údolními reliéfy okolní krajiny, značně daleko od obce na to, aby byly využitelné pro pravidelnou dojíždku do okolních měst a obcí. Vzhledem k poloze Horoměřic je nejrelevantnější napojení na hl. město Prahu. Železniční doprava je v tomto směru prakticky nevyužitelným spojem, jelikož přímo na území Prahy konkuruje příměstské železnici linka metra A.

Údolní železniční trasa 090 v úseku Praha - Ústí nad Labem – Děčín je doplněna regionální linkou 091 v úseku Praha – Kralupy nad Vltavou, která je oblíbenou a frekventovanou příměstskou železniční trasou mezi těmito dvěma městy. Druhou trasou je trasa 120 z Prahy do Hostovic (resp. Jenče), vedoucí přes nádraží Veleslavin. Obě tyto železniční trasy nejsou alternativou pro autobusy MHD vzhledem ke své relativní odlehlosti od jádra obce a komplikované dostupnosti autobusem směrem k vltavskému údolí.

Autobusové trati

Hlavním spojením s okolními centry (Praha, Roztoky nad Vltavou, Kralupy nad Vltavou) jsou silniční cesty. Horoměřice jsou zapojeny do

pražské integrované dopravy linkami 316, 355 a 356. Autobusové linky se pravidelně dostávají do společné dopravní zácpy v průběhu dopravních špiček, což dopravu výrazně komplikuje. Vyskytují se připomínky k přeplněnosti autobusů ve špičkách provozu a k nemožnosti dostat se pomocí MHD do Horoměřic po půlnoci.

Silniční cesty

Horoměřicemi v současnosti neprochází žádná silnice I. třídy. Plánovaný obchvat hlavního města Prahy, který by měl jít z části i katastrem obce je stále vyjednávánou kauzou z hlediska její kompozice v krajině (tunelové řešení, povrchové řešení s protihlukovými valy, povrchové řešení s protihlukovými stěnami). Na začátku roku 2020 stále probíhá vyjednávání o podobě nového územního plánu obce, který by měl reagovat na ohrožení a potenciály stavby okruhu.

Obcí prochází **silnice II. třídy 240**, která je hlavní propojkou mezi Prahou 6 a Kralupy nad Vltavou. Právě po ní proudí nejvíce automobilové dopravy skrze obec. Především těžká nákladní automobilová doprava je v alarmujících hodnotách. **Tabulka 04** ukazuje průměrné úhrny denní intenzity dopravy v obci. Průměrné hodnoty jsou ovlivněny krajními hodnotami, proto je nutné v sezoně a ve špičkách počítat ještě s větším počtem vozů, které především tranzitují přes obec. Silnice 240 vede přes jediné pomyslné centrum obce, přes několik dopravních přechodů, mimo jiné kolem základní školy, zámku Horoměřice, oblastí s koncentrovanou občanskou a komerční vybaveností. Komunikace 240 má být dle plánu do budoucna přeložena tak, aby z části obcházela obec po jejím obvodu ze severu. Silnice 240 je přímým spojením s Prahou, což se promítá

na ranních a odpoledních dopravních špičkách, kdy jsou směrem na Evropskou třídu na Praze 6 výrazné dopravní zácpy, ve kterých stojí také autobusy MHD.

Silnice II. třídy 241 navazuje na vytíženou silnici II. třídy 240, vedoucí středem obce. Nyní je zde supermarket Lidl u kruhového objezdu. U silnice je na hranici Středočeského kraje počítáno se změnou územního plánu v oblasti Z23 na plochy k bydlení v rodinných domech, navazující plochy zeleně Z80 + K10 a smíšené nezastavěné území - krajinná zeleň (K10) – viz web obce Horoměřice¹¹.

Silnice III. třídy 2404 (ulice Hrdinů směr Nebušice a Přední Kopanina, směr letiště) je druhou nadměrně vytíženou komunikací, po níž projede 1396 těžkých nákladních vozidel denně. Silnice přilehá k budoucí stavbě supermarketu Penny Market s odhadovanou plošnou mírou 1900 m². Z analýzy v kapitole *Služby a občanská vybavenost* se ukazuje, že minimálně část kapacity tohoto supermarketu bude saturovat potřeby obyvatel okolních obcí, čímž bude komunikace ještě více zatížena.

Křižovatka silnic 240 a 2404 je nevytíženějším dopravním uzlem Horoměřic. Nachází se přímo ve středu obce u budovy základní školy.

Silnice III. třídy 2403 (ulice Revoluční směr Lysolajské údolí) je společně se silnicí III. třídy 2411 (ulice Únětická směr Suchdol) méně vytíženou komunikací na území obce.

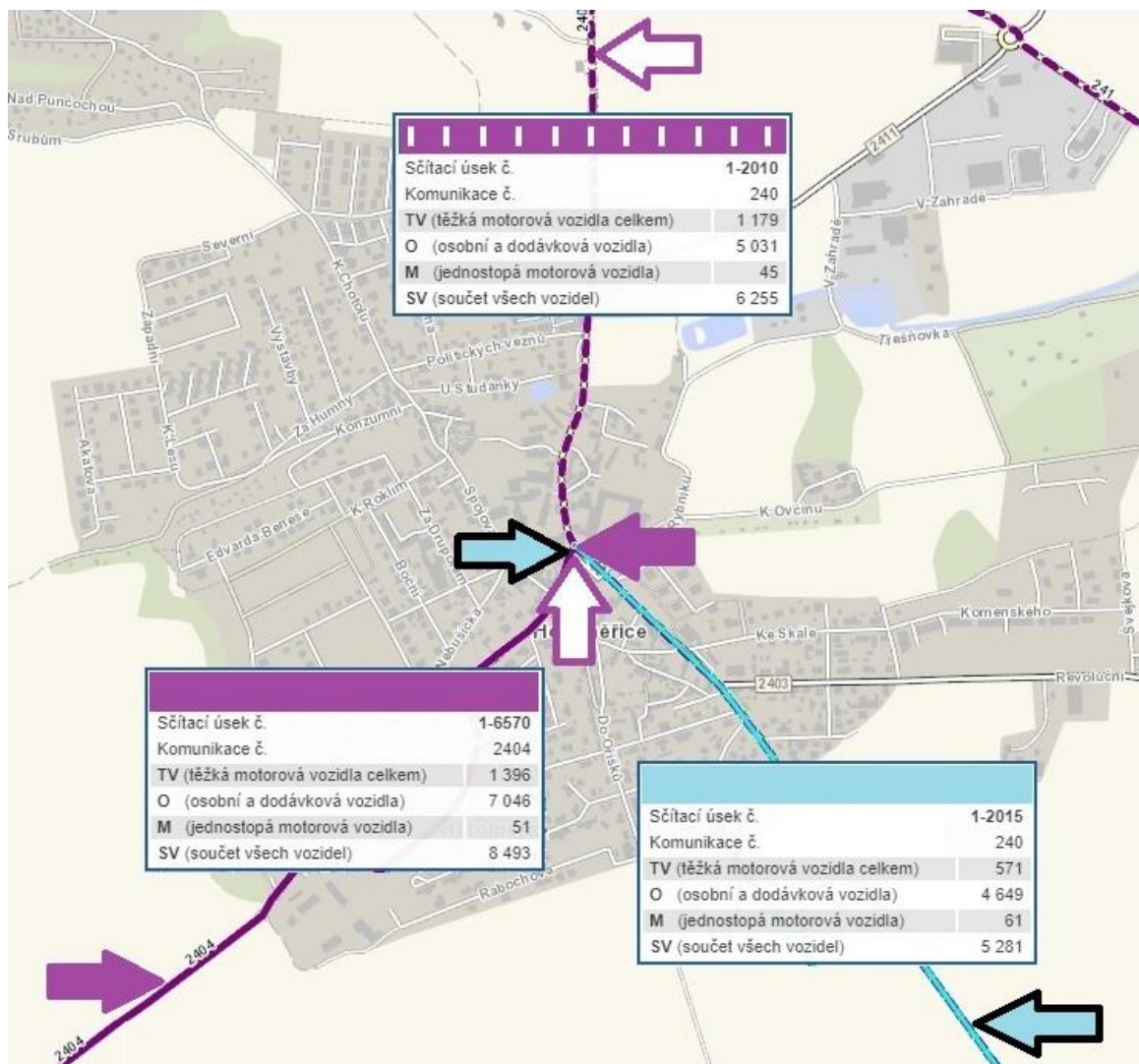
Komunikace	Úsek	Těžká motorová vozidla	Osobní a dodávková vozidla	Motocykly	total
240	I.15	571	4 649	61	5 281 ¹²
2404	I.70	1 396	7 046	51	8 493 ¹³
240	I.10	1 179	5 031	45	6 255

Tabulka 04: ŘSD, Intenzita dopravy – silnice II. třídy v Horoměřicích. Celostátní sčítání dopravy 2016. Jednotky vozidel/24 hodin.

¹¹ <https://www.horomerice.cz/obecni-urad/dokumenty/uzemni-plan-1/navrh-uzemniho-planu-ke-spolecnemu-jednani-827.html?kshow=39>

¹² Začátek úseku: hranice Prahy a Prahy-západ. Konec úseku - vyústění 2404.

¹³ Začátek úseku: Horoměřice, vyústění z II/240. Konec úseku – hranice Prahy.

Obrázek 07: Vytížení tahů II. třídy. ŘSD, 2016.¹⁴

¹⁴ <http://scitani2016.rsd.cz/pages/map/default.aspx>

Vnitřní komunikační síť obce trpí mnohými neduhy. Patří mezi ně především nekoordinované rozvíjení zástavby v katastru obce různými developerskými skupinami bez komplexního plánu propojení obce logickými dopravními osami.

Často se lze setkat, především v západní části obce, se slepými ulicemi končícími vjezdem na pozemek, do sebe zacyklenými uličními sítěmi. Původnímu plánu kompletního obchvatu obce ze západní strany nyní brání nově vzniklá výstavba kolem ulice Malá, Severní a K Chotolu. Část obce, především kolem centra (silnice 240), funguje jako neoficiální parkoviště P+R pro Prahu. Řidiči ze středních Čech odstaví vůz v Horoměřicích a dojedou několik stanic autobusem. Nově vybudovaná uliční síť je často bez zvýšených obrubníků chodníků, pouze s barevně odlišenými plochami pro chodce. Plochy nejsou respektovány a jsou využívány k parkování vozů.

Letecká doprava

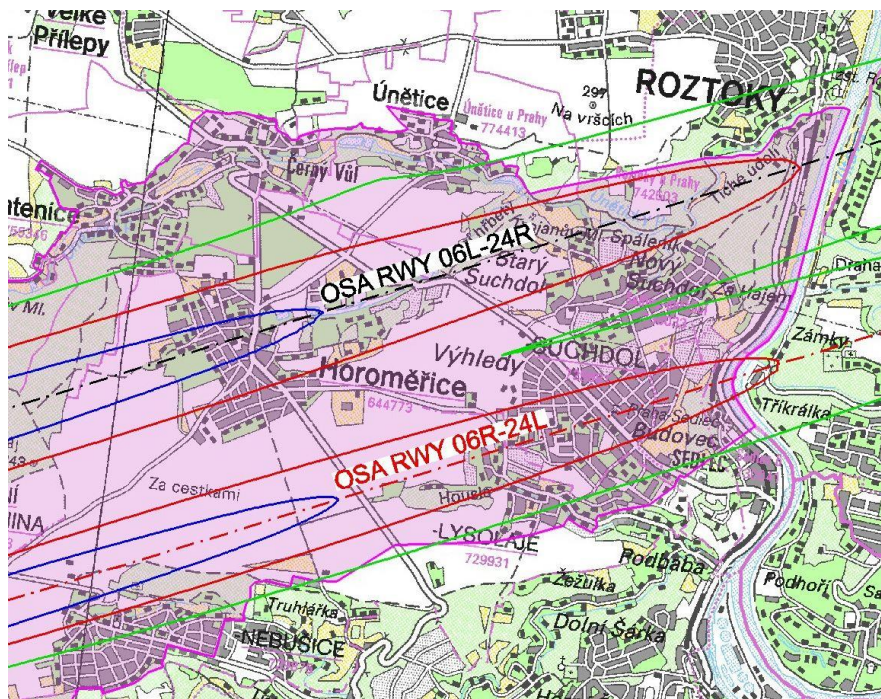
Provoz Letiště Václava Havla na pražské Ruzyni je zatěžujícím faktorem pro mnoho obcí v severozápadní části středních Čech přiléhajících k hl. městu Praze. Zátěž má mnoho podob. Je jím především hluk z leteckého provozu využívající současnou runway 12/30 (viz **obrázek 08**). Dále imise ze spalování leteckého benzínu objevující se v atmosféře a poškozující zdraví obyvatel a životní prostředí. Sekundárním efektem provozu letiště je nárůst automobilové obslužné a tranzitní dopravy.

Letiště Václava Havla je v dlouhodobém kontaktu s obcemi postiženými jeho provozem a subvencuje mnoho projektů na jejich území jako kompenzační opatření z provozu letecké dopravy. Obce jsou sdružené do *Zájmového sdružení právnických osob dotčených provozem Letiště Praha - Ruzyně (Prague Airport Region - PAR)*¹⁵

Koncepce letecké dopravy pro období 2015–2020 od Ministerstva dopravy ČR ukazuje změny, které by mohly pozitivně ovlivnit životní prostředí v Horoměřicích. Zprovozněna by měla být nová paralelní vzletová a přistávací dráha (RWY 06R/24L). Následkem její existence by se měla snížit hluková zátěž obyvatelům Horoměřic (v denní době) a městských částí Praha 13, Praha 5, Praha 17 a podstatné části Prahy 6. Hluku z leteckého provozu bude ve zvýšené míře vystaveno území východně od letiště podél osy RWY 06R/24L, která bude využívána převážně pro přílety. Území zahrnující oblasti Suchdol a Lysolaje bude vystaveno v denní době hluku okolo limitní úrovně 60 dB nebo mírně vyšší. Limitní izofona bude zasahovat do severního okraje městské části Nebušice. Naopak se sníží vliv hluku z letecké dopravy nad obcí Horoměřice a městskými částmi Přední Kopanina a Starý Suchdol v neprospěch středu Nového Suchdola. Distribuce hlukového ovlivnění území v noční době se významně nezmění. Nová paralelní RWY bude, až na výjimky, v noční době mimo provoz. V noční době bude východně od letiště nadlimitním hlukem větším než

¹⁵ <http://www.airportregion.cz/>

50 dB ovlivněno území obce Horoměřice, části Starého Suchdola a části Přední Kopaniny.¹⁶

Obrázek 08: Návrh ochranného hlukového pásma letiště v Praze-Ruzyni – detail oblasti Suchdola, Sedlce a Lysolaj. Nová runway 06R-24L, stávající runway 06L – 24R. Zdroj: <https://praha-suchdol.cz/>

¹⁶ koncepce letecké dopravy pro období 2015–2020
https://portal.cenia.cz/eiasea/download/U0VBX01aUDlZnktfbmF2cmhfNDcwNDM5Mjk4NzcwMjM0NjE5Mi5wZGY/MZP236K_navrh.pdf

Cyklistická doprava

Obcí prochází cyklostezka 0077 (Praha-Dejvice – Horoměřice – Velké Přílepy – Zákolany – Budeč – Okoř). Tato stezka kombinuje turistické možnosti s praktickými možnostmi dojíždky do Prahy a po Praze. Pro rychlejší dosažení hradu Okoř ve směru od Prahy je vhodná trasa od Noutonic po cyklotrase 0081.¹⁷ Potenciál této stezky není plně rozvinut, jelikož na ní v Horoměřicích nenavazuje silnější infrastruktura služeb pro cyklisty. V obou směrech z Horoměřic navazuje na cenné přírodní oblasti Kozích hřbetů či na druhé straně na přírodní park Šárka–Lysolaje.

Cyklostezka A18 “suchdolská” spojuje vltavské trasy A1 (na A2 přes přívoz) a vede ze Sedlce do Suchdola a dále na Kozí hřbety a do Horoměřic, kde končí a navazuje na 0077. Jedná se o praktickou spojku mezi údolím Vltavy a horními částmi mikroregionu. Částečně vede přes Suchdol dopravně velmi vytiženými částmi.

¹⁷ <https://www.prahanakole.cz/cyklotrasa-0077-praha-dejvice-horomerice-velke-prilepy-zakolany-budec-okor/>

Vývoj dopravní sítě

Horoměřice čeká několik významných dopravních změn, které zásadně změní podobu krajiny kolem obce a dopravního vytížení místních komunikací. Strategický plán by měl řídit rizika s nimi spojená, pokud to bude možné.

Přeložka silnice II. třídy 240.

Hlavním smyslem přeložky je spojit dálnici D8 na Ústí nad Labem a D7 na Chomutov (viz **obrázek 09**). Skrze střední Čechy tak vznikne významná nová tepna, která by do jisté míry měla, mimo jiné, ulevit dopravě v Horoměřicích. V roce 2018 byla vypracována studie posuzující dopad na životní prostředí EIA¹⁸. Celkem byly posuzovány tři trasy (A, B a B1), přičemž se ukázalo, že při dodržení navržených ochranných opatření je z hlediska vlivů na životní prostředí realizovatelná pouze varianta B (**graf 09**). Dle odhadu této varianty by mělo mírně klesnout dopravní zatížení Velvarské ulice, ve všech okolních sledovaných hlavních tazích ale doprava přibude.

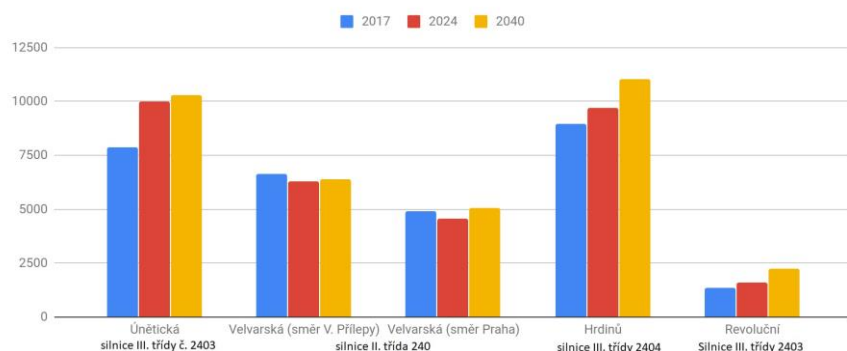

Obrázek 09: Přeložka silnice II/240.

¹⁸ Přeložka silnice II/240 (D7 – D8) úsek mezi dálnicí D7, dálnicí D8 a silnicí II. třídy č. II/101 STUDIE VLIVU NA KRAJINNÝ RÁZ. <https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX1NUQzE5NDVfcHJpbG9oYUR>

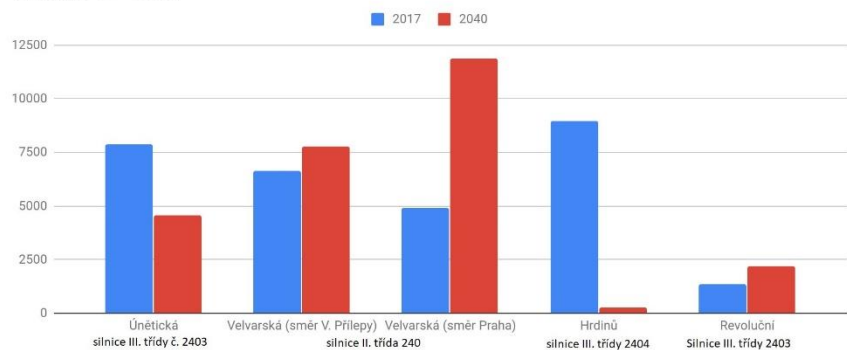
[va3VtZW50YWVIRE9DXzYxNjQ5MzZxNDM0NjE1MDM5NzYucGRm/STC1945_priloHaDokumentaceDOC_11.pdf](https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX1NUQzE5NDVfcHJpbG9oYUR/3VtZW50YWVIRE9DXzYxNjQ5MzZxNDM0NjE1MDM5NzYucGRm/STC1945_priloHaDokumentaceDOC_11.pdf)

Varianta B

Graf 09: EIA 2018 - přeložka silnice II/240 (D7 – D8) úsek mezi dálnicí D7, dálnicí D8 a silnicí II. třídy č. II/101 Zdroj: Miroslav Nový, STAN .¹⁹

Varianta B + SOKP

Graf 10: EIA 2018 - přeložka silnice II/240 (D7 – D8) úsek mezi dálnicí D7, dálnicí D8 a silnicí II. třídy č. II/101 Zdroj: Miroslav Nový, STAN ²⁰

¹⁹ <https://www.stanhoromerice.cz/2019/06/prelozka-ii-240-a-jeji-vliv-na-dopravu-v-horomericich/>

Nutno ovšem říci, že v nejpravděpodobnější variantě bude třeba posoudit i vliv severní části vnějšího obchvatu Prahy (R1). Ten povede katastrům obce Horoměřice a bude mít prokazatelný vliv v oblasti dopravního zatížení. Autoři studie EIA sice predikují, že při existenci obou nových dopravních tahů (přeložka II/240 a SOKP) prakticky vymizí doprava z ulice Hrdinů (silnice III. třídy 2404), výrazně ale přibude očekávatelná doprava na hlavní silnici 240 (ulici Velvarská), což nepochybně ovlivní život v obci (viz graf 10).

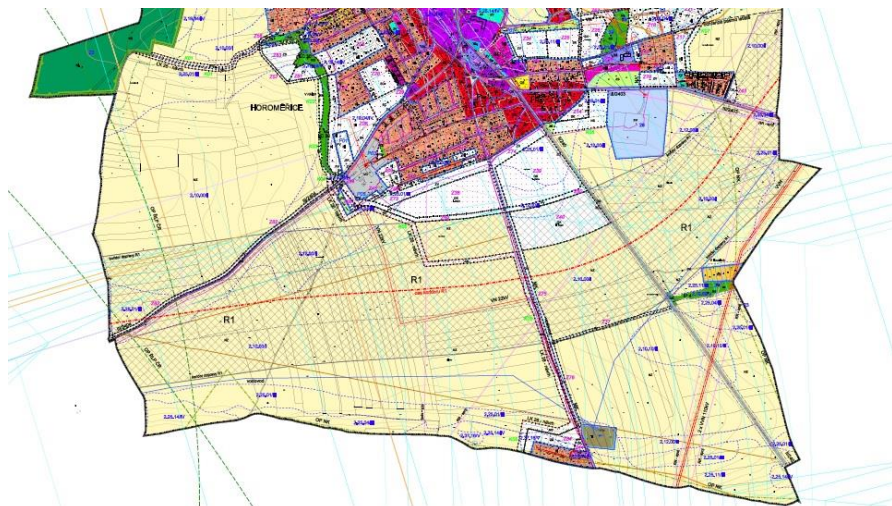
Dálnice D0 - Silniční okruh kolem Prahy

Úsek dálnice D0 518 RUZYNĚ–SUCHDOL prochází, mimo jiné, katastrálním územím obce Horoměřice. U Horoměřic jsou situovány dva nadjezdy (III/2402 a III/2404) spojující Přední Kopaninu, Nebušice a Horoměřice. Následuje navrhovaná kosodélná mimoúrovňová křižovatka Horoměřice (typ diamant) sloužící k napojení silnice II/240 a okolních obcí včetně městské části Praha 6 k SOKP. Trasa pokračuje k nadjezdu silnice Horoměřice–Lysolaje a (dle původního plánu) otevřenou krajinou dále k MÚK Výhledy se silnicí II/241 napojující Suchdol a obec Černý Vůl.²¹ V 06/2018 byla dokončena technická studie SOKP 518 a 519, která bude podkladem pro oznámení záměru, případně pro dokumentaci EIA s očekávaným datem publikace 2/2020. Očekávaný termín zprovoznění úseku 518 je rok 2025. Na začátku roku 2020 je vyjednávána změna projektu D0 518 ve smyslu zahloubení části trasy do tunelového řešení. Do budoucna existuje riziko masivního průmyslového rozvoje na pozemcích lemujících

²⁰ <https://www.stanhoromerice.cz/2019/06/prelozka-ii-240-a-jeji-vliv-na-dopravu-v-horomericich/>

²¹ Pragoprojekt <http://www.okruhprahy.cz/#ucel-stavby>

stavbu dálnice D0 v katastru obce s pravděpodobným dalším zatížením životního prostředí. Opatřením je v současnosti (duben 2020) změna zastavitelných území Z38 a Z9 na nezastavitelná.

Obrázek 10: Trasa obchvatu Prahy (R1 – SOKP) kolem Horoměřic včetně ochranného pásma (šrafovaná plocha). Zdroj: Návrh ÚP Horoměřice.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky obce

- Rychlé spojení MHD do Prahy s přestupem na další spoje (především metro),
- klidný provoz vnitřní uliční sítě obce (vyjma hlavních tahů),
- možnost parkování,
- cyklostezka 0077, A18.

Slabé stránky obce

- Chodecká bezpečnost a komfort na hlavních i vedlejších ulicích (chybějící chodníky, úzké ulice, zámková dlažba),
- přeplněné autobusy MHD ve špičkách,
- obec leží mimo trasy příměstské železnice – odkázána na automobilovou dopravu (případně cyklodopravu),
- slabší spojení MHD do okolních obcí (Roztoky, Kralupy nad Vltavou, Buštěhrad),
- silniční spojení na tazích II. a III. tříd jsou přetížené s negativním vlivem na lidské zdraví obyvatel obce,
- silná doprava přes centrum kolem ohnisek občanské vybavenosti (ZŠ, MŠ, lékaři, zámek) – II/240, III/2404,
- autobusy MHD končí kolem půlnoci, pak se lze dostat pouze taxi službou nebo po vlastní ose,
- nemožnost západního obchvatu obce směrem na Statenice,
- nekoncepční řešení výstavby nových bytových resortů bez vytvoření logických komunikačních os – resorty jsou neprostopné,
- uliční síť obce funguje jako P+R parkoviště pro dojíždějící do Prahy,
- hluková zátěž a imise škodlivin ze silniční a letecké dopravy,
- II/240 je tranzitním koridorem bez vazby na město,
- tranzit těžké nákladní dopravy přes II/240 a Suchdolskou ulici.

Potenciály obce

- Plochy ochranné zeleně kolem SOPK,
- posílení možností pro chodeckou dopravu v obci, zkvalitnění veřejných prostranství, posílení prostupnosti,
- minimalizace parkovišť na Velvarské ulici před Sokolem a před školou – transformace,
- přeložení II/240 částečně uleví Horoměřicím,
- paralelní vzletová a přistávací dráha (RWY 06R/24L) – snížení hlukové zátěže pro obec (přes den max. 60 dB, v noci max. 50dB, pokud bude provoz),
- navržené změny ÚP - změna dopravního propojení silnic II/240 a III/2404 (ulic Velvarská a Hrdinů) podél jižního okraje obce,
- navržené změny ÚP - propojení silnic II/240 a III/2403 (ulic Velvarská a Revoluční),
- vytvoření sběrných obchvatových komunikací obce,
- zatunelování SOPK v jižní části obce,
- rozvoj koncepce příměstské železniční dopravy²²,
- zlepšit možnosti propojení pro bezmotorovou dopravu Horoměřice–Statenice,
- vytvoření nových ploch pro dopravu (obchvaty a kruhové křižovatky) Z41, Z55, Z59, Z60, Z63, Z64 lze očekávat jednoznačný přínos pro dopravní obslužnost,
- kruhové křižovatky a nové propojení silnice II/240 a III/2411,

- rozvoj tramvajových tratí směrem do Horoměřic ze Suchdola dle Strategie rozvoje tramvajových tratí v Praze do roku 2030 (IPR Praha).

Ohrožení obce

- Indukovaná nová doprava přeložkou II/240 a SOPK + zvýšení provozu na Velvarské o 70 % (EIA 2018),
- přetížení silnic II/240 (Tursko, Velké Přílepy, Horoměřice),
- Penny Market indukuje dopravu z okolních obcí na silnici II/2404 na letiště, která by měla být po dostavbě přeložky II/240 a SOPK „skoro“ bez provozu,
- absentují chodníkové obruby, prostory chodníků jsou využívány jako plochy pro parkování,
- další bytová výstavba především víceposchodových domů, (generuje nároky na parkování ve veřejných prostorech),
- SOPK generuje průmyslovou a bytovou výstavbu v jejím okolí.

<https://www.kr-stredocesky.cz/web/regionalni-rozvoj/uzemni-energeticka-koncepce>

²² UAP ORP Černošice 2016

Školství a sport

Školství a sport

Prakticky pro všechny oblasti občanské vybavenosti platí, že jejich šíři a nabídku ovlivňuje blízkost hlavního města Prahy. Právě široká a dostupná nabídka hlavního města alternuje místní služby, které se zde potom nerozvíjí i přesto, že poptávka po místním sportovním vyžití především pro děti a dorost existuje.

Sport

V obci funguje od roku 1907 Sokolská jednota v samostatném objektu, který je jednou z dominant centra obce. Nabízí širokou nabídku sportovních činností pro všechny generace. Pro předškolní děti nabízí kurzy všestranného rozvoje. Je zde kurz rope skipping, zdravotní tělesné výchova pro seniorky, aerobic team Sportýna pro ženy, volnočasový volejbal a další. V Sokole dále působí florbalové družstvo B. B. B. Horoměřice, oddíl florbalu mužů TBC Horoměřice, oddíl juda a bojového umění jiu-jitsu Budoteam Horoměřice. Sportovní areál squashe v Nebušické ulici nešťastně vyhořel. Horoměřická komunita pořádá výroční běžecké závody.

Samostatně funguje fotbalový klub AFK Horoměřice s vlastním venkovním hřištěm na severu obce. Do budoucna se pro územní plán zvažuje o rozšíření ploch fotbalového hřiště a spolupráci s pražským oddílem Dukla pro mladší hráče.

Prostory nevelké tělocvičny nabízí i ZŠ Horoměřice. Probíhá v nich několik kurzů (jóga pro dospělé i děti). Tělocvična ale svojí kapacitou nedostačuje. Obec si nechala vypracovat studii přístavby tělocvičny

na současném pozemku základní školy. Kurzy jógy probíhají i v rodinném klubu Pohoda, stejně jako další cvičení pro nejmenší děti.

Od roku 1848 dodnes funguje v obci sbor dobrovolných hasičů, který se v posledních letech po jisté době stagnace opět navrací k intenzivní činnosti. V roce 2019 měl závazek vybudovat oddíl dorostu.

V obci chybí především organizovaný sportovní program pro školní mládež a dospívající. Za těmito aktivitami je třeba dojíždět jak do okolních obcí (Lysolaje, Roztoky u Prahy), tak do hlavního města. V obci je nedostatečná sportovní infrastruktura pro náctileté děti. Balón park ve Spojovací ulici je sice oblíbenou, ale takřka ojedinělou atrakcí.

Vzdělávání

Kapacity vzdělávacích institucí budou v dohledné době strategického plánu výrazným tématem. Kapacity prakticky všech institucí narazí v horizontu několika málo let na své limity.

Rejstřík škol a školských zařízení registruje 4 školské subjekty. Obcí provozovanou mateřskou a základní školu s družinou. Dále pak soukromou školku Sportík s.r.o. a školní jídelnu s vývařovnou v rámci mateřské školy Horoměřice. Nabídku dále doplňuje několik soukromých institucí. Rodinný klub Pohoda provozuje dětskou skupinu. V obci se nenachází žádná instituce středního či vysokého školství.

Mateřské a předškolní školství

V Horoměřicích lze najít veřejné i soukromé instituce zajišťující péči o předškoláky. Hlavní institucí je MŠ Horoměřice sídlící ve třech modernizovaných budovách. Kapacita mateřské školy je zcela vyčerpána a existuje převis poptávky rodičů. Ve školním roce 2019/2020 nebylo umístěno cca 14 žáků. Neumístěné děti putují do soukromých zařízení v obci i mimo ni. Vedení mateřské školy očekává v roce 2020 přesun části svých pracovišť do nových prostor v objektu tzv. Velké Brány na Velvarské ulici. Tím by měla kapacita školky vzrůst o cca 11 míst oproti dnešnímu stavu (1. pololetí 2020) – tento stav je ale stále nedostatečný. Specifickým rysem mateřské školy je vysoký počet dětí s jiným než českým mateřským jazykem. Děti cizích či

naturalizovaných státních příslušníků je dle odhadů vedení školky cca 20 %.

Nabídku předškolního vzdělávání rozšiřuje několik soukromých předškolních zařízení a dvě dětské skupiny (viz **tabulka 05**). Nabídka privátního předškolního vzdělávání je širší - ve všech okolních obcích (Lysolaje, Suchdol, Nebušice, Statenice a Praha) se nacházejí různá školská zařízení, která mohou využívat i obyvatelé Horoměřic.

instituce	kapacita	zřizovatel
Mateřská škola Horoměřice		Obec Horoměřice
Mateřská škola Horoměřice - detašované pracoviště	149	Obec Horoměřice
Mateřská škola Horoměřice - detašované pracoviště		Obec Horoměřice
Základní škola Horoměřice, okres Praha-západ	450	Obec Horoměřice
Základní škola Horoměřice - školní družina	165	Obec Horoměřice
Mateřská škola Sportík s. r. o.	30	privátní
RK Pohoda - dětská skupina	21	privátní
Dětská skupina LittleStars	15	privátní
Dětské centrum Tulipánek	12	privátní
Happy Faces, z. s.	12	privátní

Tabulka 05: Seznam všech školských zařízení v obci. Zdroj: MŠMT a vlastní.

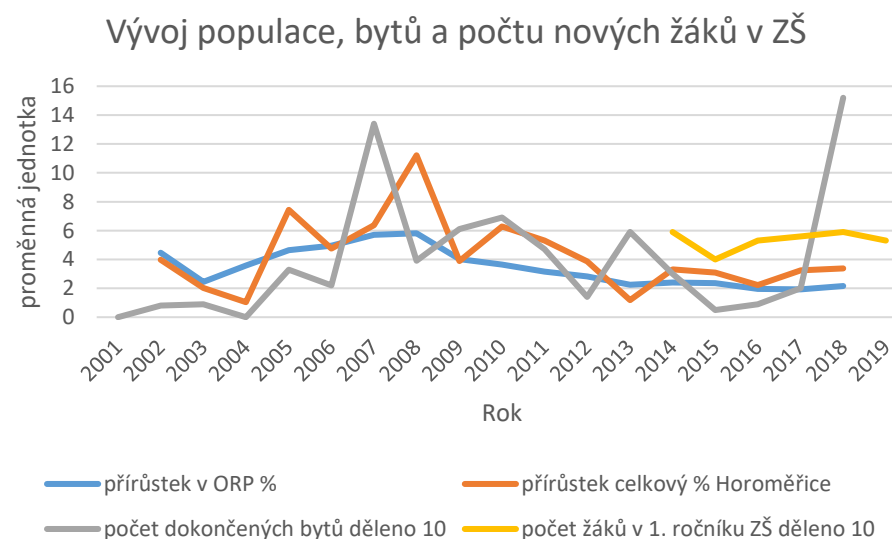
Základní školství

Základní škola v Horoměřicích je v současnosti plně dvoustupňová s vlastní školní družinou s kapacitou 165 dětí. Celková kapacita školy 450 míst je ve školním roce 2019/2020 zaplněna do výše 401 žáků. V příštím školním roce 2020/2021 bude škola disponovat 17 samostatnými třídami (11 tříd na 1. stupni, 6 tříd na 2. stupni). Postupně je škola připravena na 8 tříd na 2. stupni (2 třídy v každém ročníku). Ve školním roce 2011/2012 poprvé přesáhl počet zapsaných žáků první třídy 30 a poprvé byly otevřeny dvě třídy v ročníku. V následujícím školním roce 2012/2013 byla otevřena pouze jedna 1. třída a od školního roku 2013/2014 vždy 2 – 3 třídy (tzn., že počet žáků byl vyšší než 32).²³

Základní škola disponovala dlouhá léta pouze prvním stupněm, což snižovalo její kredibilitu před rodiči, kteří často umístili své dítě do dvoustupňové školy např. v Praze, aby dítě nemuselo přestupovat v průběhu školní docházky na jinou školu, do nového kolektivu. Po zřízení druhého stupně, dobudování nového křídla školy a celkové modernizaci má škola dobrou pověst a plnohodnotně dotváří občanskou vybavenost obce. Vzhledem ke stavebnímu rozvoji obce, který bude ještě několik dalších let rozšiřovat počet obyvatel obce, lze předpokládat, že kapacity školy se dostanou na hranici svých kapacit a pravděpodobně i za ně. **Graf 11** ukazuje srovnání dokončených bytů od roku 2002 v souvislosti s celkovým přírůstkem populace (vše v procentech). Z dostupných dat poskytnutých základní školou se ukazuje viditelná spojitost mezi populačním

přírůstkem z roku 2008 a zvýšeným počtem žáků v prvních ročnících v letech 2014 a 2015. Varující je pak především počet dokončených bytů v posledním statisticky zpracovaném období roku 2018, kde dochází k masivnímu dokončení bytových jednotek srovnatelným s rokem 2007.

Dle vydaných stavebních povolení se ale předpokládá, že v následujících deseti letech bude na území obce dokončeno dalších 800 bytových jednotek, což zvýší nároky na kapacity všech služeb občanské vybavenosti.

Graf 11: Srovnávací graf vývoje počtu obyvatel, počtu dokončených bytů a počtu žáků v ZŠ. Zdroj: VDB ČSÚ 2020, ZŠ Horoměřice.

²³ Zdroj: ZŠ Horoměřice.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky obce

- Kapacity Sokola Horoměřice jsou naplno vytíženy programem,
- základní nabídka sportovních aktivit pro všechny věkové skupiny,
- dostatečná nabídka dětských hřišť pro předškolní děti,
- komunita pořádá sportovní venkovní akce a závody (běh, horská kola atd.),
- obchůzkové trasy kolem ulice K Rybníku,
- rozšíření ZŠ na 2 stupně docházky a modernizace školy – zlepšení reputace,
- dětské skupiny a privátní zařízení pro předškolní děti dorovnávají deficit kapacity mateřského školství,
- ZŠ je připravena na 8 tříd na 2. stupni (2 třídy v každém ročníku).

Slabé stránky obce

- TJ Sokol a ZŠ má malé tělocvičny s omezenou možností pronájmu pro kulturní a další sportovní akce,
- chybí tělocvična pro žáky ZŠ,
- omezená nabídka sportovního vyžití pro dospívající děti (nutnost dojíždět do okolních obcí),
- Balón park (Spojovací ulice) jediný svého typu a nedostatečnou kapacitou,
- nedostatečné vyžití v extravilánu obce v rámci vycházek a sportovních příležitostí na „krátké vzdálenosti“,
- MŠ nemá dostatek kapacity, aby pokryla potřeby všech předškolních dětí s nárokem na umístění (2019/2020 nebylo umístěno 14 dětí),
- ZŠ naráží na hranice své kapacity (90% naplněnost v roce 2019/2020),
- v obci se nenachází instituce středního či vysokého školství,
- AFK Horoměřice nemá program pro dorost, obecně je využito hřiště a areálu pod svými kapacitami.

Potenciály

- Revitalizace lesoparku u horoměřického zámku pro rekreaci a sport,
- revitalizace okolí rybníku Pod luky,
- výstavba nové multifukční tělocvičny na pozemku zahrady ZŠ,
- atraktivní cíle pro jednodenní cyklo/turistiku (kultura, restaurační služby),
- cca 20 % dětí v MŠ má jednoho či oba rodiče cizí státní příslušníky, a čeština tak není jejich mateřský jazyk,
- přesun části MŠ do prostor Velké Brány s navýšením současné kapacity o 11 míst (3 místa pod poptávkou v roce 2019/2020),
- pumptrack v lokalitě Švejkova jako mikroregionální atrakce pro mládež,
- zřízení dětského oddílu dobrovolných hasičů.

Ohrožení

- Pozdní reakce na zvyšující se migrační přírůstek obyvatelstva srovnatelný s roky 2007 – 2009,
- nedostatek pedagogů v souvislosti s rozšiřováním mateřské a především základní školy,
- zakonzervování stavu v AFK Horoměřice,
- obci se nepodaří nalézt pozemky a finance pro zřízení nové základní školy a rozšíření pavilonů mateřské školy,
- ukončení činnosti existujících sportovních jednot a spolků z organizačních důvodů,
- zakonzervování stavu veřejných prostranství v okolí obce, která jsou využitelná pro rekreační sport.

Služby a občanská vybavenost

Služby a občanská vybavenost

Sociální oblast

V obci je minimální nabídka sociálních služeb a velmi nízká incidence sociálních problémů. Sama obec nezajišťuje dlouhodobě žádnou službu sociální intervence - případy řeší ve spolupráci s krajem, ORP, případně konkrétními poskytovateli sociálních služeb. Obec nemá vypracovaný plán sociálních služeb. Obec s rozšířenou působností Černošice zajišťuje sociální služby, které je možné v případě potřeby v obci využít. Týká se to ochrany práv dítěte (OSPOD), rodin, dospělých i seniorů. V roce 2019 připravil Odbor sociálních věcí, zdravotnictví a školství - oddělení sociální pomoci Městského úřadu Černošice nový střednědobý plán rozvoje sociálních služeb pro ORP Černošice pro léta 2019–2024 s adresnou nabídkou konkrétních poskytovatelů sociálních služeb²⁴. Většina služeb lze zajistit ambulantním způsobem, či dojezdem na místa výskytu sociálního problému.

Problémy se mohou vyskytnout u pobytových zařízení a odlehčovacích služeb, především u pečovatelských domů pro seniory. Zde naráží okres Praha- západ na netradiční tvar obklopující hlavním město Praha. V obci je soukromý dům s pečovatelskou službou Fénix, další státní sociální zařízení tohoto typu je na Suchdole, ale spadá pod hlavní město Praha a je tak pro obyvatele Horoměřic obtížně dosažitelné. Tyto aspekty budou v budoucnosti ze

²⁴ Dostupné na <https://www.mestocernosice.cz/kontakty/adresar-socialnich-sluzeb/>

strany MÚ Černošice řešeny s krajským zastupitelstvím Středočeského kraje.

Ambulantně jsou dostupné také služby sociálního poradenství (rodinné a manželské poradny). Slabinou obce je organizace výstavby sociálních bytů a chráněného bydlení v nově budovaných bytových resortech. Kapacity by měly být navýšeny pro uchování sociální rozmanitosti a sociální průchodnosti obce a využity pro případy potřeby. Široký sociální profil obyvatelstva, který je možné vytvořit mimo jiné bytovou politikou obce (včetně jednání s developery a stavebními investory), pomůže obci v boji proti vytváření „gated community“²⁵, nebo gentrifikaci. Především pak gentrifikace, nebo-li postupná výměna původních obyvatel obce za vícepříjmové domácnosti, které vytlačují méněpříjmové domácnosti, může být pro obec ohrožujícím jevem. Rizikem je sociální unifikace obyvatelstva na dominantní vyšší střední třídu s důsledkem v podobě zvýšeného krátkodobého pronajímání domů a bytů po splacených či částečně splacených hypotékách.

Horoměřice jsou velmi blízko hlavnímu městu Praze a jeho klíčovým turistickým lákadlům a riziko rozvoje krátkodobých pronájmů po regulacích v hlavním městě je zde vysoké. Chráněné a sociální bydlení, případně azylové bydlení a pečovatelské služby přinášejí do obce určitou míru udržitelnosti a kontroly nad vývojem skladby obyvatelstva, a tím i následně skladby lokálních služeb.

²⁵ Společenských ghett, která mají minimální kontakt s okolním světem za hranicemi střežených plotů. Jev vyskytující se hojně i v českém prostředí (Průhonice, Hostavice).

Sociální odbor ORP MÚ Černošice zaznamenává velmi nízký počet případů, kdy je obyvatelům Horoměřic potřeba nabídnout službu sociální pomoci. Jedná se většinou o nijak či mírně společensky ohrožující případy pomoci konkrétním osobám v sociální nouzi či péče o imobilní seniory.

Na území obce není žádný azylový dům sloužící lidem v krizové životní situaci nebo hledajícím ochranu. Nejbližší využitelné zařízení jsou většinou v hlavním městě. Lidé bez domova se v obci spíše nevyskytují – pokud ano, pak jsou jejich potřeby řešeny individuálně, radnice v tomto podává pomocnou ruku.

Zdravotnictví

V Horoměřicích působí dva dětské praktičtí lékaři. Pro specializované dětské vyšetření je potřeba navštívit ambulantní pracoviště mimo obec (Statenice, Praha). V péči pro dospělé ordinují dva praktičtí lékaři a jeden zubní lékař. Většina ordinací je soustředěna v centru obce, kde jsou dobře dostupné. V každém případě je počet lékařů na současný počet trvale žijících obyvatel (4282²⁶) naprosto nedostatečný a stav ukazuje na to, že jsou obyvatelé zvyklí hledat zdravotnické služby všeho typu jinde.

Poliklinika a nemocniční zařízení se v obci nenachází. Čeští pacienti si mohou vybrat, které specializované nemocniční zařízení chtějí navštěvovat, tzv. spádová nemocniční zařízení již nemají prioritu. Obyvatelům obce slouží nemocnice v Motole, Na Homolce a širší

nabídka zdravotnických zařízení především v pražských Dejvicích (např. poliklinika Na Dlouhém lánu ve Vokovicích). Řešení urgentních případů zajišťuje záchranná zdravotnická služba Středočeského kraje se stanicí v Roztokách u Prahy. V obci působí veterinární klinika MVDr. Jana Herčíka.

Současné kapacity zdravotnických služeb bude třeba operativně navýšit s tím, jak se bude rozšiřovat populace obyvatel v nové výstavbě jak v obci, tak i v obcích okolních. Dá se předpokládat, že pokud se podaří zvýšit pocit ztotožnění se s obcí u nových kohort přistěhovalých obyvatel (například komunitními programy, či rozvojem veřejného prostoru), poté se dostaví i zvýšená poptávka po místně dostupných zdravotnických službách.

Komerční služby

Dynamický stavební rozvoj a migrace do obce není následována dostatečnou měrou rozvoje komerčních služeb ani místního pracovního trhu.

Obec je v tomto smyslu zcela adaptována na blízké možnosti hlavního města, kam většina domácností pravidelně dojíždí. Přesto se v promluvách obyvatel opakuje nespokojenost s místně dostupnými službami jak v kvalitě, tak dostupnosti. Nabízí se srovnání např. s podobně dynamicky se rozvíjejícími obcemi na jih od Prahy (Černošice, Dobřichovice, Řevnice), kde byly investice do veřejného prostoru následovány přirozeným (dále nestimulovaným)

²⁶ VDB ČSU 2020.

rozvojem nabídky drobných živnostenských provozů a služeb středního i vyššího standardu, které neohrožují supermarketové prodejny s vysokoobrátkovým zbožím. Nejsilnější sférou drobných služeb v obci Horoměřice jsou opravy a údržba motorových vozidel.

Většina komerčních služeb v uličním parteru (tedy ve veřejném prostoru)²⁷ se koncentruje podél ulice Velvarská od budovy TJ Sokol směrem ke křížení u ulice Politických vězňů. Paprskovitě navazují významnější restaurační a pobytové komplexy jako Modrá stodola (ulice Spojovací), Trucovna.

Rychloobrátkové zboží nabízí v katastru Horoměřic především supermarket LIDL (Suchdolská ulice) v celkové podlahové ploše cca 1900 m², dále Eso Market cca 500 m². Při celkovém republikovém průměru 900 m² na tisíc obyvatel jsme po započítání menších provozů tzv. „vietnamských večerek“ a Eso Marketu (Velvarská ulice) zhruba na dvou třetinách celorepublikového průměru (cca 640 m²).

Srovnání s referenčními obcemi: Velké Přílepy mají ve svém katastru minimální počet obchodů s rychloobrátkovým zbožím, těži z existence těchto obchodů v Kralupech nad Vltavou a Praze. Podobná situace je v Dolních Břežanech, které zásobuje Jesenice. Jesenice či Kralupy nad Vltavou jsou tak střediskovými obcemi, které saturují potřeby okolních obcí.

²⁷ Zdůrazňujeme využití přízemní části ulice ke komerčním službám (tzv. retail) jako významný faktor v pocitu z obce a intenzity pohybu lidí ve veřejném prostoru. Větší intenzita pohybu lidí v ulicích prospívá městu a obci. Mnoho služeb je v Horoměřicích provozováno také v rodinných domcích, tzn.

Obec	hrubá plocha (m ² na 1000 obyvatel)	počet m ² včetně Penny Marketu (m ² na 1000 obyvatel)
Hostivice	916	
ČR	900	
Chýně	740	
Praha	700	
Horoměřice	640	977
Dolní Břežany	125	
Velké Přílepy	60	

Tabulka 06: Srovnání ploch rychloobrátkového zboží s referenčními obcemi.

Výstavba plánovaného supermarketu Penny Market s očekávanou celkovou podlažní plochou 1400 m² (srovnatelná velikost provozovny v Doksech, Mělníku či Hostivicích) by se tak plocha dostala na cca 980 m² na tisíc obyvatel. Tím by o 10 % překonala celorepublikový průměr, a dostala se tak mezi sledovanými obcemi na první příčku. Tento počet již bude potřebovat širší klientelu s většího okresního perimetru. Vzhledem k tomu, že nový supermarket bude konzumovat především infrastrukturu Horoměřic, je nasnadě ptát se, jaký specifický přínos bude provoz supermarketu mít a dále jaký vliv bude mít na rozvoj služeb v obci.²⁸

v polosoukromých prostorách, kde se efekt „pocitu z veřejného prostoru“ dostavuje mnohem méně.

²⁸Ostražitost je nasnadě. „Šampionem“ v podlažních plochách rychloobrátkového zboží nabízeného obchodními domy, diskonty, supermarkety a hypermarkety byl v roce 2010 severočeský Liberec. Celkem 1400 metrů čtverečních měla k dispozici

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- Minimální výskyt sociálně problémových jevů vyžadující intervence sociálních služeb,
- blízkost hlavního města Prahy rozšiřuje možnosti klientů využívat terénní i ambulantní sociální služby,
- sociální odbor ORP Černošice vypracoval generel poskytovatelů sociálních služeb pro správní obce,
- nízký průměrný věk populace obce – nízká poptávka po pečovatelských a odlehčovacích službách,
- soukromé pečovatelské zařízení Fénix v obci,
- dobrá reputace praktických lékařů v obci,
- výjezdová záchranná služba,
- zdravotnické služby v blízkém hlavním městě,
- komerční služby definují uliční část nejvýznamnější ulice v obci, čímž se podílí na definici centra obce,
- supermarket Lidl v katastru obce zjednodušil každodenní nakupování,

každá tisícovka obyvatel. Výsledkem byla praktická likvidace mnoha malých obchodů s rychloobrátkovým zbožím typu koloniál v centru a rozšířeném centru města, s nimiž začaly mizet i další služby. Kvalita veřejného prostoru v centru města se z pocitového hlediska velmi snížila a došlo k nárůstu kriminality v

- oblíbená veterinární klinika přitahuje klienty z širšího okolí středních Čech a Prahy,
- některé restaurační provozy se podílí na rozvoji komunity iniciací kulturních a sportovních aktivit,
- dostupnost rychloobrátkového zboží je v obci zajištěna, dostupná je jak pěšky, tak vozem.

Slabé stránky

- Veškeré sociální služby jsou dostupné pouze v terénních a ambulantních programech, situaci komplikuje vzdálené ORP Černošice a nemožnost využívat některé sociální služby v Praze,
- obec nemá vypracovaný komunitní plán sociálních služeb,
- nedostatek sociálních bytů a chráněného bydlení,
- nedostatek míst v pečovatelských domech pro seniory,
- praktičtí lékaři pro dospělé a pediatři jsou na hranici svých kapacit, s budoucím nárůstem obyvatelstva nebudou kapacity stačit,
- zdravotnické služby jsou roztroušené po obci – chybí centrální bod - poliklinika - s rozšířenou nabídkou

souvislosti s rozvojem provozoven hazardu a zastaváren v uvolněném parteru ulic. - Growth from Knowledge Czech, studie GfK Supermarket, Diskont & Hypermarket 2017

zdravotnických služeb (rehabilitace, dermatologie, gynekologie, psychologie atd.),

- chybí chodník k Lidlu,
- oblast zdravotnictví nerozvíjí chod obce – existuje preference využívání služeb praktického lékařství mimo obec, především v Praze,
- synergie mezi službami existuje na úrovni rychloobrátkového zboží v centru obce, jinak ale podnikatelé v obci nabízejí roztržštěné portfolio služeb, nabídka některých služeb je velmi omezená či chybí úplně.

Potenciály

- Největší množství soukromých podnikatelských provozů je spojeno s opravami automobilů,
- revitalizace horoměřického statku vytvoří centrální bod různorodých služeb, budování vzájemné synergie mezi těmito službami (komerčními, veřejnými, neziskovými),
- vytvoření místní sítě sociálních služeb s ohledem na populační vývojovou křivku a z ní odvozené potřeby obyvatel,
- dotační programy a nepeněžitá podpora pro sociální a neziskové sociální firmy,
- spolupráce se sociálními službami v hlavním městě Praha, které by vykryly potřebné kapacity (především pobytové služby pro seniory),

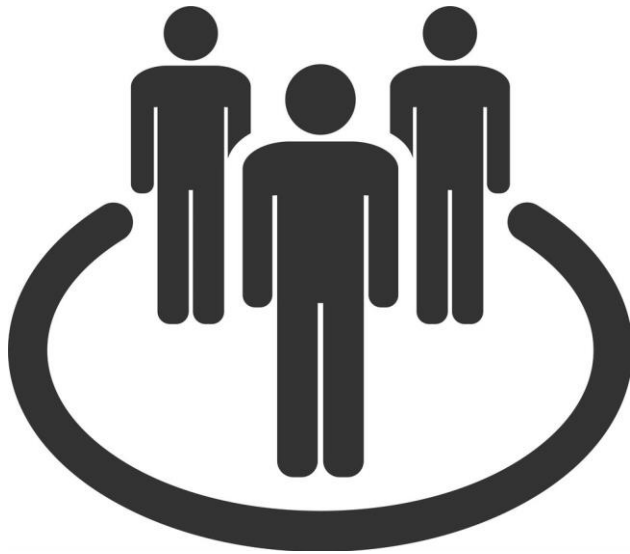
- strategická spolupráce v oblasti sociálních služeb s okolními dynamicky se rozvíjejícími obcemi, které v budoucnu narazí na nedostatečné kapacity pro obyvatele,
- využívání a systematické budování vnitřních dobrovolnických kapacit pro zajištění vyššího sociálního komfortu pro ohrožené skupiny obyvatelstva (senioři, handicapovaní, menšiny),
- ve srovnání s bezprostředními sousedními obcemi mají Horoměřice potenciál k rozvoji již existující sítě komerčních služeb, především pak restauračních, rekreačních.

Ohrožení

- Nedostatečná dostupnost praktického zdravotnictví a sociálních služeb v obci v souvislosti s rozvíjející se populační křivkou,
- absence sociálního a chráněného bydlení povede k odchodu lidí v tíživé sociální situaci z obce, což oslabí komunitu, posílí sociální změnu obce ve prospěch ghetta vyšší střední třídy,
- chybějící kapacity obce k zajištění sociálních služeb odkazují obyvatele na externí poskytovatele sociálních služeb v terénních a ambulantních programech, kteří nemusí mít pro další klienty dostatečné kapacity,
- odchody současných praktických lékařů do důchodu bez adekvátní náhrady,

- chybějící koncepce podpory služeb a malého podnikání v obci povede ke stagnaci rozvoje služeb a stále větší závislosti na Praze,
- revitalizace zámku nebude spojena s investicí do veřejných a sociálních služeb.

Kulturní a komunitní život

Kulturní a komunitní život

Úroveň a šíře kulturní nabídky je často rozdělovníkem, který referuje o atraktivitě života v obci. Investice do společenského a kulturního vžití a s tím spojeného vzdělávání, jsou zatím méně obvyklé. Pokud k nim ale dojde, pak jsou zpravidla jedněmi z nejvíce viditelných rozvojových momentů v obci a patří obecně obyvateli mezi nejoceňovanější. Při správném nastavení investic a podpoře kulturního segmentu se zvyšuje vědomí komunitní vzájemnosti a zvyšuje se vzájemná spolupráce mezi různými skupinami v obci. **Pro malé obce typu Horoměřic může být kultura a turistický ruch jedněmi z hybných momentů udržitelného rozvoje s potenciálem rozvoje spolupráce mezi okolními obcemi či mikroregiony.**

Obec se stále rozšiřuje o nové obyvatele, kteří přinášejí nové podněty. Obci se daří produkovat i podporovat kulturní akce a vytvářet široké publikum napříč generacemi i kohortami novousedlíků. Kromě výročních akcí obec zřizuje místní knihovnu a galerii Orchidea. Podílí se také na akcích žáků místní základní a mateřské školy. Obci se daří postupně investovat do tzv. malých forem komunitní kultury, které mají často nejpodstatnější vliv na rozvoj místní pospolitosti a spolupráce. Hlavnímu městu Praze není možné konkurovat v nabídce kulturního programu a ani by to nemělo být cílem kulturního rozvoje obce. V obci a jejím okolí ale existuje poptávka po sdruženém provozu sofistikovaných rekreačních služeb a kulturních institucí s místním dosahem a zacílením.

Obrázek 11: Horoměřický masopust 2020. Zdroj: obec Horoměřice.

Horoměřice jsou příkladem sekvenčně urbanizované obce. Od roku 1998 registrujeme pravidelné skokové meziroční přírůstky jak v počtu dokončených bytových jednotek, tak v počtu obyvatel přibývajících migrací. Pro obecní pospolitost jsou významné jak celkové přírůstky, tak jejich konkrétní charakter – lidé se stěhují víceméně naráz, v podobném věku s podobnou sociální situací (investiční byty jsou ve výrazné menšině). Prvotně se tak vytváří lokální kohorty obyvatel spojené s tou kterou místní čtvrtí, či s dokončeným bytovým resortem. Zkráceně bychom tyto obyvatele mohli nazvat jako „novousedlíky“ – tento termín je ale potřeba upřesnit. Novousedlických kohort je zde hned několik, objevují se více než posledních 20 let a další se objeví společně s dalšími etapami hotové výstavby v katastru obce.

Do křivek vývoje věku a vzdělání u nově příchozích obyvatel (viz kapitoly *Školství a sport*, *Obyvatelstvo*) se promítá neblahý trend zvyšování cen nemovitostí z hlavního města. Přicházejí proto rodiny ve vyšším věku kolem 35. roku věku s rodinami (či bez) s vyšším vzděláním. Tito lidé jsou schopni a ochotni se zapojit do komunitního života takřka okamžitě, pokud k tomu budou mít příležitost. Charakter obce nyní je, a do budoucna zcela jistě bude, suburbánní (příměstský). Na rozdíl od velkoměsta plného volnočasových a kulturních institucí bude do budoucna pro občany Horoměřic právě lokalita obce prvotním místem pro smysluplné trávení volného mimopracovního času.

Netřeba dodávat, že pro komunitní rozvoj nepřináší dělení na starousedlíky a novousedlíky žádný význam. Horoměřice zažívají bezprecedentní migrační přírůstek. Množiny očekávání u tzv. novousedlíků a tzv. starousedlíků (tj. původních obyvatel před rokem

min. 1970) se diametrálně liší a je nutné říci, že obec definitivně ztratila svojí původní podobu před prvním významným urbánním rozvojem na konci šedesátých let 20. století.

Blízkost spojuje, a tak se již nyní dá v některých oblastech hovořit o lokálních komunitách spojených společným bateriovým usídlením v jednom resortu (dostavěné části ulice). Lze se setkat s několika různými místními identitami, které ale jsou pouhou vnější nálepkou, odkazující především k neznalosti obyvatel daného resortu a zvyšující se anonymitě v obci (např. „Šmoulov“, „Velká Brána“ a ještě nedostavěná „Višňovka“). Je třeba zajistit, aby se hranice mezi těmito skupinami neprohlubovaly, v lepším případě se nevytvářely, k čemuž nejlépe poslouží investice do společné kulturní a volnočasové infrastruktury.

Název spolku	aktivity
Spolek pro obnovu svaté Juliány (Statenice)	kultura
TJ Sokol Horoměřice	sport a kultura
Sbor dobrovolných hasičů	sport
Rybářská společnost Horoměřice	sport
TBC Horoměřice, z. s.	sport
FK Horoměřice z. s.	sport
Myslivecký spolek Sedlovína - Horoměřice	sport
B. B. B. Horoměřice	sport
Horoměřice 435, o. s.	nezjištěno
Rodiče a přátelé ZŠ Horoměřice	vzdělávání, volný čas
Sdružení spoluvlastníků Sanatorium - Hořoměřice	SVJ
Myslivecký klub Horoměřice, z. s.	sport, vzdělávání
AFK Horoměřice z. s.	sport a tělovýchova
Naše Horoměřice z. s.	SNK
"Občanské sdružení pro rozumný rozvoj obce Horoměřice"	NNO
Spolek chovatelů drobného zvířectva	služby
Svaz postižených civilizačními chorobami	služby
KPZ Horoměřice	služby
Rodinný klub Pohoda	vzdělávání a kultura

Zájmové sdružení právnických osob dotčených provozem Letiště Praha - Ruzyně (Prague Airport Region - PAR)	NNO
Obecní knihovna Horoměřice	vzdělávání, volný čas
Contempuls, z. s.	kultura, hudba
Spolek historické paměti z. s.	kultura, historie
Další kulturní producenti	
bistro Trucovna	kultura, volný čas
U Wočka	kultura, volný čas
Galerie Orchidea	kultura, volný čas
Obecní knihovna	kultura, volný čas
Alcatraz Exit - Modrá stodola	zabava, volný čas
Drumbassterds	kultura, volný čas

Tabulka 07: Seznam spolků, klubů a dalších organizací na poli kulturního a komunitního života.

V obci absentuje společný prostor pro příležitostné i pravidelné setkávání. Přitom obec s mocností 5000 obyvatel má dostatečný potenciál pro provoz celého multifunkčního kulturního domu. Současné organizace narážejí na prostorové limity pro svou činnost. První rovinou je chybějící spolkový sál, který by poskytl zázemí pro společné akce obce. Rovinou druhou je minimální síť komerčních služeb pohostinských provozů, které by nabídly možnosti k setkávání a rozvoji společenských aktivit. Rovinou třetí je chybějící kulturní středisko (kulturní dům, multifunkční dům, komunitní centrum), které by nabídlo paletu kulturních, sociálních a doplňkových komerčních služeb.

Největším kulturním producentem je v současnosti radnice obce Horoměřice. Týká se to především výročních akcí, ale také programových linek v prostorách zámku, galerie a knihovny. Tento fakt lze vnímat pozitivně, stejně jako skutečnost, že obec je partnerem v komunitně kulturních akcích pro další formální i neformální spolky. Spolupráce existuje a má tendenci bobtnat dalšími nápady. Mimo radnici jsou zde další kulturní poskytovatelé, kteří připravují akce pro veřejnost (kavárna Trucovna, RK Pohoda, TJ Sokol a další).

Na nádvoří horoměřického zámku se dějí příležitostné koncerty, divadelní představení, komunitní akce (rozsvěcení vánočního stroměčku, jarmark, masopust). Trucovna je komunitní kulturní centrum v obci (sousedské akce, koncerty, divadelní představení, program pro děti). Mnoho kulturních akcí se děje také v okolních obcích - Buštěhrad, Roztoky, ČZU na Suchdole, Tuchoměřice atd.

Přehled konaných akcí v obci:

měsíc	akce	pořadatel	místo
leden	Deskohraní	x	bistro Trucovna
únor	Karneval s klaunem Mirečkem a Leontýnkou	RK Pohoda z. s.	Sokol Horoměřice
únor	úklid roklí	Petra Nová	rokle
únor	Masopust Horoměřice	obec Horoměřice	nádvoří zámečku

		a dobrovolníci	
duben	Uklidíme Česko	Anastázie Volbrachtová	Horoměřice
duben	Čarodějnice v Roklích	obec Horoměřice	rokle
květen	Závody na kolech - den rodin	RK Pohoda z. s	U Studánky
květen	Horofest 2020	hudební skupina Maniac	nádvoří zámečku
červen	Dětský den	obec Horoměřice	Horoměřice
červenec	Annenská pouť	obec Horoměřice	nádvoří zámečku
srpen	Promítání pro děti	obec Horoměřice	nádvoří zámečku
srpen	Letní kino	obec Horoměřice	nádvoří zámečku
září	Sousedský festival	X	nádvoří zámečku
září	MY MÁME ŠKOLKU...ŠKOLKA MÁ BAZAR II	Mateřská škola Horoměřice	Mateřská škola Horoměřice
září	Den s IZS	x	nádvoří zámečku

říjen	Dýňová stezka Pohoda	RK Pohoda z. s.	nádvoří zámečku
listopad	Rozsvěcení vánočního stromu Horoměřice	obec Horoměřice	nádvoří zámečku
listopad	Vítání občánků	obec Horoměřice	záměček (Rytířský sál)
listopad	Sázení stromů a keřů na cestě k Julianě	obec Horoměřice	cesta k Julianě
listopad	Blešák	x	Galerie Orchidea
listopad	Beseda o Pavlu Vranském	obec Horoměřice	záměček (Rytířský sál)
listopad	Kulturní posezení pro seniory	obec Horoměřice	jídelna - záměček
listopad	Amadeus String Trio	obec Horoměřice	záměček (Rytířský sál)
listopad	Odhalení desky Pavla Vranského	obec Horoměřice	OÚ Horoměřice,

prosinec	Vyšla hvězda nad Betlém	obec Horoměřice	kaple Sv. Anny, záměček Horoměřice
prosinec	Zpěv koled v bistro Trucovna	Markéta Palánová	bistro Trucovna
prosinec	Rybova mše vánoční	obec Horoměřice	nádvoří zámečku
prosinec	Epoque kvartet	x	záměček (Rytířský sál)
prosinec	Americký večer v Horoměřicích	obec Horoměřice	Galerie Orchidea
květen	Rybářské závody		
Léto	Výstavy drobného zvířectva		
průběžně	Galerie Orchidea – pravidelné výstavy		

Tabulka 08: Seznam veřejných kulturních akcí v kalendářním roce.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- Aktivní spolky v obci, mnohé z nich překlenují svými aktivitami své původní poslání a nabízí veřejnosti širší spolupráci,
- věkově dynamický kolektiv obce neustále obohacovaný o nové jedince,
- vysoký počet mladých lidí do 15 let (velmi nízký index stáří), nadprůměrný počet rodin v produktivním věku s nedospělými dětmi,
- obec produkuje i podporuje kulturní, sportovní a komunitní akce,
- koordinátor komunitních akcí (zaměstnanec obce),
- základní škola a školka produkuje kulturní a společenské akce pro veřejnost, podílí se na produkci obecních akcí,
- obec podporuje neziskové organizace formou výhodného pronájmu prostor apod.,
- existence knihovny s galerií.

Slabé stránky obce

- Nabídka služeb je dezintegrovaná - orientovaná na věkové kohorty či okruhy stálých klientů,
- společné komunitní akce jsou výroční a minimálně se promítají do dalších aktivit místní komunity,
- paralelně existující místní identity (starousedlíci vs. novousedlíci),
- nedostatečná nabídka kulturních a volnočasových aktivit pro školní děti a dospívající mládež,
- neexistuje grantový program pro komunitní projekty,
- není plán pro integraci novousedlíků do komunity,
- chybí dostatečně kapacitní multifunkční sál (kulturní dům) pro kulturní, společenské, ale také sportovní akce (sály školy a TJ Sokol jsou nevyhovující),
- neuspokojivá úroveň veřejných prostranství.

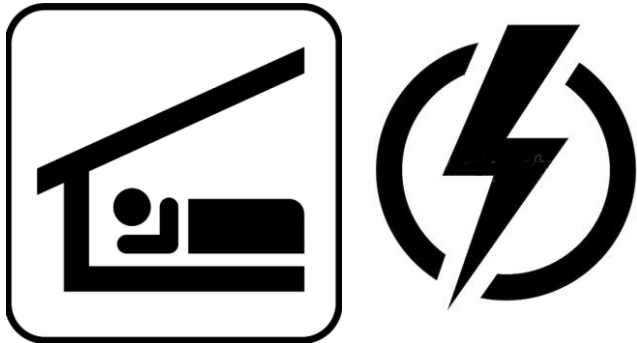
Potenciály

- Vytvoření kulturního domu (případně DDM), či kulturní příspěvkové organizace s vlastní kulturní produkcí,
- poslední programovací období ESF pro stavbu kulturní infrastruktury,
- hledání cest ke komunitní pospolitosti je existující společenský trend (podporovaný mnoha formálními dotačními institucemi),
- rozpuštění ostré hranice mezi tzv. novousedlíky a starousedlíky pomocí řízených aktivit místních spolků a radnice,
- revitalizace zámečku na kulturní HUB či inkubátor doplněný komerčními službami – veřejný prostor pro všechny generace,
- rodiny s předškolními a školními dětmi rády ušetří čas a finanční prostředky a využijí lokální nabídky kulturního, komunitní a sportovního vyžití,
- vytvoření spolkového sálu (multifunkčního centra, veřejného komunitního centra),
- s narůstajícím počtem obyvatel roste také poptávka po kulturních, komunitních a sociálních službách – integrace služeb v prostorách horoměřického zámečku
- obecní knihovna jako možný centrální bod pro koordinaci a podporu kulturních akcí,
- revitalizace veřejného prostoru v centru a jeho blízkosti (směrem do lesoparku u zámečku a rybníků u ČOV).

Ohrožení

- Posilování suburbanizovaného, anonymního charakteru obce,
- slabé komunitní vazby, fragmentace komunitních kolektivů, politický střet,
- vyčlenění nových bytových (developerských resortů) z komunity obce – negativní stereotypy, nezáměr o potřeby obce, nepřihlášení trvalého pobytu,
- obec zůstane bez spolkového domu či sálu.

Bydlení a inženýrské sítě

Bydlení a inženýrské sítě

Jak bylo řečeno v kapitole „*Obyvatelstvo – vývoj*“, mají Horoměřice na konci roku 2018 celých 4282²⁹ trvale hlášených obyvatel. Odhaduje se, že počet obvyklých obyvatel obce je zhruba o cca 500 vyšší (celkově cca 4700 lidí). V roce 2011 dle Sčítání lidí, domů a bytů bylo v obci 1522 bytů, z toho je 99 % dlouhodobě obydlených.

Obec je charakterizována rodinnými a bytovými domy. Vyjma několika lehkých průmyslových podniků a zemědělských provozů tvoří plochy bydlení v intravilánu většinu zastavěné plochy. Bytový fond obce je dominantně tvořen rodinnými domy (61 %) v osobním vlastnictví. Další výstavba bytových jednotek v rodinných i bytových domech pokračuje. Ve výstavbě je ale několik projektů s platným stavebním povolením. Dá se proto předpokládat, že se v následujících deseti letech bytový fond zvětší o nejméně 800 dalších bytových jednotek.

²⁹ VDB ČSÚ 2020.

³⁰ Dle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu tyto půdy nelze vyjímat ze zemědělského půdního fondu, pokud daný záměr není ve veřejném zájmu dle zákona č. 184/2016 Sb. Přesto dle Českého statistického úřadu od roku 1993 do

Počet bytů	Horoměřice	Dolní Břežany	Hostivice	Chýně	Velké Přílepy
byty celkem	1 522	1 446	3 460	844	1 197
bytový dům	38 %	31 %	34 %	39 %	19 %
rodinný dům	61 %	67 %	63 %	61 %	77 %
ostatní budovy	1 %	2 %	3 %	0 %	4 %

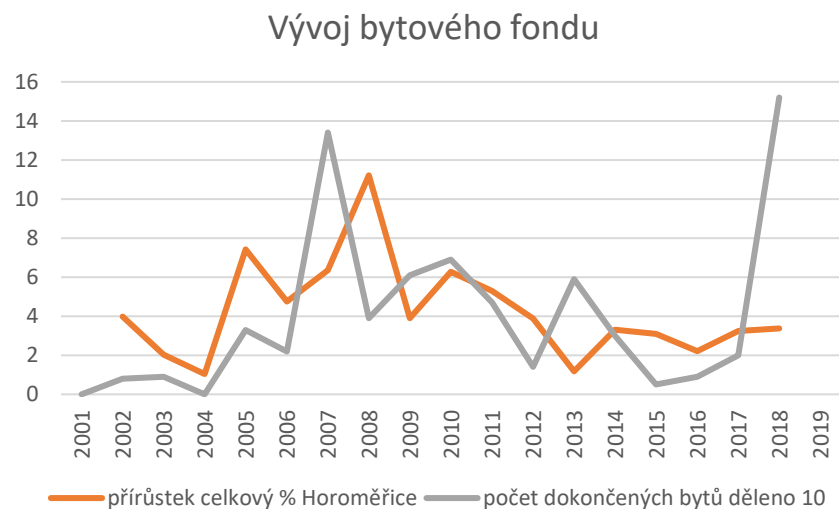
Tabulka 09: Počty a typy bytů v referenčních obcích. Zdroj: ČSU SLDB 2011.

Zájem o nové bydlení v Horoměřicích nepolevuje. Bytová situace v Praze a Horoměřicích jsou do velké míry spojitě nádoby, byt mají každá svůj plán. Bytová výstavba se do současnosti realizuje na úkor rozvoje veřejného prostoru v blízkosti obce a za cenu záboru zemědělského půdního fondu³⁰. Na vysokém zájmu developerů o výstavbu nových bytových jednotek se v minulých letech podílelo několik faktorů:

- blízkost hlavního města,
- otevřená polní krajina s možností stavět na zelené louce,
- nedostatečná výstavba bytového fondu v Praze v minulých minimálně 15 letech,
- politická otevřenost rozvíjet intravilán obce bez komplexní koncepce rozvoje,
- vynikající dopravní spojení pro IAD (individuální automobilovou dopravu) s výhledem na realizaci severního vnějšího obchvatu hlavního města.

roku 2007 ubylo 33 tisíc hektarů zemědělské půdy (tj. úbytek o 0,8 %). Největší úbytek byl zaznamenán u orné půdy (141 tisíc hektarů, resp. 4,4 %) Od roku 2010 ubylo téměř 30 tisíc hektarů v celé ČR.

K nejsilnější výstavbě v obci docházelo v první pětiletce nového tisíciletí. Bytové jednotky, dominantně v rodinných domech, byly následně postupně dokončovány kolem roku 2007. Exponenciální růst dokončených bytů evidujeme následně v posledním statisticky zpracovaném období roku 2018 s průmětem do roku 2019 (viz **graf 11**). Celkový populační přírůstek, v případě Horoměřic jde o dominantně migrační přírůstek, kopíruje křivku dokončených bytů zhruba s dvouletým zpožděním. V roce 2018 ještě nebyl statisticky zachytitelný nárůst obyvatel obce – projeví se až ve statistikách za roky 2019 a 2020. Již nyní lze v následujících několika letech očekávat bezprecedentní skokový růst nových (obvyklých i trvalých) obyvatel.

Graf 11: Přírůstek bytů v Horoměřicích (%). Zdroj: VDB ČSÚ 2020.

Dle SLBD 2011 bylo v tomto roce v Horoměřicích evidováno 1522 bytů. Na konci roku 2018 je to 1811 bytů (tj. o cca 290 více). 61 % nově dokončených bytů bylo realizováno v bytových domech, nejvíce pak v roce 2018, kdy se dostavělo mimořádné množství bytů (122 jednotek).

Období	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
celkem	14	59	30	5	9	20	152
v rodinných domech	4	4	29	5	8	18	22
v bytových domech	6	49	-	-	-	-	122
v rodinných domech (nástavby)	-	2	-	-	1	2	1
v bytových domech (nástavby)	-	-	-	-	-	-	7
v nebytových budovách	-	-	1	-	-	-	-
ve stavebně upravených	4	4	-	-	-	-	-

Tabulka 10: Počet nových dokončených bytů – Horoměřice. Zdroj: VDB ČSÚ 2020.

Horoměřice měly v roce 2011 (SLDB ČSÚ) ze sledovaných referenčních obcí nejvyšší počet bytů nabídnutých k pronájmu. Takřka 10 % bytového fondu.

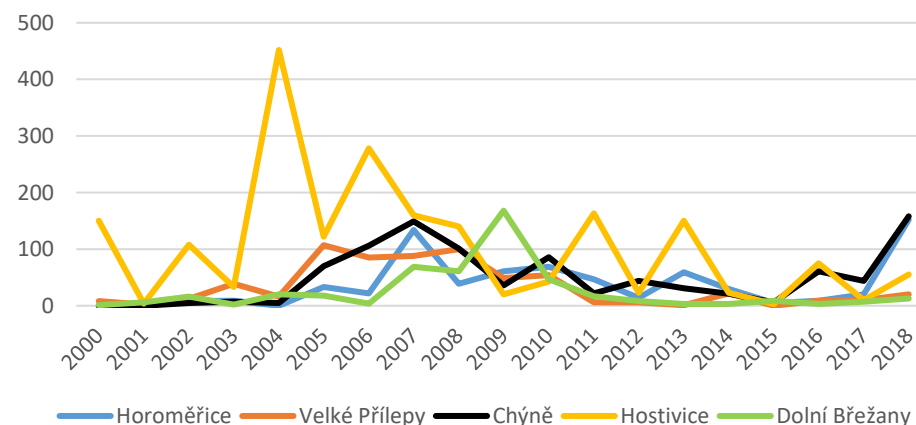
	Horoměřice	Dolní Břežany	Hostivice	Chýně	Velké Přílepy
byt ve vlastní domě	616	646	1 555	360	702
byt v osobním vlastnictví	264	255	515	223	136
jiné bezplatné užívání bytu	42	27	90	14	17
byt nájemní	151 (10 %)	74 (5 %)	264 (7,6 %)	33 (4 %)	57 (4,7 %)
jiný důvod užívání bytu	19	12	31	11	9
byt družstevní	112	-	198	13	36
nezjištěno
Celkem	1 522	1 446	3 460	844	1 197

Tabulka 11: Bytový fond dle právního nároku k užívání. ČSÚ SLDB 2011.

Při porovnání se suburbanizací referenčních obcí se ukazuje, že existují atraktivnější obce v okrese Praha–západ, které nalákaly více investorů i zákazníků. Hostivice (**viz graf 12**) disponují lepším infrastrukturním napojením na Prahu a zároveň disponují rozvinutější sítí služeb a občanské vybavenosti.

Z hlediska stavebního vývoje v oblasti dokončených bytových jednotek jsou Horoměřice srovnatelné s Velkými Přílepy. Chýně vykazuje podobnou křivku. Znášobil se ale několikrát celkový počet obyvatel a nyní se jedná o kvalitativně jinou obec. Přesto se dají hledat paralely v reakcích na vliv rozvoje bytového fondu na ostatní aspekty rozvoje obce. Chýně a Velké Přílepy vyhlásily stavební uzávěru v roce 2017, Horoměřice zahájily řízení o návrhu na stavební uzávěru v roce 2019. Všechny obce narazily na hranice stavebních kapacit obce. Horoměřice vykazují v současnosti největší míru dalšího přírůstku nových nemovitostí využitelných jako bytové jednotky – je pravděpodobné, že tento trend se ještě udrží díky dalším stavebním projektům ve výstavbě (Višňovka, Velvaria, Velká Brána a další).

Dokončené byty v referenčních městech v období 2000 – 2018

Graf 12: Srovnávací graf dokončených bytů u referenčních obcí v absolutních číslech. Zdroj: ČSÚ 2020.

Technické sítě

Komunikační sítě

Hlavními poskytovateli datových služeb jsou ČEZ ICT, Telefónica, T-mobile, NET4GAS, Ministerstvo obrany - odbor územní správy majetku, UPC. Rozvody optických vysokorychlostních kabelů po celé obci jsou ve stádiu přípravy.

Pitná voda

Počet napojených obyvatel představuje 3 390, což vedlo v roce 2018 k průměrné spotřebě vody 589 m³/den³¹. V roce 2013 dochází ke ztrátám vody ve vodovodní síti převyšující 20 %, přičemž republikový průměr v roce 2012 byl 19,3 %³². V roce 2018 se ztráta nemění (22 %), což ukazuje na nezměněný, tj. nerekonstruovaný stav vodovodních rozvodů, jelikož v mezidobí díky nové výstavbě přibylo několik desítek nových odběratelů vody. Kompletní vodovodní síť je napájena z vodojemu „Suchdol II“ (součást pražské vodárenské soustavy).

³¹ 1. vodohospodářská s. r. o. 2019.

³² Vodovody a kanalizace ČR – 2012, MZe.

Odpadní voda

V roce 2011 bylo 80 % domů napojeno na kanalizační síť, připojování v následujících letech pokračovalo. V dubnu 2019 byla dokončena intenzifikace provozu čistírny odpadních vod se zvýšením kapacity stupně hrubého předčištění osazením strojně-technologického vybavení o větší hydraulické kapacitě. Dále došlo k výstavbě funkčních dosazovaných nádrží.

Kanalizace byla dostavována v letech 2007–2013 z finančních prostředků OPŽP. Infrastruktura VaK je v současné době provozována prostřednictvím 1. vodohospodářské společnosti, s. r. o. Stávající vodovod je připojen na pražskou vodárenskou soustavu.³³ Největší producenti odpadní vody jsou tyto závody:

- supermarket Lidl 3 000 m³/rok,
- Řeznictví a občerstvení Červ 2 914 m³/rok,
- základní škola (kuchyně) 2 300 m³/rok,
- restaurace Sokolovna 1 957 m³/rok,
- hotel Modrá stodola 1 500 m³/rok³⁴

Čistírna odpadních vod

ČOV v roce 2014, před budováním další etapy jejího rozvoje, kompletně zajišťuje odbourávání organických látek, eliminaci

³³ Mott MacDonald 2014

³⁴ Návrh ÚP Horoměřice, textová část, Milič Maryška.

dusíkatých látek, biologické odbourání fosforu doplněné o jeho chemické vysrážení a aerobní stabilizaci kalu. Vyčištěné odpadní vody jsou vypouštěny do Horoměřického potoka na základě povolení k vypouštění odpadních vod vydaného rozhodnutím OŽP MěÚ Černošice ze dne 28. 3. 2006. Její současná kapacita je 6000³⁵ ekvivalentních obyvatel. Průměrný přírůstek obyvatel meziročně je za posledních 10 let (2008–2018) cca 150 lidí. Reálné počty členů domácností v obci jsou ale vyšší než zjištěný počet obyvatel dle trvalého bydliště. Ve výstavbě, či se stavebním povolením je zhruba asi dalších 800 bytových jednotek. Lze tedy předpokládat, že počet 6000 EO bude reálně naplněn do méně než pěti let (**viz graf 11**). V současnosti nelze navyšovat kapacitu ČOV přes mez 6000 EO. V obci Horoměřice se nachází ještě jedna ČOV, situovaná v jižní části katastrálního území Horoměřice. Na této ČOV jsou čištěny splaškové vody pouze z přilehlých rodinných domů, přičemž ČOV má kapacitní rezervu pro sousedící plochy občanského vybavení.³⁶

Dodávka plynu

Obec je prakticky zcela plynofikována. V roce 2011 využívala více než polovina bytů v obci plyn jako hlavní vytápěcí médium (55 %), elektřinu poté pouze 13 % bytů. Hlavními dodavateli jsou RWE GasNET, Net4gas.

Dodávky elektrické energie

Celá obec je bez problémů elektrifikována, nové rozvody jsou zaváděny i do nové výstavby. Dodávky jsou realizovány vrchním vedením 22 kV z rozvodny Dřín Kladno. Elektrické vedení se v nových projektech rozvádí zahloubením do země. Starší rozvodná síť je z větší části vedena po stožárech vysokého elektrického vedení. Rozvody veřejného osvětlení vlastní obec, jeho modernizace probíhá průběžně. Hlavními poskytovateli jsou ČEZ distribuce a RWE GasNET.

³⁵ 1. VODOHOSPODÁŘSKÁ SPOLEČNOST, S. R. O, Ministerstvo zemědělství ČR. Dostupné na: http://eagri.cz/public/web/file/338880/VUME_cistirny_odpadnich_vod.pdf

³⁶ Textová část územního plánu obce Horoměřice, 2017.

Odpadové hospodářství

Obec organizuje svoz směsného domácího odpadu na využívané hromadné úložiště. V druhé řadě má obec propracovaný systém nakládání s tříděnými odpady. Vede se další diskuse o jeho optimalizaci směrem ke snížení obecních prostředků na jeho zpracování. V obci jsou umístěny nádoby na tříděný odpad na celkem 16 stanovištích v různých částech obce (centrum i okraje) – je tedy využíván tzv. donáškový systém, který je závislý na motivaci a aktivitě obyvatel obce v třídění odpadu. Počet 16 stanic je v přepočtu na počet obyvatel celorepublikově podprůměrný.

V ulici Do Oříšků je místní sběrný dvůr pro velkoobjemový odpad a bioodpad. V areálu ČOV je umístěn samostatný sběrný dvůr na nebezpečný odpad. Do samostatných nádob lze na určených místech odevzdat použitý textil a elektrické monočlánky.

Třídění na odvozových stanovištích ve veřejném prostoru obce svádí k ukládání nesouvisícího, v místě netříditelného odpadu. Veřejné separační boxy jsou zjevně využívány i některými podnikateli k separaci odpadu vytvořeného při podnikatelské činnosti. Tento jev přetěžuje veřejné třídící stanice a znečišťuje ulice.

Obyvatelé obce se podílejí odpadem z domácnosti zhruba 79 % celkového zpracovávaného odpadu v katastru obce. Průměrný počet vytríděného odpadu v ČR je 60 kg/osoba – Horoměřice mají průměr

pouze 38 kg/osoba. Obec spadá do kategorie sídel s 4-10 tis. obyvateli. Kvůli nízkému počtu vytríděného odpadu (který lze prodat) platí obec v přepočtu 970³⁷ Kč pouze za směsný komunální odpad (SKO) – průměr Středočeského kraje je 493 Kč za všechny odpady (tzn. směsný, velkoobjemový, tříděný, bioodpad, směsný veřejný odpad).³⁸

Na obecní úrovni se vede diskuse o změně systému třídění odpadu tak, aby z něho měla obec větší ekonomický profit. Nižší náklady na skládkování a větší separace odpadů znamená efektivnější a levnější odpadové hospodářství pro všechny. Metodou je změna z donáškového systému (vytrídění na jednom z 16 stanovišť na veřejných místech, kam ho musí občané donést) k systému odvozovému (každá domácnost má doma více svých vlastních třídících kontejnerů). Základní sada popelnic na papír, plast a bioodpad by mohla být hrazena částečně z dotací. Výhodou odvozového systému může být:

- snížení poplatků za SKO,
- snížení poplatků za odvoz,
- vyšší míra vytrídění bioodpadu z SKO,
- větší čistota veřejného prostoru obce,
- efektivnější a přesnější třídění (méně příměsí v separovaném odpadu = vyšší cena za výkup tříděného odpadu).

³⁷ 970 je průměr plateb Středočeského kraje za všechny odpady.

³⁸ Altmann, Vlastimil, nepublikováno.

S odvozovým systémem tříděného odpadu se také sníží frekvence pohybu odvozových vozů v obci. Při dostatečně tříděném odpadu je snížená cena 500 Kč/tuna oproti 1850 Kč/tuna.³⁹

³⁹ Altmann, Vlastsimil, nepublikováno.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky obce

- Čerstvý bytový fond,
- minimální doba udržitelnosti projektu OPŽP na dostavbu kanalizace uplyne k blízkému datu 29. 5. 2020,
- infrastruktura VaK je ve výhradním vlastnictví obce Horoměřice,
- zkušenosti s bezproblémovými dodávkami služeb v oblasti zajištění energií, vodohospodářských a kanalizačních služeb,
- zkušenost s využíváním ESF na rozvoj a rekonstrukce energetické infrastruktury,
- obec je plně zainvestována technickou infrastrukturou - vodovod, kanalizace, plynovod,
- existence sběrných dvorů pro odpady - provozována obcí,
- obec podporuje kompostování, které má v oblasti s převahou rodinných domů (a tedy vlastní zahradou) své opodstatnění,
- obec je plně zasítována komunikačními sítěmi,
- dodávky pitné vody z externích zdrojů (pražská vodárenská soustava) mimo samotnou obec, která je jinak postižena suchem a poklesem podzemních vod,
- čerstvě modernizovaná ČOV.

Slabé stránky obce

- Zvyšující se počet investičních bytů využívaných pro dlouhodobé i krátkodobé pronájmy,
- bytová politika obce je ovlivněna městem Prahou, jako lokálním hegemonem, aniž by se ale byla schopna na této politice podílet a ovlivňovat ji,
- sběrná místa tříděného odpadu na okrajích obce lákají k odkládání dalších s tříděným odpadem nesouvisejících odpadů,
- přetrvávající suburbánní charakter obce s pokračující anonymitou bydlení v nové výstavbě. V obci se bydlí, ale nežije. Obec má slabou identitu místa, která by ji definovala jako místo pro život se záměrem k sociálním investicím v místě,
- nadprůměrné ztráty pitné vody v distribuční síti (20 % v roce 2013),
- na území obce Horoměřice existuje šest dalších lokalit s odlišným vlastníkem vodovodů a kanalizace, než je obec (H-systém, sanatorium Fénix a další),
- chybějící datové rozvody vysokorychlostního internetu,
- tříděný odpad se sváží z odběrných míst několika různými způsoby, což zvyšuje cenu za jeho odvoz i dopravní provoz v ulicích,

- rezervy v třídění domácího odpadu zvyšují náklady za skládkování a to se promítá do celkové ceny za svoz odpadu,
- výstavba se děje z 61 % v bytových domech, což zvedá náklady na obecní služby,
- většina nemovitostí je v soukromých rukou, obec vlastní pouze nepatrnou část, s níž nelze dělat bytovou sociální politiku,
- neaktuální a pro obec drahý systém nakládání s odpady.

Potenciály

- Revitalizace rozvodných sítí vodovodů a kanalizací – úbytek ztrát při distribuci pitné vody,
- čerpání dotací na obnovu a rozvoj infrastruktury VaK z fondů EU (ESF) v rámci posledního programového období 2021–2027,
- separace bioodpadu povede ke snížení mnoha nákladů spojených se sběrem, svozem a nakládáním se směsným odpadem,
- 10 % bytového fondu tvoří nájemní byty (2011) a tento počet procentuálně stoupá,
- vytvoření sociálních a chráněných bytů v zatím nerealizované výstavbě,
- zavádění obnovitelných zdrojů energie do domácností,
- inovativní systém odpadového hospodářství,

- optické komunikační podzemní sítě nové generace.

Ohrožení

- Snížení kvality bydlení v důsledku hygienické zátěže (hluk a emise z dopravy, provoz výrobních a skladových areálů),
- kapacity ČOV budou s největší pravděpodobností naplněny v době kratší než 10 let. Další vodní linka se na současný pozemek ČOV prostorově nevejde,
- staré ekologické zátěže Na Skále (komunální skládka),
- zvyšující se ceny nemovitostí v Praze zvyšují ceny i v Horoměřicích,
- zvyšující se ceny nemovitostí zvyšují investiční nákupy bytů k dalšímu pronajímání a fluktuaci nájemníků,
- výstavba bytů (dominantně v bytových domech) se v posledních 10 letech neustále zvyšuje.

Územní a prostorový rozvoj

Územní a prostorový rozvoj

Katastrální území Horoměřice má velmi těsné dopravní, hospodářské a společenské vazby na hl. m. Prahu. Převážná část území ORP Černošice je zařazena do rozvojové oblasti hl. m. Prahy. Tato oblast prošla v posledních 15 letech výraznou proměnou v podobě nadprůměrného rozšiřování zastavěného území a i nadále trvá tlak na další vymezení zastavitelných ploch, mnohdy nad únosnou míru daného prostředí. Proměna razantním způsobem zasáhla nejen do struktury sídel, ale i do volné krajiny. Kromě nevratného záboru zemědělské půdy, fragmentace krajiny dopravou, ztráty charakteru a identity některých sídel apod. došlo u řady lokalit k výraznému narušení estetických hodnot venkovské krajiny.⁴⁰ Území Horoměřic spadá do rozvojové oblasti OB1 dle ZUR SK⁴¹

Politický a praktický život obce Horoměřice výrazně ovlivnil masivní stavební rozvoj na území obce v posledních dvaceti letech. Doprovázel ho vysoký migrační přírůstek obyvatelstva. Situace dospěla v březnu 2019 k vyhlášení návrhu stavební uzávěry na celém území obce, aby se předešlo dalšímu nekontrolovatelnému a nekonceptnímu územnímu rozvoji bez dostatečných kapacit občanské vybavenosti a konfliktu s veřejným zájmem (např. dnes již

prakticky nerealizovatelného západního objezdu obce). V květnu 2020 nebyl zatím návrh na stavební uzávěru přijat.

V době následující si obec zadala vypracování (přepřepování) návrhu územního plánu a nového komunitně vytvořeného strategického plánu. Všechny aktivity směřuje k vytvoření záruk pro udržitelný budoucí rozvoj obce. Stavební uzávěra, pokud bude přijata, bude platit do nabytí účinnosti nového územního plánu obce Horoměřice rozhodnutím zastupitelstva obce.

Územní plán Horoměřice se zasazuje o zachování a obnovu rozmanitosti kulturní krajiny a posílení její stability prostřednictvím navržených pásů zeleně. Nejsou v něm navrženy žádné rozvojové záměry, které mohou významně ovlivnit charakter krajiny. Koncepce Územního plánu Horoměřice se zasazuje o uchování kompaktnosti sídla bez výrazného rozšiřování do volné krajiny, fragmentace krajiny nad rámec ploch vymezených ve stávající platné ÚPD a nad rámec stávajících a již povolených staveb není umožněna.⁴²

Územní struktura Horoměřic se od konce druhé světové války významně změnila. Původní přirozené centrum středně veliké zemědělské obce s dominantním horoměřickým zámečkem bylo situováno na rynek u horní části ulice U Chundelů. S poválečnou kolektivizací a zestátněním premonstrátského majetku začalo

⁴⁰ UAP ORP Černošice
http://up.mestocernosice.cz/UAP/UAP_2016/2105ORP_text_2016.pdf

⁴¹ UAP ORP Černošice
http://up.mestocernosice.cz/UAP/UAP_2016/2105ORP_text_2016.pdf

⁴² Odůvodnění Územního plánu. Textová část Návrh ke společnému jednání. Milič Maryška pro obec Horoměřice, staženo 2020.

postupně upadat na významu a nyní je centrum obce bez jasné urbanistické definice.

Obec byla tradičním příkladem ulicové vesnice kolem důležitého dopravního tahu. Tento charakter si udržela. Kvůli intenzifikaci dopravy od 80. let je lokace na tranzitním tahu jednoznačně nevýhodou. Obec se začíná suburbánně měnit již na konci 60. let 20. stol, kdy především v západní části obce vyrůstají nové rodinné domy.

Porevoluční uvolnění a touha po minimální regulaci územního rozvoje po desetiletích socialistického plánování rozvolnila snahy o koordinovaný rozvoj obce. Vytvarovala půdorys obce jako typ příměstské vesnice (tzv. sídelní kaše nebo satelitního městečka). Praktická rezignace na tvorbu nového veřejného prostoru, která byla z počátku 70. let pochopitelná (Horoměřice byly drobnou vískou za hranicí Prahy určenou ke klidnému bydlení), začala vytvářet problémy na konci 90. let a především v první dekádě nového tisíciletí, kdy sevřený systém úzkých ulic bez logických urbanistických os a bez akcentu na vytváření kvalitních užitných veřejných prostranství uzavřel mnoho možností dalšího rozvoje. Markantní je situace především v problémech spojených s lokální rezidenční dopravou, rekreačními možnostmi na okraji obce a rozvojem služeb.

Prakticky nezměněna zůstala dispozice polí v těsné blízkosti zámku, což je netradiční prvek v kontextu srovnatelných obcí.

Horoměřice mají mlhavě vymezené jádro (centrum) obce, kde by se přirozeně spojoval provoz v institucích občanské vybavenosti, obchod a společenský kontakt. Inklinaci k tomu stát se centrem obce má jistě oblast kolem Velvarské ulice (cca od Sokolovny po křížení ulic Velvarská a Hrdinů). Kumulují se zde služby a instituce, obraz centra ale destruuje předimenzovaná doprava na vnitřním bulváru obce, nekoncepční dopravní obslužnost ZŠ a MŠ pro IAD, nerekonstruovaný areál zámku, minimálně využívaný parčík naproti bytovkám, provizorní nákupní zóny kolem parkoviště pod Sokolovnou a také chybějící akcent paprskových os vycházející z tohoto pomyslného centra (především směrem k rybníkům a horoměřickému potoku). Hledání nového centrálního veřejného prostoru nemusí být omezeno jen na Velvarskou ulici. Potenciál má širší oblast kolem horoměřického zámečku včetně něho samého. Příměstské obce v tomto smyslu nemusí být periferií – viz ocenění srovnatelné lokality s Horoměřicemi MČ Praha Kbely jako nejlepším místem pro byznys v Praze v roce 2011.⁴³

Rizikové vlivy

Vnitřní

Hodnocení vlivu návrhu územního plánu z roku 2017 konstatuje, že žádná úprava zastavitelnosti či transformace ploch z hlediska připravovaného územního plánu nebude mít negativní vliv na zdraví lidí ani na žádný další sledovaný jev. V mnoha oblastech by pak

43

http://www.mestoprobyznys.cz/download/2011/VYSLEDKY/Hlavni_mesto_Praha_tabulkove_poradi.pdf

navržené změny měly napravit současné neblahé vlivy a problémy, především pak v dopravě a v očekávaných vnějších rizicích (např. návrh na nezastavitelnost oblastí Z38 a Z39).

Přes současný návrh na stavební uzávěru pravděpodobně dojde k dokončení stávajících stavebních projektů. Hrubý odhad nových kapacit ve stavebních záměrech se schváleným stavebním povolením je na území Horoměřic cca 800 bytových jednotek (projekty „Velvaria“, „Velká brána“, „Višňovka“ a další). V rámci staveb nové občanské vybavenosti je negativní vliv (záběr zemědělského půdního fondu) kompenzován vlivem kladným, kterým je zlepšení funkčního využití území⁴⁴.

Vnější

Mezi hlavní vnější rizika, která je pro obec obtížné či nemožné řídit patří:

- územně rozvojové plány okolních obcí (především Statenic, kde reálně hrozí v několika následujících dekádách krajinné splynutí s Horoměřicemi),

⁴⁴ VYHODNOCENÍ VLIVŮ ÚZEMNÍHO PLÁNU HOROMĚŘICE NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ DLE PŘÍLOHY č. 5 VYHLÁŠKY č. 500/2006 SB
https://www.horomerice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah826_8.pdf&original=Horom%C4%9B%C5%99ice%20-%20%20III.%20%C3%9AP%20Vyhodnocen%C3%AD%C3%AD%20viv%C5%AF%20na%20UR%C3%9A%20-%2008-2017%20-%20k.pdf

- stavba SOKP (R1 - severního obchvatu Prahy), návazných pomocných technických staveb SOKP a indukovaná doprava z hlavního města Prahy jako přivaděč k silnici R1 skrze tranzitní tah II/240,⁴⁵
- doplňkový rozvoj lehkého průmyslu a překladových hal kolem SOKP v katastrálních územích okolních obcí (Horoměřice počítají v územním plánu s tímto rizikem. R1 je ale natolik velký projekt, že obec ovlivní i rozhodnutí v okolních obcích.),
- přeložka silnice II/240 (propojka mezi dálnicemi D7 a D8), která má potenciál indikovat novou dopravu v Horoměřicích,
- zastavitelnost území Z38, Z39 návrhu územního plánu – snížení možnosti regulovat dopad dopravy uvnitř obce,
- územně-rozvojová politika hlavního města, především výstavba bydlení, ovlivňuje rychlost a intenzitu výstavby v příměstských částech. Horoměřice jsou, společně s velkou částí ORP Černošice, začleněny do rozvojové oblasti hl. města Prahy.

V současném návrhu nového územního plánu k připomínkování⁴⁶ je vyčleněno dohromady 86 zastavitelných území. Další území

⁴⁵ Studie EIA 2018 posuzující vliv rychlostní silnice R1 (SO) konstatuje v doporučené variantě B zvýšení automobilové dopravy na Velvarské ulici prakticky na všech sledovaných dopravních tazích v katastru obce Horoměřice.

⁴⁶ Duben 2020.

k přestavbě je méně než 10. Tato území se zcela či částečně skládají z těchto typů (viz tabulka 12):

Typů zastav. území	Počet
plochy veřejných prostranství	46
plochy bydlení v rodinných domech	25
plochy občanského vybavení	13
plochy smíšené obytné	10
plochy zeleně	10
plochy výroby a skladování	7
plochy dopravní infrastruktury	2
plochy technické infrastruktury	2
plocha rekreace	1

Tabulka 12: Typy zastavitelných prostranství. Zdroj: Návrh nového územního plánu Horoměřic.

Obec Horoměřice nedisponuje prakticky žádným nemovitým majetkem, který by umožňoval doplnit kapacity občanské vybavenosti. Územní plán předpokládá prověření zastavitelnosti pomocí územní studie u významných prvků občanské vybavenosti v územích Z34, Z25, Z26. Zde by měl být dotvořen širší prstenec centra pomocí nové bytové výstavby. Významným prvkem pro budoucí bytový rozvoj je oblast Z23 určená k rodinnému bydlení, která taktéž bude doplněna územní studií. Tvorba územního plánu

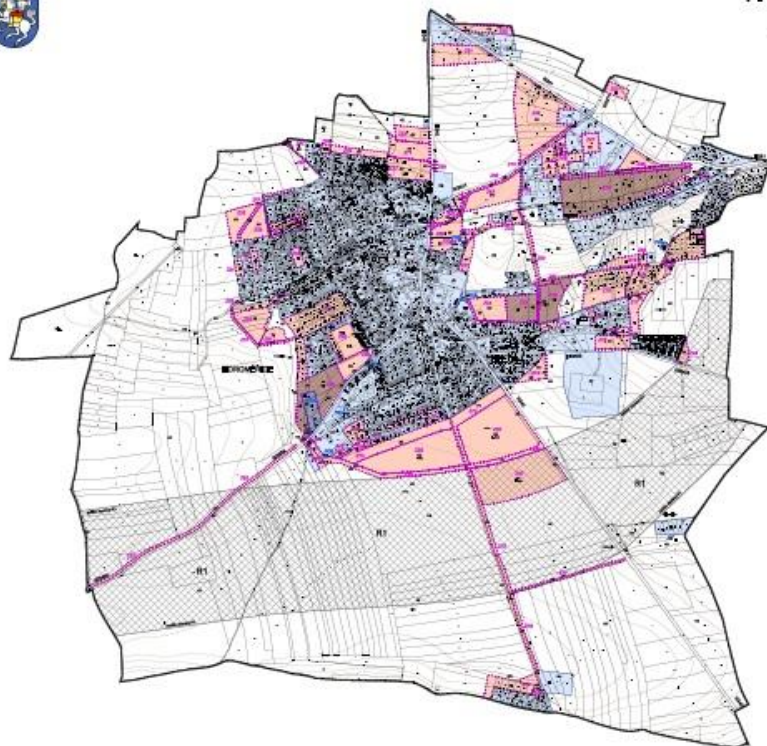
probíhá současně paralelně s tvorbou strategického plánu. Poslední kolo připomínek k projednání ÚP přineslo návrh na vyjmutí změny funkce oblastí Z38 a Z39 na nezastavitelné z obavy o další rozrůstání komerční výstavby v těsném okolí obce a nemožnosti vytvořit redukční stavby proti emisím hluku a hrubých nečistot z dopravy na plánované R1 (SOKP).

HOROMĚŘICE
ÚZEMNÍ PLÁN

**VÝKRES ZÁKLADNÍHO
ČLENĚNÍ ÚZEMÍ**

1 : 5 000

Obrázek 12: Ilustrační mapa zastavitelných a transformačních ploch v návrhu ÚP Horoměřice (červené plochy).

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- Tvorba nového plánu reagující na rizika posledních let (především R1),
- z hlediska navržených nově zastavitelných ploch v obci nehrozí jejich ohrožení hlukem z budoucí R1,
- původní historický ráz centra obce je dosud patrný, v pomyslném centru obce stojí významný objekt v majetku obce před rekonstrukcí,
- obec má dostatek rozvojových ploch, kde je možné animovat kýžený rozvoj.

Slabé stránky

- Nekoncepční územní rozvoj v posledních minimálně 15 letech,
- nemožnost vytvořit objezdné komunikace po okraji obce,

- nemožnost dotvoření logických komunikačních os ve vesnici spojená s nemožností vytvoření komfortních veřejných prostranství,
- nejasně definované centrum obce,
- zanedbaný veřejný prostor v blízkosti „centra“ obce v soukromých rukou (lesopark, okolí ČOV),
- obec nevlastní nemovitý majetek pro další rozvoj občanské vybavenosti,
- narušení původního charakteru venkovské krajiny,
- rozbití krajiny i veřejného prostoru obce dopravní zátěží na dopravních tazích,
- chatové oblasti bez odpovídající technické infrastruktury,
- stavby pro rodinnou rekreaci využívané k trvalému bydlení,
- nízký počet veřejných prostranství,
- nedostatek parkovacích a odstavných stání,
- nevyužitý rekreační potenciál kolem Horoměřického potoka navazujícího na oblasti Kozích hřbetů a Únětického potoka.

Potenciály

- Úpravy prostranství parkoviště před tržnicí u Sokolovny na Velvarské ulici,
- koordinace růstu a charakteru sídelní struktury společně s developery,
- realizace příměstského parku mezi Horoměřicemi a Divokou Šárkou,

- realizace příměstské rekreační krajiny v okolí Letiště Václava Havla,
- premonstrátský řád jako jeden z největších vlastníků zemědělské i zastavěné půdy je ochoten diskutovat o výstavbě veřejně prospěšných staveb na svých pozemcích,
- jižní obchvat obce, který propojí silnice III/2404 a II/240 a vyvede tuto dopravu mimo střed obce,
- fragment otevřené zemědělské krajiny mezi Nebušicemi, Horoměřicemi a Přední Kopaninou má značný potenciál ke zvýšení své estetické hodnoty a k propojení Přírodního parku Šárka-Lysolaje s lesem na Prelátech u Tuchoměřic souvislým pásem vegetace (zalesnění, sady atp.),
- dohoda s developery působícími v katastru obce.

Ohrožení

- Výstavba průmyslových a skladovacích areálů v katastru obce a v obcích v bezprostředním okolí (vliv SOKP),
- pokračující zastavění ploch obce sníží možnosti zasakování srážkových vod a tím ovlivňování mikroklimatu, posílí sucho i teploty v obci,
- přešlapování pražské bytové politiky zvýší zájem o výstavbu v příměstských oblastech.

Životní prostředí obce

Životní prostředí obce

Horoměřice leží v otevřené krajině na sprašových suchých plošinách, krajina se na jižní straně svažuje v údolí Šáreckého potoka, na východě je ohraničena údolím Vltavy, na severu se terén svažuje k Únětickému potoku. Jih a západ katastru obce lemují lesnaté pásy zeleně Šáreckého údolí a lesoparku Juliána. V blízkosti se nachází dvě přírodní rezervace na vltavských stráních (PR Údolí Únětického potoka a PR Roztocký háj). Z centra obce směrem na severovýchod vybíhají skalnaté výběžky Kozí hřbety. Krajina je utvářena člověkem minimálně od starší doby bronzové. V současnosti je oblast součástí prstence kolem hlavního města, který se vyznačuje vysokou novou urbanizací krajiny a přetvářením jejího „původního“ charakteru typického ještě pro 70. léta 20. století. S tímto obdobím je spojena významná transformace krajiny na sady a ovocné zahrady. Nyní sady ubývají na úkor nové výstavby rodinných a bytových domů.

Obec spadá do oblasti s velmi nízkou ekologickou stabilitou - KES < 0,3. Prakticky celý sever středních Čech na hranicích s Prahou je ohrožený ztrátou biodiverzity a dalším zastavováním původní krajiny. Pokračující výstavba a dokončování výstavby vede k dalšímu dopravnímu zatížení – nejdříve těžkou stavební

dopravou, následně novou indukovanou osobní dopravou. Nežádoucí rozšiřování zástavby do volné krajiny bez návaznosti na původní sídlo podstatně zhoršuje podmínky pro příznivé životní prostředí. Územní systémy ekologické stability (ÚSES) jsou na území nejen Horoměřic, ale také okolních obcí vymezeny v územně plánovacích dokumentacích. Ve skutečnosti jsou často nefunkční, nerealizované nebo zastavěné.

V obci jsou dvě technické nádrže - U zámečku (U dvora) a nádrž Podradoch. V postupně se svažujícím údolí horoměřického potoka se nachází dva rybníky Pod luky I a II. Horoměřický potok je nejvýznamnější vodní tok v katastru obce s významnou úlohou pro místní mikroklíma a migraci živočichů.

Krajinu lze charakterizovat jako příměstskou městskou krajinu vyznačující se vysokým podílem polní krajiny, napojením na městské parky, vysokou urbanizací, vysokým stupněm odvodnění. Obec disponuje významnou polní výměrou, v menšině jsou naopak lesní a další porosty jak v intravilánu obce, tak za jeho hranicí. Do budoucna je v doporučení ORP navazující na studii ČZU⁴⁷ dotvořit přírodní lesopark Juliána v severozápadní části obce.

⁴⁷ Územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice. ČZU 2019.

V roce 2019 byla publikována rozsáhlá studie České zemědělské univerzity *Územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice*. Za účasti obcí v okrese Praha-západ byly definovány hlavní kvality území, a krajiny. Následně byla vydána doporučení k jejímu udržitelnému rozvoji a řízení rizik. Hlavní vize je obsažena v jednoduchém mottu: „**Krajina, která spojuje**“. Je tvořena čtyřmi hlavními pilíři rozvoje, které obsahují sady doporučení pro udržitelnou krajinu pro budoucí generace.

1. Krajina s pamětí
2. Krajina živá
3. Krajina soudržná
4. Krajina dobrého hospodaření

Hlavní cíle pro udržitelnou krajinu jsou dle studie ČZU⁴⁸:

- oživení zbytků krajiny,
- usměrnění neřízené urbanizace,
- vytvoření podmínek pro rekreaci Pražanů,
- prostupnost z Prahy směrem ven.

Vize krajiny SO ORP Černošice:

krajina, která spojuje

Obrázek 13: Vize krajiny SO ORP Černošice. Zdroj: ČZU 2019.

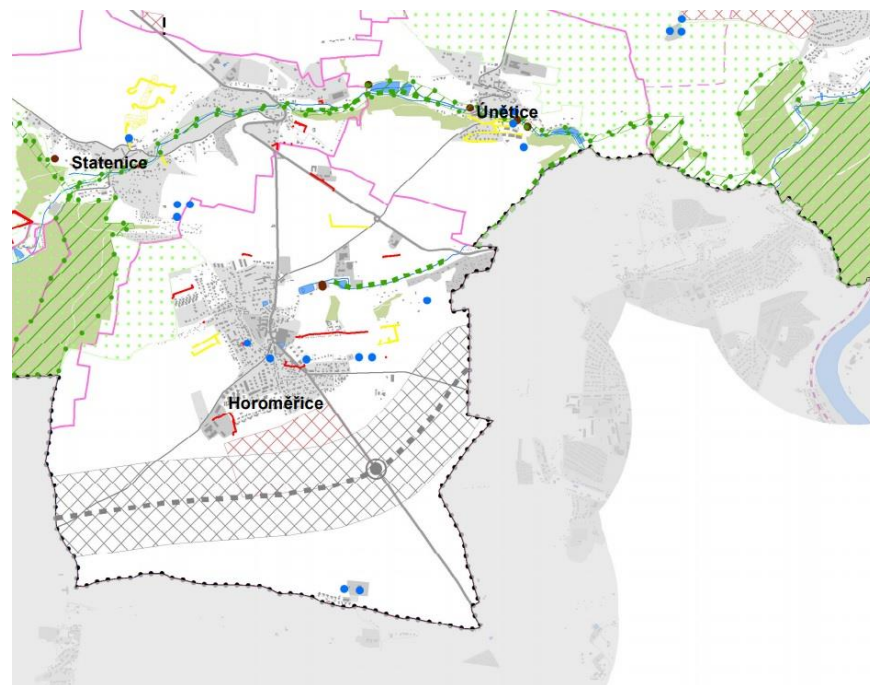
⁴⁸ Dtto

Půdní podmínky a vodstvo

Zemědělská půda se v Horoměřicích vyznačuje vysokou bonitou sprašového charakteru půdy ve dvou typech – hnědozem a kambizem. Někdejší rozsáhlé ovocnářství prakticky vymizelo. Intravilán obce si zachovává svůj původní vesnický charakter s četnými zahradami u starších i novějších rodinných domů. Obec zaostává v tvorbě veřejného prostoru zeleně podporující biodiverzitu půdního profilu a posilování ekologického profilu. Riziko dalšího úbytku zemědělské plochy hrozí s potenciálem výstavby severní části obvodu Prahy (těleso komunikace, ochranné pásmo, protihlukové valy, technické zázemí, průmyslový rozvoj podél komunikace – viz **obrázek 14**).

Celková výměra	805,06
Zemědělská půda	685,1
Orná půda	539,69
Zahrada	64,87
Ovocný sad	78,02
Trvalý travní porost	2,53
Nezemědělská půda	119,96
Lesní pozemek	20,12
Vodní plocha	1,35
Zastavěná plocha a nádvoří	32,76
Ostatní plocha	65,72

Tabulka 13: Výměry typů pozemků. Zdroj: VDB ČSÚ 2018.

Obrázek 14: Zdroj: ÚAP ORP Černošice 2018.

Krajina SO ORP Černošice je velmi výrazně ovlivňována tepelným ostrovem Prahy. Ten se v krajině SO ORP Černošice projevuje následovně:

- v průběhu roku nevyrovnanými srážkovými úhrny,
- růstem teplot, a to zvláště významně v letním období.

Vodní režim krajiny SO ORP Černošice je vážně narušen, hydrologický potenciál krajiny je prakticky vyčerpán, a to zejména v důsledku:

- vysoké míry urbanizace, a tedy v důsledku vysokého podílu zástavby a zpevněných ploch bez schopnosti vsakovat vodu a zpomalit povrchový odtok srážkové vody,
- vysoké míry přetvoření vodních toků a jejich niv, zvláště pak zatrubnění, regulace a napřímení koryt vodních toků s vlivem také na vyšší sprašové plošiny kolem Prahy,
- deficitu ploch s vyšší retenční schopností v intenzivně zemědělsky využívaných částech krajiny s vysokou mírou zornění a zhutnění půdy,
- srážkového stínu a přehřívání krajiny v okolí tepleného ostrova hlavního města Prahy a navazující intenzivně urbanizované suburbánní zóny.

Již dnes je situace vodního režimu krajiny SO ORP Černošice alarmující. Další zhoršování stavu nastíněného výše, zejména pak další plošný rozvoj zastavěných území sídel, a to v celém území SO ORP Černošice, může mít pro krajinu SO ORP Černošice tyto následky:

- v území nebude voda pro přírodu ani pro lidi, vodu bude do území nutné uměle přivést,
- krajina se vysuší a získá stepní až polopouštní charakter, obyvatelé si budou muset zvyknout na novou estetiku krajiny, na proměnu jejího rázu,
- krajina bude stále teplejší a více přehřátá, v letním období se stane nehostinným místem k životu, v krajním případě pak zcela neobyvatelnou,⁴⁹
- rostoucí spotřeba pitné vody a produkce splaškových vod zatíží podzemní rezervoáry vod čerpáním a povrchové vody zaústěním čistíren odpadních vod,
- ohřívání krajiny, eutrofizací⁵⁰ vodních toků, sníženou schopnost půd infiltrovat vodu ze srážek danou velkoplošným zemědělským hospodařením na orné půdě⁵¹.

Sucho

Dostatečné zásoby pitné vody, racionalizace vodního hospodářství, optimalizace struktury hospodářské krajiny vedoucí k vyššímu zadržování vody v půdě i krajině jsou témata, která si stále naléhavěji hledají cestu do strategického plánování měst a obcí ČR. Zvyšuje se počet teplých dní v roce, stejně jako průměrné teploty, snižuje se počet srážek a nestačí se dočerpávat hladiny spodních vod sloužící velmi často jako zásobárny pitné vody. Horoměřice se postupně

⁴⁹ Územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice. ČZU 2019.

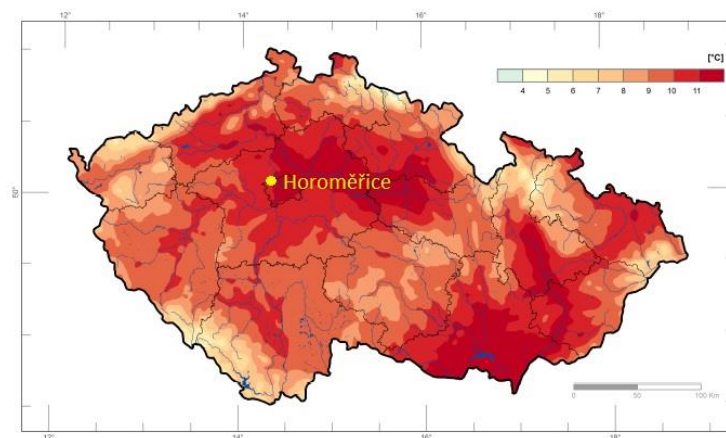
⁵⁰ Eutrofizace je proces obohacování vod o živiny, zejména dusík a fosfor. Jednak přirozenou cestu, v druhé řadě civilizačními vlivy.

⁵¹ Územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice. ČZU 2019.

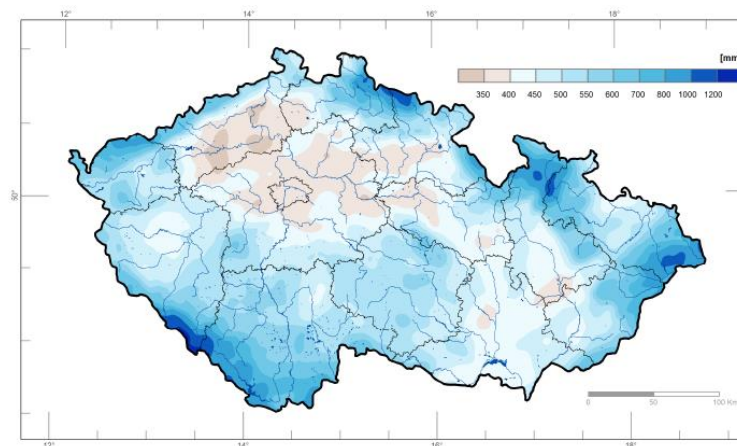
dostávají do situace, kdy meteorologické a zemědělské sucho vytváří efekty socioekonomického sucha, které snižuje kvalitu života obyvatel.⁵²

Zastavování původního půdního fondu z důvodů nových silničních lineárních staveb a budování staveb lehkého průmyslu vedou nejen k zhoršení prostupnosti krajiny a obecně ke ztrátě možnosti pro pěstování zemědělských plodin, vedou ke zvyšování teploty půdy a rychlému odparu infiltrovaných srážek z půdy do vyšších atmosférických vrstev. Teplejší plochy krajiny (silnice, střechy překladových hal, vykácené části lesů, pole) vedou k termodynamickým jevům, které ovlivňují schopnosti udržení vody i na okolních pozemcích, jinak suchem méně zasažených. Budování nových vodních ploch a zdrojů, stejně jako infrastruktura zvyšující retenci vody v krajině (remízky, společné zázemí, aleje atd.) má smysl pouze v případě, že spadlé atmosférické srážky zůstanou v místě v co nejvyšších koncentracích. Krajina musí fungovat jako doplňující se celek.

Horoměřice spadají v posledních 10 letech do oblastí nejvíce postižených mimořádným suchem⁵³. Ovlivňuje je problematika nízkého počtu srážek v Polabské nížině a Českém středohoří. Oblast se v roce 2018 vyznačovala nejvyššími ročními průměrnými teplotami (**obrázek 15**) a nejnižším průměrným úhrnem ročních srážek (**obrázek 16**).

Obrázek 15: Průměrná teplota vzduchu v roce 2018. ČHMU 2019.

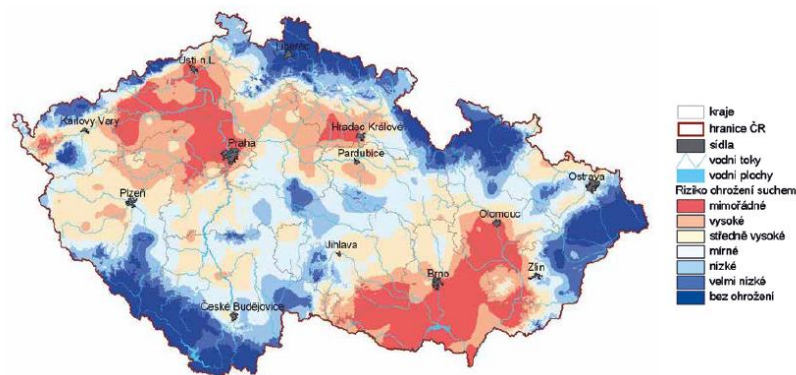

⁵³ Srovnání na základě průměrných srážek v letech 1961–2010.

⁵² www.intersucho.cz

Obrázek 16: Úhrn srážek v roce 2018. Zdroj: ČHMU 2019.

Situace není žádnou novinkou. Horoměřice spadají do nemnoha oblastí, které jsou ohroženy zemědělským suchem za sledované období posledních 40 let (**obrázek 17**). Snižují se také stavy podzemních vod, které souvisí se stavy nádrží využívaných pro pitnou vodu. Suchem nejpostiženější oblasti v ČR již několik let přijímají opatření k regulaci odběrů pitné vody z vodovodních řádů. Existuje riziko, že se tento stav dotkne i Horoměřic kvůli jejich závislosti na dodávkách pitné vody ze vzdálených vodních zdrojů⁵⁴.

Obrázek 17: Dlouhodobé zemědělské sucho. Zdroj: ČHMU 2019.

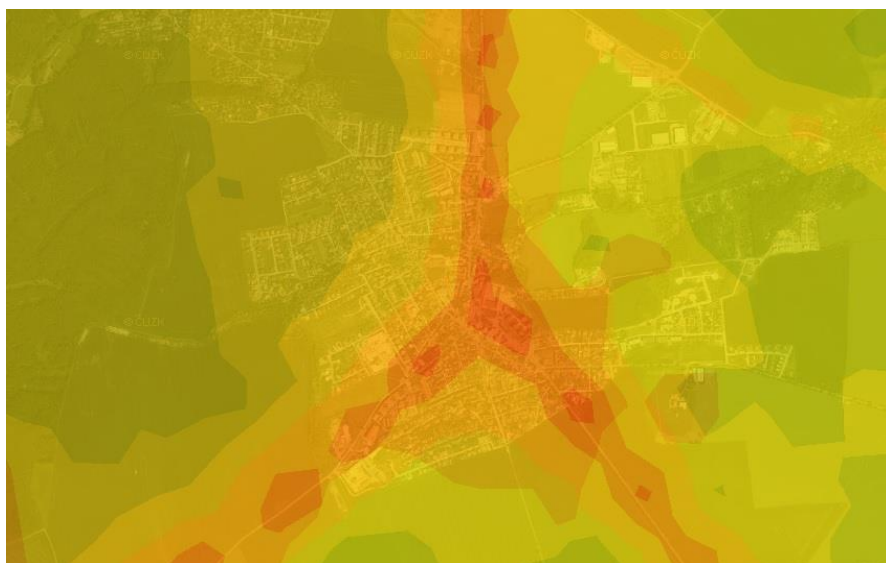
Pobočným efektem postupujícího sucha je také zvyšování průměrných teplot, především pak v letních měsících. Kombinace vysokých nočních letních teplot a udržení stávajících hladin hluku z dopravy v Horoměřicích může přinést zhoršení kvality života v obci a vyšší energetickou a ekologickou zátěž. Z dostupných studií vyplývá, že pro zlepšení vodních zdrojů a zvýšení retence vody v krajině je třeba zahájit nejenom budování vodních nádrží a rybníků, ale věnovat se zlepšení hospodaření na zemědělské půdě. To obsahuje i obnovení zaniklých struktur v krajině (remízky, meze), které k pozitivnímu efektu zadržení vody na našem území přispějí⁵⁵. Ovlivnění mikroklimatu obce bude diskutovanou otázkou i s ohledem na postupující výstavbu (a tedy zvyšující se teplotu krajiny) v okolních obcích.

⁵⁴ 94 % obyvatel ČR je závislých na dodávkách pitné vody ze vzdálených zdrojů.

⁵⁵ Punčochář, Pavel a kol. Sucho – vážná hrozba pro Českou republiku. Ministerstvo zemědělství 2015.

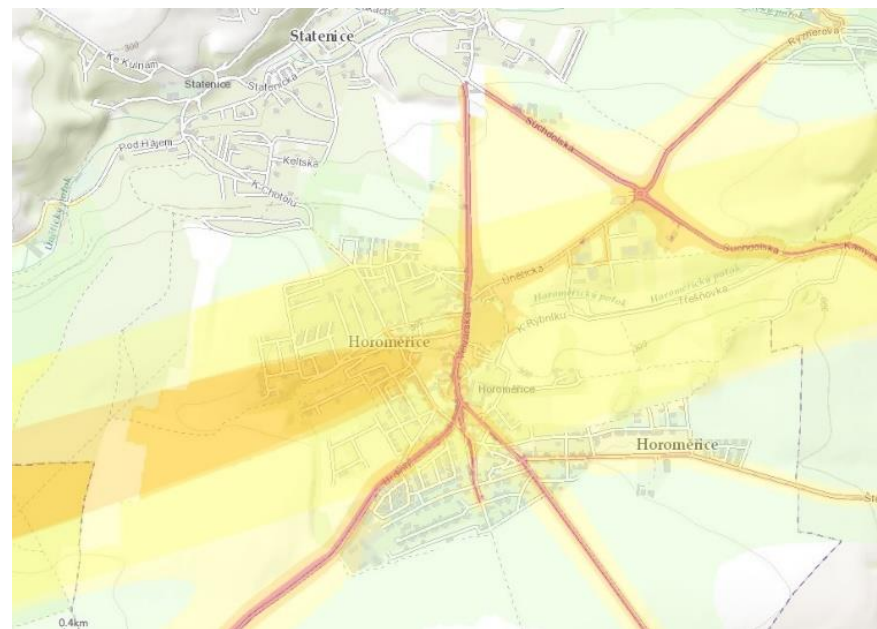
Ovzduší a hlukové emise

Obec disponuje dobrými rozptylovými podmínkami prakticky po celý rok. Znečištění ovzduší částicemi PM10 (viz **obrázek 18**) je tak především bodovou a liniovou záležitostí (především tedy doprava). Plošné znečištění nehraje významnější roli, jelikož na území obce není průmyslový podnik, který by se výraznější měrou podílel na produkci znečišťujících látek.

Obrázek 18: Bodové, liniové a plošné znečištění PM10 (rok 2010). Zdroj: CENIA 2020

Nejvyšší míry znečištění (charakteristické mimo jiné pro většinu území Prahy) jsou naměřeny podél hlavních silnic v centru obce (II/240, III/2404). Okrajové části obce v severozápadní a východní části obce vykazují již velmi nízkou míru znečištění.

Obrázek 19: Mapa hlukové zátěže. Zdroj: mapový portál MZ ČR.

Hlukové zatížení (viz **obrázek 19**) intenzivně způsobuje provoz na současné příletové dráze Letiště Václava Havla. Paradoxně ale není nejsilnějším zdrojem hluku v obci. Existuje pozitivní scénář snížení hluku z letadel. V horizontu 10 let, by měla být zprovozněna nová paralelní vzletová a přistávací dráha (RWY 06R/24L). Následně by se měla hluková zátěž snížit v denní době především obyvatelům

Horoměřic, dále pak v městských částech Praha 13, Praha 5, Praha 17 a podstatné části Prahy 6. Hluku z leteckého provozu bude naopak nově ve zvýšené míře vystaveno území východně od letiště podél osy RWY 06R/24L, která bude využívána převážně pro přílety. Území zahrnující oblasti Suchdol a Lysolaje bude vystaveno v denní době hluku okolo limitní úrovně 60 dB nebo mírně vyšší. Limitní izofona bude zasahovat do severního okraje městské části Nebušice. Hluk se sníží také nad městskými částmi Přední Kopanina a Starý Suchdol v neprospěch středu Nového Suchdola. Distribuce hlukového ovlivnění území v noční době se významně nezmění. Nová paralelní RWY bude, až na výjimky, v noční době mimo provoz. V noční době bude východně od letiště nadlimitním hlukem větším než 50 dB ovlivněno území obce Horoměřice, část Starého Suchdola a část Přední Kopaniny.

Významným zdrojem hluku je ale také silniční doprava. Jelikož jdou hlavní silniční tahy II. třídy skrze centrum obce, vytváří automobily nejsilnější souvislou hlukovou zátěž. Rizikem do budoucna je výstavba vnějšího silničního okruhu Prahy, který zcela jistě zvýší hladinu hluku v mnoha rezidenčních oblastech na jihu obce.

Ochrana přírody

Na území obce Horoměřice je několik hodnotných krajinných prvků, které jsou v územním plánu vymezeny jako součást ÚSES (Územní

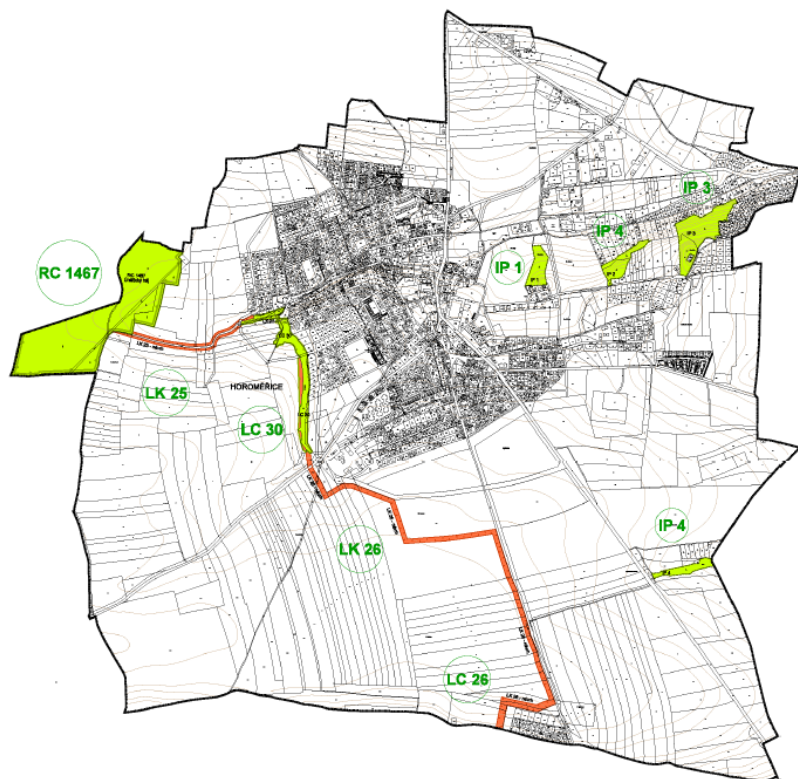
systém ekologické stability), který je na území obce vypracován. Jedná se o biocentrum LC 30 a interakční prvky IP1 až IP4 (viz **obrázek 20**). Na území obce Horoměřice se nachází vyhlášený památný strom, dub letní (situovaný u domu č. p. 27 na pozemku p. č. 82/24, k. ú. Horoměřice).

kód	území	popis
RC 1467	Únětický háj	habrová doubrava na Bílé skále
LK 25	Únětický háj - V roklích	úvozová cesta, společenstvo lad s dřevinami
LC 30	V roklích	les v rokli a stepní lado
LK 26	V roklích - hranice okresu Praha (Nebošice)	orná půda, mezní porosty podél obce Horoměřice

Tabulka 14: Návrh ÚP Horoměřice – ÚSES. 2020.

Do východního a jižního okraje území obce Horoměřice zasahují ochranná pásma dvou nadregionálních biokoridorů (NK 58 Údolí Vltavy).

SCHÉMA ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY

Obrázek 20: Mapa biocenter a biokoridorů na území obce.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky obce

- Památné stromy (ulice K Rybníku),
- kvalitní zemědělská půda s vysokou bonitou,
- obec je zásobována pitnou vodou z dostatečně kapacitních vodních zdrojů mimo samotnou ohroženou oblast suchem,
- v blízkosti leží dvě přírodní rezervace.

Slabé stránky obce

- Nízký index ekologické stability – nevyváženost zelených a zastavěných ploch,
- nízká průměrná potenciální retence dešťové vody⁵⁶,
- ekologicky nestabilní plochy zemědělských planin – úbytek biodiverzity,
- vysoká míra urbanizace krajiny omezuje možnosti zasakování vody v půdě,
- rostou průměrné roční teploty v jednotlivých měsících,
- hlukové zatížení z provozu automobilové dopravy a letiště Ruzyně,
- slepé biokoridory s velmi nízkou ekologickou stabilitou,
- zastavování půdního fondu lineárními dopravními stavbami veřejného zájmu,
- oblast postižená mimořádným suchem,
- doprava je největším producentem znečišťujících látek v ovzduší,
- ÚSES jsou často nefunkční, nerealizované nebo zastavěné.

⁵⁶ UAP ORP Černošice 2016

Potenciály obce

- Zvýšení podílu zeleně v krajině – biodiverzita, regulace teploty půdy a krajiny,
- zachování přiměřené zemědělské výroby,
- zachování charakteru otevřené příměstské krajiny,
- minimalizovat další rozšiřování zpevněných ploch,
- vybavovat všechny bariéry liniových dopravních staveb dálnic příčnými přechody (propustky pod bariérou nebo ekodukty/přemostění nad bariérou) umožňujícími lokální migraci volně žijících živočichů a optimálně i člověka,
- ozeleňovat veřejná prostranství a plochy dopravy (typicky parkoviště, ulice) opatřovat důsledně stromořadími a keřovými porosty,
- změny ZPF v krajině (K1 až K11 - ÚP) – zachování ornice, zlepšení krajinného rázu, vytvoření biotopu,
- zvyšovat rozsah a kvalitu stabilních ploch vegetace,
- snížení hlukové zátěže z letecké dopravy vlivem stavby nové paralelní runway,
- dotvoření lesoparku Juliána blíže obci Horoměřice.

Ohrožení obce

- Další výstavbou se snižuje přirozená prostupnost krajiny důležitá pro lidi, zvěř i rostlinstvo (dopravní tahy, zastavěná a ohraničená území),
- změna vodního režimu - nízká retence dešťové vody ovlivňuje stav podzemních vod využitelných k dodávkám pitné vody,
- velkolánní zemědělství ovlivňuje přirozené způsoby ochlazování krajiny, což vede k jejímu dalšímu vysušování,
- intenzivní zastavování krajiny,
- růst spotřeby vody – nedostatek pitné vody (omezení jejího používání),
- ztížené vsakování srážkové vody – snížení zásob podzemních vod,
- rostoucí emise hluku a chemikálií spojených s provozem motorových vozidel (včetně letadel),
- rostoucí míra světelného znečištění z Prahy,
- nové antropogenní tvary (protihlukové valy),
- masivní rozvoj umělého osvětlení narušuje celé ekosystémy a vazby v nich,
- masivní úbytek zemědělských ploch ve spojitosti s výstavbou SOKP,
- zhoršení vodního režimu krajiny spojením Static a Horoměřic (větší zastavěná plocha – větší odpar, zvýšení odpadních vod).

Samospráva obce

Samospráva obce

Obec disponuje vlastní samosprávou. Do její správy nespadá žádná další obec, je pověřena výkonem některých funkcí státní správy v tzv. přenesené působnosti.

Zastupitelstvo má 15 členů a 5 členů rady. Obec spravuje tři příspěvkové organizace (ZŠ, MŠ a školní jídelnu, kterou využívají i další zaměstnanci obce).

Klíčovou otázkou je do budoucna autonomie a samospráva obce či připojení k hlavnímu městu. Migrační saldo především z Prahy je vysoké. Pro obec je často velmi obtížné dostat standardu velkého města, či sehnat pro sebe dostatečný počet odborníků pro klíčové pozice. V roce 2020 se nedaří získat nové učitele do rozšiřující se základní školy, prognóza v tomto smyslu není příznivá.

Obec Horoměřice je od roku 2011 členem obecně prospěšné společnosti Přemyslovské střední Čechy. Přes tuto společnost čerpá dotační prostředky z ESF v programech PRV/LEADER. Je zde možnost alokovat i další prostředky dle záběru o. p. s.

Nemovitý majetek města se sestává z úředních budov (obecní úřad, knihovna, obecní dům, zámeček a další), budov institucí zřízených obcí (pavilony ZŠ, MŠ, SDH a dalších), množstvím inženýrských sítí a technických staveb (kanalizace, vodovodní řády, přivaděče, ČOV), ale také ze dvou dětských hřišť a samozřejmě 66 místních komunikací a veřejného osvětlení. Z výčtu je patrné, že obec má minimální

majetky, které by jí umožnily vytvářet bytovou politiku nebo stimulovat rozvoj občanské vybavenosti. V současnosti nevlastní žádné pozemky, které by bylo možné využít pro rozšíření kapacit základní či mateřské školy (výstavba nového pavilonu MŠ proběhne 2020). Současný pozemek ČOV není dostatečně rozlehlý pro další rozšíření kapacity na více než současných 6 tis. EO⁵⁷.

Nemovitý majetek	ks	Netto zůstat. cena
bytovky	1	12 493 136,90
nebytové prostory	4	27 415 391,99
jiné nebytové budovy	7	191 176 397,25
komunikace a VO	66	44 618 888,42
jiné inženýrské sítě	16	29 819 096,84
ostatní stavby	12	79 071 843,40
celkem		384 594 754,80

Tabulka 15: Nemovitý majetek obce. Zdroj: Obec Horoměřice.

Příjmy obce se v několika posledních letech rapidně zvyšují. Před obcí jsou očekávané mohutné investice do služeb občanské vybavenosti (ZŠ, MŠ) nebo třeba rekonstrukce zámečku. Obci se dlouhodobě daří zvyšovat úspěšnost v žádostech o dotace. K největším dotačním čerpáním patřilo rozšíření ČOV a přístavba nových pavilonů ZŠ a MŠ.

⁵⁷ 1. vodohospodářská společnost, s. r. o.

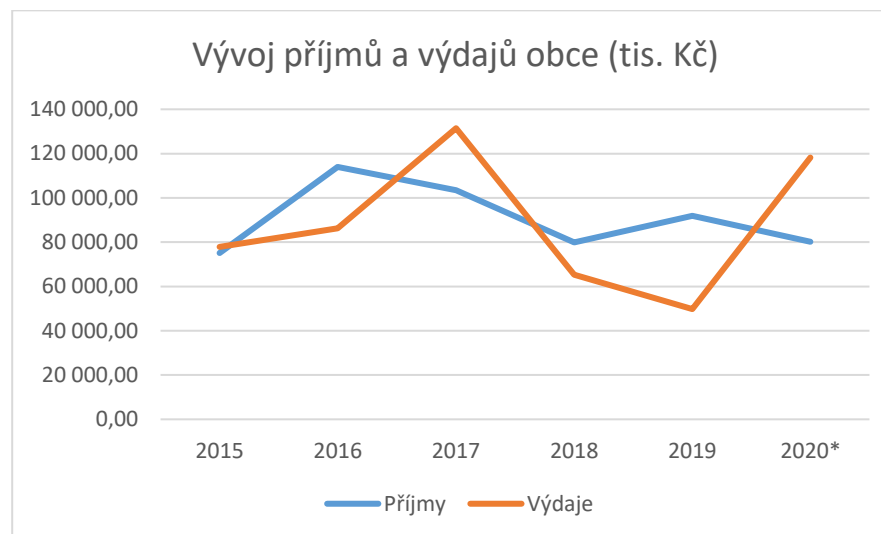
Dynamický nárůst nových dokončených bytů a následující nově přichozí obyvatelé pomáhají zvyšovat daňové příjmy obce. Nikoliv však dostatečně, jelikož se stále častěji opakuje scénář, kdy zde lidé v obci sice trvale žijí, nejsou zde ale trvale hlášeni. Tento neblahý rys spojený s lokací velmi blízko Prahy bude třeba alespoň částečně zvrátit a doplnit tak nejen rozpočet obce. Nutností do budoucna bude úzká spolupráce s ostatními obcemi na rozšiřování kapacit především školských zařízení, včetně spolupráce s krajskými a státními institucemi.

V posledních letech hospodaří obec převážně vyrovnaně. Nezbytné úvěry na technickou infrastrukturu se daří postupně splácet. Na konci tohoto roku by měla být obec prakticky nezadlužená. Běžné výdaje se daří hradit ze schválených rozpočtů, na některé investiční výdaje využívá obec svých kapitálových rezerv. Strategická připravenost na nutné investiční výdaje v následujících letech je omezena díky nízkému počtu zaměstnanců úřadu. V katastru obce není žádná větší firma, která by významně přispívala do obecního rozpočtu.

Doposud byl velmi malý spolupodíl stavebních investorů a developerů na investicích do rozvoje města a tvorby nezbytné veřejné vybavenosti. Tento trend se mění.

Významným přispěvatelem do vybavenosti obce je Letiště Václava Havla. Letiště investuje do vybavení obce v rámci reparací za svůj intenzivní provoz (především hluk). Obec je součástí *Zájmového sdružení právnických osob dotčených provozem Letiště Praha - Ruzyně (Prague Airport Region – PAR)* a čerpá prostředky z grantového fondu *Žijeme zde společně*. Obyvatelé obce mohli v minulosti využít dotace na nákup zvukotěsných oken, nyní mají

možnost příspěvku na instalace vzduchových rekuperačních jednotek do bytů.

Tabulka 16: Vývoj konsolidovaných příjmů a výdajů 2015–2020. Zdroj: Ministerstvo financí ČR - <https://monitor.statnipokladna.cz/>. Rok 2020 zohledněn do ukončeného měsíce května.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky obce

- Transparentní přístup radnice (veřejná projednávání zastupitelstva vysílaná on-line),
- členství obce v o. p. s. Přemyslovské Čechy umožňuje čerpat dotační prostředky z evropských strukturálních fondů,
- daří se čerpat externí dotační prostředky, především pak na infrastrukturní stavby (ČOV),
- růst rozpočtových příjmů obce,
- víceméně vyrovnaný rozpočet obce,
- daří se čerpat kompenzační finanční prostředky od Letiště Václava Havla,
- nové webové stránky obce,
- využívání mobilního rozhlasu a sociálních sítí.

Slabé stránky obce

- Minimum nemovitého majetku obce,
- stavební investoři a developéři se nepodílejí na nákladech na společné vybavení obce,
- neuvolnění členové rady,
- nízké kapacity zaměstnanců úřadu,
- neexistuje shoda na společném postupu v rozvoji mikroregionu s ostatními obcemi, rozvojové plány se diametrálně rozcházejí (Statenice).

Potenciály

- Administrativní připojení k hlavnímu městu Praze by mohlo vyřešit některé nákladné investice do občanské vybavenosti.

Ohrožení

- Obci se nepodaří získat klíčové partnerství s majiteli pozemků a developery na vytváření společné infrastruktury.